

Česká zemědělská univerzita v Praze
Provozně ekonomická fakulta
Katedra humanitních věd

Diplomová práce

Politické aspekty řízení a rozvoje vybraných obcí
(komparativní případová studie městských částí Praha 4 a Praha 20)

Jana Hofmannová

© 2019 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Jana Hofmannová

Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Politické aspekty řízení a rozvoje vybraných obcí (komparativní případová studie městských částí Praha 4 a Praha 20)

Název anglicky

Political aspects of management and development of the selected municipalities (comparative case study of Prague 4 and Prague 20)

Cíle práce

Tématem diplomové práce je problematika místní samosprávy a rozvoje obcí. Výzkum bude zaměřen na vybrané obce – městské části Praha 4 a Praha 20. Stěžejním časovým rozmezím budou volební období 2014-2018 a 2018-2022. Cílem práce bude v rámci zvoleného tématu: 1. Charakterizovat hlavní socioekonomické ukazatele městských částí. 2. Identifikovat aktéry místního politického procesu (lokální politické subjekty a podobně). 3. Definovat charakter rozhodovacího procesu místních samospráv v oblasti rozvoje městských částí.

Metodika

Při vypracování práce bude využit výzkumný přístup, jenž se snaží zohledňovat odlišnosti v obsahu a způsobu rozhodování orgánů místní samosprávy v obcích různých velikostí. Práce proto bude postavena jako komparativní případová studie. Stěžejním případem bude zejména městská část Praha 4. Ke sběru dat budou využity zejména dvě základní techniky – studium dokumentů a dotazování. Dále budou použity další standardní metodologické postupy, především komparace.

Doporučený rozsah práce

60-70 stran

Klíčová slova

Praha 4, Praha 20, samospráva, rozvoj obce, rozpočet obce, spolek, volební strana, komunální volby.

Doporučené zdroje informací

- Balík, S. Komunální politika. Obce, aktéři a cíle místní politiky. Praha: Grada, 2009.
- Heinelt, H.; Magnier, A.; Cabria, M.; Reynaert, H. (eds.). Political leaders and Changing Local Democracy. The European Mayor. Basingstoke: Palgrave Macmillan, 2018
- HORNEK, J. *Politické dopady zadlužování malých obcí v České republice : případová studie Karlovarského kraje 2010-2014*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2016. ISBN 978-80-7419-242-5.
- Jüptner, P. Komunální koalice a politické modely. Politologická revue č. 2, 2004, s. 80-101.
- Kopřiva, R.; Čopík, J.; Čmejrek, J. Mechanismy rozhodování o investičních záměrech a rozpočtech obcí. Sociologia č. 5, 2017, s. 482-506.
- Mouritzen, P. E.; Svava, J. H. Leadership at the Apex: Politicians and Administrators in Western Local Governments. Pittsburgh: University of Pittsburgh Press, 2002.
- OUTLÝ, J. – PROUZA, J. *Navrhování a výběr kandidátů : politické strany v ČR a ve střední Evropě*. Olomouc: Civipolis, 2013. ISBN 978-80-905527-1-5.
- Peková, J. Finance územní samosprávy: Teorie a praxe v ČR. Praha: Wolters Kluwer, 2011.
- Rektořík, J.; Šelešovský, J. Strategie rozvoje měst, obcí, regionů a jejich organizací. Brno: Masarykova univerzita, 1999.
- SEDMIHRADSKÁ, L. *Rozpočtový proces obcí*. Praha: Wolters Kluwer, 2015. ISBN 978-80-7478-967-0.

Předběžný termín obhajoby

2018/19 LS – PEF

Vedoucí práce

Ing. Jan Čopík, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra humanitních věd

Elektronicky schváleno dne 10. 3. 2019

prof. PhDr. Michal Lošťák, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 11. 3. 2019

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 19. 03. 2019

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem svou diplomovou práci s názvem Politické aspekty řízení a rozvoje vybraných obcí (komparativní případová studie městských částí Praha 4 a Praha 20) vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce. Použila jsem odbornou literaturu a další informační zdroje. Na konci této práce jsou v seznamu literatury uvedeny veškeré použité zdroje. V souvislosti s vypracováním nebyly porušeny autorská práva třetích osob.

V Praze dne 29. 3. 2019

Bc. Hofmannová Jana

Poděkování

Ráda bych srdečně poděkovala zejména vedoucímu mé diplomové práce Ing. Janu Čopíkovi Ph.D. a neméně také zastupitelům městských částí Prahy 4 a Prahy 20, kteří věnovali svůj čas na poskytnutí důležitých informací do mé závěrečné práce.

Politické aspekty řízení a rozvoje vybraných obcí (komparativní případová studie městských částí Praha 4 a Praha 20)

Political aspects of management and development of the selected municipalities (comparative case study of Prague 4 and Prague 20)

Souhrn:

Tato diplomová práce má za úkol porovnat a zhodnotit mechanismy rozhodování v městských částech hlavního města Prahy. Konkrétně je výzkum zaměřen na městskou část Praha 4 a Praha 20 – Horní Počernice. Při zpracování komparativní případové studie byl zájem soustředěn především na vybrané politické mechanismy, kterými jsou sestavování kandidátních listin, tvorba a fungování koalic i opozic, průběh rozhodovacích procesů a v neposlední řadě zapojení místních občanů do politického života městské části.

Mnoho předchozích studií se zabývalo výrokem, že územní samosprávné celky velikosti městské části Praha 4 fungují na podobných principech, se kterými se lze setkat i na celostátní úrovni. Nejvýraznější shodou je, že v Praze 4 je velmi jasně vymezena hranice mezi koalicí a opozicí. Městská část Praha 20 je rozlohou i počtem obyvatel menší než Praha 4. Nalézt shodné prvky na úrovni komunální politiky je velmi těžké. Existují i situace, které se standardu vymykají.

Závěrečná práce byla zpracována pomocí poznatků získaných na základě provedených rozhovorů se zastupiteli městských částí napříč dvěma po sobě jdoucími volebními obdobími. Tyto informace byly doplněny studiem dostupné literatury a interních dokumentů.

Summary:

The goal of this diploma thesis is to compare and evaluate decision-making mechanisms in the districts of Prague. Research is particularly focused on district Prague 4 and Prague 20 – Horní Počernice. During the work on comparative case study, a point of primary focus was selected political mechanisms – composition of candidate list, establishment and operation of coalitions and oppositions, execution of decision-making processes and finally involvement of local citizens in the political life of the city district.

Significant part of prior work assumes a statement that territorial self-governing units of size comparable to Prague 4 are functioning on the same principles as those we can find on national level. Most significant accordance is, that there is a very clear border between coalition and opposition in Prague 4. District Prague 20 is smaller in terms of both area and

population than Prague 4 and it is very difficult to find their common elements in municipal politics. There are also situations that go beyond the standard.

The final work was elaborated on grounds of knowledge gained from interviews with municipal representatives during two consecutive election periods. This information was complemented with study of available literature and internal documents.

Klíčová slova:

Městská část, Praha 4, Praha 20, samospráva, rozvoj obce, rozpočet obce, spolek, volební strana, komunální volby, koalice, opozice

Keywords:

City District, Prague 4, Prague 20, municipality, municipal development, municipal budget, investment, election party, municipal elections, coalition, opposition

Obsah

1	Úvod.....	11
2	Cíl práce.....	11
3	Metodika práce	12
4	Teoretická východiska	14
4.1	Občanská společnost.....	14
4.2	Veřejná správa	15
4.3	Obce v České republice	16
4.4	Komunální politika	17
4.5	Aktéři politického života	21
4.6	Volby do zastupitelstev	25
4.7	Volební systémy	26
4.8	Lobbing.....	29
4.9	Zájmové skupiny	30
4.10	Rozhodovací proces.....	31
4.10.1	Výběr kandidátů a registrace kandidátních listin.....	32
4.10.2	Typy politických systémů a jednotlivé formy koalic.....	34
4.10.3	Vliv starosty	37
4.11	Fiskální federalismus	37
4.12	Politická participace občanů	41
4.12.1	Bariéry občanské participace	42
4.13	Informační otevřenost a důvěra	43
5	Vlastní práce	44
5.1	Legislativní vymezení hlavního města Prahy	44
5.2	Magistrát hlavního města Prahy	44
5.3	Charakteristika městské části Praha 4	48
5.3.1	Měsíční periodika městské části Praha 4.....	51
5.4	Charakteristika městské části Praha 20 – Horní Počernice	52
5.4.1	Měsíční periodika městské části Praha 20.....	54
5.5	Shrnutí nejdůležitějších aspektů charakteristik obcí	55
5.6	Volby do zastupitelstva Prahy 4 v letech 2006 až 2014	57
5.7	Volby do zastupitelstva Prahy 20 v letech 2006 až 2014	61
5.8	Volební kampaň pro komunální volby 2018	66

5.9	Výsledky komunálních voleb 2018	67
5.10	Sestavování kandidátních listin	75
5.11	Fungování a vznik koalic.....	82
5.12	Rozhodovací procesy.....	84
5.13	Městský rozpočet.....	87
5.14	Projekty rozvoje městských částí	88
5.15	Občanská participace a transparentnost.....	93
6	Výsledky a diskuse	96
7	Závěr	101
8	Seznam použitých zdrojů.....	103
8.1	Seznam použité literatury	103
8.2	Seznam použitých internetových zdrojů.....	105
8.3	Seznam použitých rozhovorů	109
9	Přílohy.....	110
9.1	Příloha č. 1 – Otázky používané při rozhovorech se zastupiteli městských částí	110
9.2	Příloha č. 2 – Volební kampaň 2018 městská část Praha 4	112
9.3	Příloha č. 3 – Volební kampaň 2018 městská část Praha 20	113
9.4	Příloha č. 4 – Volební kampaň 2018 Senátní volby – Jiří Drahoš.....	114
9.5	Příloha č. 5 – Hlasovací lístky Magistrátu hlavního města Prahy a Městské části Prahy 4	114
9.6	Příloha č. 6 – Místo setkání občanů a materiály k projektu zastřešení Spořilovské ulice.....	115
9.7	Příloha č. 7 – Modře zvýrazněná regionální varianta Pražského okruhu	115
9.8	Příloha č. 8 – Volby do zastupitelstva Prahy 4 v roce 2006.....	116
9.9	Příloha č. 9 – Volby do zastupitelstva Prahy 4 v roce 2010.....	116
9.10	Příloha č. 10 – Volby do zastupitelstva Prahy 4 v roce 2014.....	117
9.11	Příloha č. 11 – Volby do zastupitelstva Prahy 4 v roce 2018.....	117
9.12	Příloha č. 12 – Volby do zastupitelstva Prahy 20 v roce 2010.....	118
9.13	Příloha č. 13 – Volby do zastupitelstva Prahy 20 v roce 2014.....	119

Seznam obrázků

Obrázek 1 - Dimenze evropské občanské společnosti.....	15
Obrázek 2 - Organizační a komunikační struktury politického systému na komunální	

úrovni	19
Obrázek 3 - Rozpočtový cyklus	39
Obrázek 4 - Tok finančních prostředků do rozpočtu obcí	41
Obrázek 5 - Znak a prapor městské části Praha 4.....	49
Obrázek 6 - Vlastní tabulka z VDB, Obyvatelstvo Praha 4.....	50
Obrázek 7 - Základní věkové skupiny obyvatel Prahy k 31.12. za vybranou městskou část- časová řada Praha 4.....	50
Obrázek 8 - Erb a logo Praha 20 - Horní Počernice	52
Obrázek 9 - Vlastní tabulka z VDB, Obyvatelstvo Praha 20.....	53
Obrázek 10 - Základní věkové skupiny obyvatel Prahy k 31.12. za vybranou městskou část- časová řada Praha 20.....	53
Obrázek 11 - Schéma radiál hlavního města Prahy	56
Obrázek 12 - Volební účast ve volbách do zastupitelstev obcí podle krajů (%)	68
Obrázek 13 - Platné hlasy volebních stran ve volbách do zastupitelstev městské části (obvodu) v % Praha 4	70
Obrázek 14 - Platné hlasy volebních stran ve volbách do zastupitelstev městské části (obvodu) v % Praha 20	74
Seznam tabulek	
Tabulka 1- Počet volených zastupitelů podle počtu obyvatel.....	22
Tabulka 2 - Rozdělení koalic	36
Tabulka 3 - Stav na účtech a stav zadluženosti územních rozpočtů v letech 2005-2016 (v mld. Kč).....	40
Tabulka 4 - Finanční vztahy hlavního města Prahy vůči městským částem	47
Tabulka 5 - Volby do zastupitelstva Prahy 4 rok 2006.....	57
Tabulka 6 - Volby do zastupitelstva Prahy 4 rok 2010.....	58
Tabulka 7 - Volby do zastupitelstva Prahy 4 rok 2014.....	60
Tabulka 8 - Členové zastupitelstva Prahy 4 v letech 2014-2018.....	61
Tabulka 9- Volby do zastupitelstva Prahy 20 rok 2006.....	63
Tabulka 10 - Volby do zastupitelstva Prahy 20 rok 2010.....	63
Tabulka 11- Volby do zastupitelstva Prahy 20 rok 2014.....	64
Tabulka 12 - Členové zastupitelstva Praha 20-Horní Počernice 2014-2018	65
Tabulka 13 - Volby do zastupitelstva Prahy 4 rok 2018.....	70
Tabulka 14 - Členové zastupitelstva Prahy 4 v letech 2018-2022.....	71
Tabulka 15 - Volby do zastupitelstva Prahy 20 rok 2018.....	73
Tabulka 16 - Členové zastupitelstva Prahy 20 v letech 2018-2022.....	75
Seznam grafů	
Graf 1 - Finanční vztahy mezi městskými částmi a hlavním městem Prahou celkem	48

1 Úvod

V komunální politice nestojí v popředí příslušnost k nějaké politické straně, ale jsou důležití konkrétní kandidáti. Podstatné jsou jejich znalosti, názory, odbornost a ochota řešit místní problematiku.

Za začátek politického procesu lze považovat volební kampaň všech kandidujících stran. Cílem je interpretovat názory a následně přesvědčit voliče, aby zvolili právě je. Po ukončení voleb a oficiálním zveřejnění výsledků začnou političtí aktéři vyjednávat o podobě koalice. Není povinností, aby vítězná strana byla součástí koalice. Vzájemné dohody vyústí ve vytvoření koaliční smlouvy, která obsahuje společné body programu. V následujících čtyřech letech se zvolení kandidáti zodpovědně starají o spokojenost občanů, všestranný rozvoj a řádné hospodaření obce.

2 Cíl práce

Tématem diplomové práce je problematika fungování, vedení a rozvoj dvou městských částí. Výzkum je orientovaný na městské části Praha 4 a Praha 20. Stěžejním časovým rozmezím jsou volební období 2014-2018 a 2018-2022. Cílem práce je v rámci zvoleného tématu: 1. Charakterizovat hlavní socioekonomické ukazatele městských částí 2. Identifikovat aktéry místního politického procesu a analyzovat volební výsledky (komunální volby z roku 2006, 2010, 2014 a 2018) 3. Definovat charakter rozhodovacího procesu místní samosprávy v oblasti rozvoje městských částí.

Tato závěrečná práce by měla zodpovědět několik výzkumných otázek. První ověřuje platnost tvrzení Petra Jüptnera týkající se teorie koalic. Je velmi těžké nalézt shodné prvky na úrovni komunální politiky. Pokud chceme vyhledat alespoň některé, musíme komunální politické systémy rozdělit alespoň na čtyři typy podle velikosti municipalit. Jedná se o nejmenší obce, obce menší střední velikosti, obce větší střední velikosti a největší obce. Horní Počernice jsou podle počtu obyvatel klasifikovány jako obce větší střední velikosti a Praha 4 spadá do největších obcí. Existují i výjimky, které doslova neodpovídají tomuto členění. Podle zmíněné teorie se v obcích větší střední velikosti setkáváme převážně s politickými stranami, ale vyskytují se zde i nezávislá sdružení. Naopak v kategorii největších obcí se s nezávislými sdruženími nepotkáváme prakticky vůbec. Největší obce se vyznačují výraznou soutěživostí. U obcí větší střední velikosti se výrazná soutěživost objevuje pouze před volbami, proto lze tento politický systém označovat za polosoutěživý. Rozložení politických sil v největších obcích se dlouhodobě podobá parlamentní úrovni. Zavedením pětiprocentní hranice pro vstup do zastupitelstev se v největších obcích projevilo

častější zakládání předvolebních koalic. Ve větších středních obcích se zpravidla předvolební koalice neobjevují (JÜPTNER, 2004).

Další výzkumnou otázkou práce je, zda existují pracovní jednání před samotným zasedáním zastupitelstva obce. Rozhodovací proces nelze omezovat pouze na veřejná jednání. Velmi výrazná část rozhodování probíhá mimo oficiální zasedání zastupitelstva. Prováděné výzkumy existenci pracovních jednání spíše potvrzují. Neméně důležitá je otázka, zda má významné postavení v rozhodovacím procesu starosta obce. Výzkumy doposud provedené uvádějí, že starosta v obcích zhruba nad třicet tisíc obyvatel nemá obvykle tak významné postavení. Naopak pod třicet tisíc obyvatel je starosta hybatelem obce (KOPŘIVA, R.; ČOPÍK, J.; ČMEJREK, J., 2017). V České republice se setkáváme se systémem kolektivního vedení. Exekutivním kolektivním orgánem je rada obce. V obcích, kde se rada nevolí se podle Mouritzena a Svary uspořádání blíží k systému silného starosty, popřípadě k modelu výborového vedení (MOURITZEN, P.E.; SVARA, J.H., 2002; JÜPTNER, P.; POLINEC, M. a kol., 2009; HEINELT, H.; MAGNIER, A.; CABRIA, M.; REYNAERT, H., 2018).

Městské části byly vybrány z důvodu na první pohled naprosté odlišnosti, přestože obě jsou součástí hlavního města Prahy a podléhají tedy vedení celého města. Liší se svou polohou vůči centru města i svou sídelní strukturou.

Při vyhotovení diplomové práce autorka vycházela z bakalářské práce obhájené 23. 5. 2017 na České zemědělské univerzitě v Praze. Název bakalářské práce vedené Ing. Janem Čopíkem Ph.D. zní Politické aspekty řízení a rozvoje vybrané obce (případová studie městské části Praha 4). Tato práce byla rozšířena o komparaci s městskou částí Praha 20 - Horní Počernice a porovnáním fungování Prahy 4 v čase.

3 Metodika práce

Výzkum komunální politiky je rozdělován do dvou odlišných směrů. Prvním je pohled holistický, shora. Hlavním představitelem tohoto stylu výzkumu je Pavel Šaradín. Tento styl nebere v úvahu místní specifika a nahlíží na komunální politiku jako na celek, který představuje nejnižší úroveň politiky. Druhý pohled se drží teorie, že je tolik komunálních politik, kolik je obcí. Mezi nejznámější teoretiky patří Stanislav Balík a Petr Jüptner. Výzkum vychází nejčastěji z jednotlivých případových studií. Z těchto studií jsou opatrně sestavovány obecná tvrzení. Pro zpracování diplomové práce, která je komparativní případovou studií, byl využit druhý z jmenovaných pohledů. Větší pozornost z hlediska výzkumu byla věnována městské části Praha 4. Proběhlo zde více rozhovorů s místními

aktéry, což je důsledek rozdílné velikosti sledovaných městských částí. Zvolení Prahy 20 bylo učiněno zejména pro porovnání a ověření výsledků v cíli a z důvodu praktického přiblížení platnosti zmíněných teorií.

Komparativní případová studie má mnoho společných znaků s případovou studií. Na rozdíl od jednopřípadové studie však zkoumá dva nebo více případů a provádí jejich srovnávací analýzu. Od sedmdesátých let dvacátého století je komparativní případová studie brána jako významná kvalitativní metoda pro zkoumání politologie a mezinárodních vztahů. Lze se setkat se třemi druhy komparativní studie. Jedná se o takzvanou makrokauzální analýzu, kontrast kontextů a souběžný výklad teorie. V této závěrečné práci je využita poslední jmenovaná studie. Jejím cílem je prověřit empirickou platnost nějaké teorie. Na začátku studie dochází k specifikaci teoretických modelů a následně je porovnává s empirickou realitou (DRULÁK, 2008).

Při zpracování této diplomové práce byly využity dvě vyšetřovací techniky. Jedná se o techniku dotazování a obsahovou analýzu. Jedním z nejdůležitějších pramenů jsou právní předpisy, dále data z Českého statistického úřadu, které poslouží k získání informací nejen o volebních výsledcích, ale i k výzkumu závislosti volebního chování. Dalším zdrojem informací jsou periodika městských částí a dostupné interní dokumenty. Na městská periodika je třeba nahlížet s odstupem, protože informace v něm obsažené často mohou být politicky jednostranné. Webové stránky obcí slouží jako komunikační kanál mezi obcí a občany. Obsahují nejen informace o personálním uspořádání obce, ale i mnoho aktuálních zpráv, jako jsou například zápisy z konaných zasedání.

Velmi významným zdrojem informací jsou polostandardizované rozhovory s místními aktéry. Přehled otázek je uveden v příloze č. 1. Tyto rozhovory byly prováděny od listopadu 2016 do ledna 2017 a od července 2018 do února 2019. Byli osloveni všichni zastupitelé obou městských částí přes dvě volební období. Rozhovorů celkem proběhlo čtyřicet pět, zastoupení byli jak koaliční, tak opoziční zastupitelé. V případě Prahy 4 alespoň jeden rozhovor proběhl s každou zúčastněnou volební stranou. V Praze 20 proběhl rozhovor s členy pěti volebních stran. Členové ze dvou politických stran se na emailovou komunikaci neozvali, rozhovor tak následně neproběhl. Délka rozhovoru se pohybovala od třiceti do sto pěti minut. Jedná se o osmnáct otázek, koncipovaných do třech tematických okruhů. Na oblast týkající se předvolebního období, průběhu volebního období a témata, která jsou velmi stěžejní, anebo specifická pro fungování příslušné samosprávy.

4 Teoretická východiska

4.1 Občanská společnost

Občanská společnost představuje velmi významný prvek veřejné sféry. Její začátek se vztahuje k Evropě a datuje se do 17. století. Existuje mnoho definic občanské společnosti. Ve své práci Mary Kaldronová uvedla, že občanská společnost představuje prostor pro aktivity a účast občanů, kdy jednotlivý občan může ovlivnit podmínky, v nichž žije, a to jak přímo, vlastní účastí v organizacích, tak nepřímo, politickým tlakem na nastolení agendy, která bude odrážet témata a konflikty, jež jsou hluboce zakořeněny ve společnosti (KALDOR, 2003, pp. 7-11). Důvodem vzniku byla nutnost zrodu protiváhy k státní moci. (MÜLLER, 2010). Občanská společnost označuje jistou sociální i institucionální strukturu. Tato struktura naplňuje očekávání a hodnoty (MÜLLER B., 2016).

Mnoho autorů tvrdí, že vznik i rozpad občanské společnosti je důsledkem modernity. Vystává však otázka, zda krize občanské společnosti nevznikla našim nepochopením toho, co doopravdy občanská společnost představuje. Na občanskou společnost lze nahlížet z pohledu empirického i normativního. Z empirického pohledu nazíráme na občanskou společnost jako na problém mezi soukromou a veřejnou sférou. Jedná se zejména o vztahy politicky činné občanské společnosti, trhu a úrovní politického rozhodování. Z pohledu normativního dochází mezi vědci k větší shodě. Občanská společnost je vnímaná jako nezbytnost, bez níž by demokracie nemohla fungovat. Vztah mezi demokratickým státem a občanskou společností funguje na principu nepřímé úměrnosti. Čím víc státu, tím méně společnosti. Nepřevládá zde ovšem soupeření, ale naopak partnerský vztah (MÜLLER B., 2008).

Karel B. Müller se dále ve své knize zabývá otázkou evropské občanské společnosti. Schéma na obrázku č. 1 vyobrazuje čtyři dimenze, které ovlivňují evropskou občanskou společnost. Prvním z problémů jsou vznikající formy evropské veřejnosti. Ve spodní části se nachází pestrost forem občanských společností. Napravo je vyjádřena nedůvěra občanů Unie v další integraci a problém legitimacy politických institucí EU. Poslední levá strana zobrazuje problém uvědomění si vzájemnosti, tedy evropské identity (MÜLLER B., 2008).

Obrázek 1 - Dimenze evropské občanské společnosti

Zdroj: MÜLLER B., K., 2008. *Evropa a občanská společnost - Projekt evropské identity*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON).

Chtějí-li si Evropané uchovat a rozvíjet svoji kulturní rozmanitost, měli by se pokoušet konstruovat evropskou identitu a pěstovat evropskou občanskou společnost (MÜLLER B., 2008, p. 91).

4.2 Veřejná správa

Veřejná správa zahrnuje veškeré vyšší správní činnosti, které souvisejí s poskytováním různých veřejných služeb. Z hlediska institucionální struktury rozlišujeme státní správu a samosprávu. Na státní správu nahlížíme, jednak jako na správu s celostátní působností, kam patří například vláda, ministerstva, Policie České republiky a další, nebo jako na správu s územní působností, kterou vykonávají obce s pověřeným obecním úřadem, nebo obce s rozšířenou působností (BALÍK, 2009).

Samospráva se dále rozděluje na samosprávu územní, zájmovou a ostatní. Zájmové samosprávě a ostatní samosprávě se na rozdíl od územní nevěnuje taková pozornost. Nejzásadnějším rozdílem mezi územní samosprávou a zájmovou, či ostatní samosprávou je, že zájmová i ostatní samospráva není zakotvena v Ústavě ČR. Velmi často dochází k záměnám, zejména mezi profesní a zájmovou samosprávou. Do zájmové samosprávy lze zahrnout například Českou lékařskou komoru, Komoru daňových poradců ČR a jiné. Do ostatní samosprávy patří například Akademický senát nebo Hospodářská komora ČR.

Územní samospráva v České republice je zakotvena v Ústavě ČR, konkrétně v hlavě sedmé. Vychází z Evropské charty místní samosprávy přijaté ve Štrasburku v roce 1985. Česká republika některé články ratifikovala o třináct let později, tedy v roce 1998 (www.epravo.cz). Ústava ČR rozlišuje základní územní samosprávné celky, jimiž jsou obce

a vyšší územně samosprávné celky, které představují kraje. Obec je vymezena zákonem 128/2000 Sb. a je tvořena územím, občany a samosprávou. V České republice chápeme jako základní jednotku osídlení sídlo, nikoliv obec. Hlavní funkcí obce je péče o rozvoj území, naplňování potřeb občanů a zajištění ochrany veřejného zájmu (HORNEK, 2016).

Ve střední Evropě, tedy i v České republice se setkáváme se smíšenou veřejnou správou. Jedná se o typ obecního zřízení, který lze též označit jako německý typ (BALÍK, 2009). Obce vykonávají jak přenesenou, tak samostatnou působnost. V případě přenesené působnosti orgány územní samosprávy vykonávají úkoly státní správy. Stát využívá již existující strukturu, aby hospodárně zajistil potřebné úkony. Vše, co obec v rámci přenesené působnosti vykonává je vůle státu. Vedle přenesené působnosti existuje ještě samostatná působnost. Samostatná působnost je vykonávána pomocí volených orgánů. Jedná se o záležitosti, které stát nechal vykonávat obce (HORNEK, 2016). Rozsah samostatné působnosti je taxativně vyjmenován v zákoně o obcích, popřípadě v zákoně o krajích¹.

4.3 Obce v České republice

Vesnici od města lze odlišit nejen podle počtu obyvatel a velikostí obce, ale i vztahem k okolí. Města představují obranný, správní, hospodářský, kulturní a duchovní centrum. Město může mít vliv na venkov, jak negativní, tak ale i pozitivní. Ve městech žijí významní lidé, kteří vytvářejí významné činy. Proto velká většina historických momentů je spjata právě s městy (BLAŽEK, 1998).

Město je vnímáno jako geografický systém, který je tvořen ze subsystémů městských částí. Systémový přístup k pochopení pojmu města, vede k zavedení pojmu síťové myšlení. Síť je vnímaná jako trvale otevřená a neustále se proměňující. Schéma, které nám vysvětluje, jak funguje systém, může zakrývat realitu. Pomocí sítě lze lépe objevit dysfunkci v systému. Existuje však možnost, že se nejedná o nechtěnou poruchu systému, ale jedná se o vytěšňování problému, protože narušuje poklidné fungování společnosti. Díky této konfrontaci optik představitelů odlišných zájmů si můžeme uvědomit, že město není neutrální, že vrstvy spjaté s mocí je budují především pro sebe, pro své pohodlí, reprezentaci, obranu proti ostatním nebo alespoň oddělení se od nich (BLAŽEK, 1998, p. 175).

Identifikací nejvhodnější velikosti obce se zabývali již antičtí myslitelé. Mezi nejznámější patří Platón a jeho žák Aristoteles. Podle Platóna je ideální počet obyvatel něco kolem třiceti tisíc. Mnoho dalších autorů se touto otázkou také zabývalo. Mezi nejznámější

¹ 128/2000 Sb., 129/2000 Sb.

lze jmenovat například Thomase Mora, Tommase Campanellu, či Roberta Owena (HORNEK, 2016).

Na přelomu 60. a 70. let se v Československu objevila myšlenka soustavy střediskových sídel, která představovala pokus o vytvoření obecní územní struktury. V průběhu času se však ukázalo, že tato myšlenka je reálně nefunkční (HORNEK, 2016).

V dnešní době se o urbanizaci zajímá nejen Evropská unie, ale i Organizace spojených národů. OSN od roku 1976 pořádá konferenci HABITAT, která se rozvojem měst, urbanizací a důsledky urbanizace zabývá (HORNEK, 2016).

V České republice průměrná velikost obcí činí méně než 2000 obyvatel, naopak ve Velké Británii mluvíme o téměř 140 000 obyvatelích. Z toho vyplývá, že je v každém státě pojem malá obec vnímaná úplně odlišně. Česká republika jako malou obec považuje tu, která nepřesáhla 2000 obyvatel. V Dánsku, Anglii či Švédsku za malou obec označují obce s 10 000 obyvateli. Z tohoto hlediska je zařazení komunální politiky ve světovém měřítku velmi obtížné (HORNEK, 2016). Typologie komunálních systémů se snaží na základě horizontálních a vertikálních vztahů či jejich kombinací vytvářet skupiny zemí, které si jsou na základě určených kritérií podobné. Za základní vertikální typologii je považovaná ta, kterou vytvořil v roce 1987 Page a Goldsmith (HORNEK, 2016, p. 40). Autoři Heinelt a Hlepas sestavili na základě jak horizontálních, tak vertikálních vztahů typologii POLLEADER (HEINELT, H.; MAGNIER, A.; CABRIA, M.; REYNAERT, H., 2018).

4.4 Komunální politika

Rok 1990 probíhal ve znamení obnovy pluralitní demokracie i obecní samosprávy. Politické strany a hnutí již ve volbách na jaře 1990 zahrnuly do svých volebních programů témata podpory teritoriální decentralizace, vzniku místní samosprávy a důležitost silných demokratických municipalit.

Na lokální úrovni se změny po roce 1989 začaly nejprve projevovat v institucionálním charakteru. Souběžně se zachovávala zaběhnutá praxe v podřízenosti místní správy a ústřední státní moci. Řada autorů upozorňuje na to, že obnova obecní samosprávy se na nějakou dobu téměř zastavila, zejména chyběly fungující politické a ekonomické rozhodovací mechanismy. M. Illner charakterizoval nejvýraznější překážky vývoje. Poukázal na ztrátu zakotvení střední třídy, na pasivitu občanů, která se přenášela z doby před rokem 1989, dále na nedostatek zkušeností, rozpad sídelní struktury a nestabilitu obecních rozpočtů. Mnoho problémů, které byly definovány v devadesátých letech, se objevují ještě dnes (ČMEJREK, J.; BUBENÍČEK, V.; ČOPÍK, J., 2010). U některých problémů byla větší

snaha o vyřešení. Zlepšila se například oblast financování v rámci samostatné působnosti, také došlo k rozvoji horizontální spolupráce a další.

Politologové se nejprve zajímali o témata jako je demokracie, utváření a vývoj politických systémů, politické strany a další, až po roce 2000 se začali více zabývat otázkou politiky lokální (RYŠAVÝ, D.; ŠARADÍN, P., 2011).

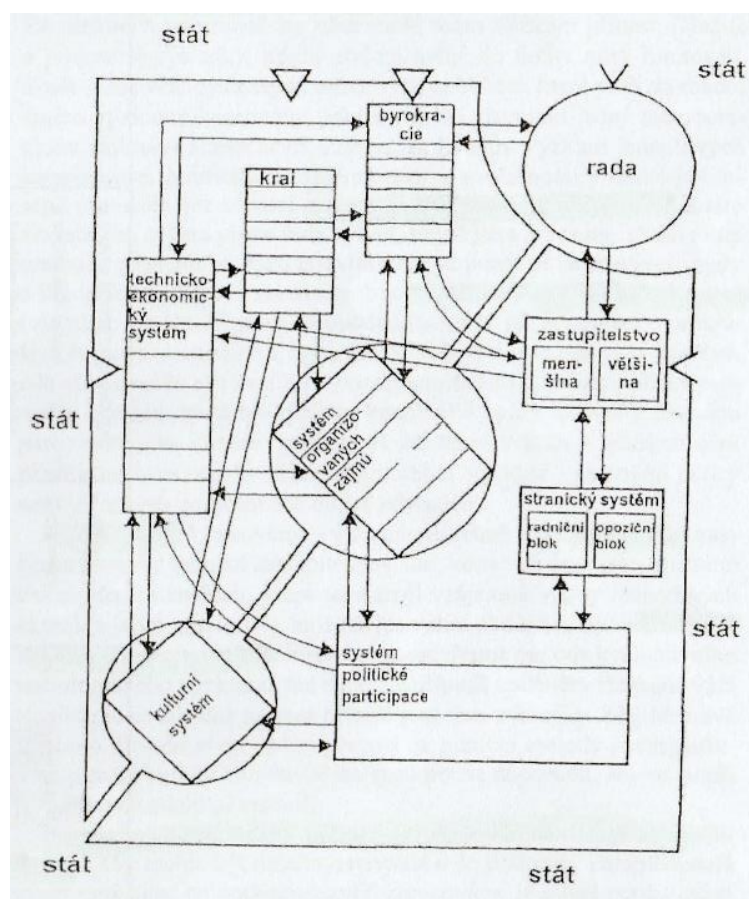
Nejvýraznější vývoj v politickém stranictví byl zaznamenán na přelomu 19. a 20. století. V tuto dobu do politického života vstupovala široká vrstva společnosti. V průběhu 20. století šel model masové politické strany do ústraní, a naopak se začaly objevovat strany elitní. V souvislosti s touto změnou došlo k redukci politických stran, což je vedle snižování volební účasti, druhý největší problém. Na druhou stranu dochází k upevňování pozic politických stran ve vztahu ke státní moci a veřejné správě. Ve vztahu k občanovi to tak úplně není (ČMEJREK, J.; BUBENÍČEK, V.; ČOPÍK, J., 2010).

Stranický systém je utvářen jak technickými faktory, velikostí obce i politickou kulturou. Velikost obce hraje významnou roli v případě vymezení komunálních politických systémů v České republice. Dále jsou to technické faktory, mezi které řadíme například podmínky kandidatury, volební systém, uzavírací klauzuli a další. Neméně důležitá je politická kultura, která zahrnuje hodnoty občanů, kteří se podílejí na formování politických stran. Pomocí studia stranického systému lze analyzovat funkční rozdíly jednotlivých politických systémů. Lokální politika v České republice nemá jasné funkční mechanismy (CABADA, 2006).

Pro definování politického systému na komunální úrovni lze využít pozměněný model Franze Lehnera, který pohlíží na komunální politiku jako na subsystém systému celostátního. Změny lze pozorovat zejména v technicko – ekonomickém systému. Tento model je abstrahován například od vlivu médií a vědecko-technologický poradenský systém nemá na komunální úrovni ekvivalent.

Na obrázku č. 2 lze pozorovat existenci obousměrného vlivu tohoto systému a byrokracie, systému a kulturního systému a dále vliv vůči systému organizovaných zájmů. Nově k těmto třem vlivům patří i obousměrný přímý vliv mezi technicko – ekonomickým systémem a zastupitelstvem. Čím více mají občané možnost aktivně se účastnit jednání zastupitelstva, tím více je umožněn přímý vliv představitelů ekonomické sféry na rozhodování v rámci obecní legislativy, popřípadě na manipulaci s obecním majetkem nebo na rozhodování o investicích hrazených z obecního rozpočtu.

Další dvě složky modelu je stát a kraj. Celostátní politický systém je prostředí, ve kterém se komunální politický systém vyskytuje. Tento celostátní systém zvnějšku ovlivňuje zejména politickou participaci a technicko – ekonomický systém, který vytváří pravidla pro zastupitelstvo, radu a celou byrokracii. Krajský politický systém je chápán spíše jako vnitřně-vnější aktér. Kraj nevytváří pravidla, ale ovlivňuje technicko – ekonomický systém, kulturní systém i systém organizovaných zájmů (BALÍK, 2005).

Obrázek 2 - Organizační a komunikační struktury politického systému na komunální úrovni

Zdroj: BALÍK, S., 2005. *Metodologie výzkumu komunální politiky*. Brno: ISPO-CDK

Zastupitelskou demokracii si nelze představit bez politického stranictví. Politické strany mají za úkol zprostředkovávat veškeré dění mezi občany a politickou mocí. Dále pomocí politických stran mohou občané aktivně participovat na demokratickém procesu. Na základě společných názorů a postojů se shlukují politicky aktivní občané. Tato aktivita má za cíl získat co největší podíl na moci státní, pomocí které hájí zájmy stoupenců. Politické strany jsou nástrojem integrace společnosti (ČMEJREK, J.; BUBENÍČEK, V.; ČOPÍK, J., 2010).

Lokální politický systém tvoří několik typů subjektů. Mezi ně patří politické strany, politická hnutí, jejich koalice, nezávislí kandidáti, sdružení nezávislých kandidátů, sdružení

politických stran a sdružení politických hnutí a nezávislých kandidátů. Nejdůležitější prvek, který tyto typy subjektů rozlišuje, je jejich organizační stabilita. Zatímco politické strany a hnutí mají stabilní organizační strukturu, všechny formy sdružení mají spíše proměnlivou strukturu. Na národní úrovni se kontinuita váže spíše na organizaci a struktury než na osobnosti, v lokálním politickém prostoru tomu často bývá naopak. Zejména ve venkovských obcích a v menších městech se setkáváme s četnými změnami hlavních politických subjektů, aniž by se však měnily klíčové osobnosti na lokální politické scéně (ČMEJREK, J.; BUBENÍČEK, V.; ČOPÍK, J., 2010, p. 68).

V komunální politice se lze často setkat s přelétavostí jednotlivých kandidátů mezi stranami i formami nezávislosti (BALÍK, 2005). Často u politických subjektů na lokální úrovni dochází k průniku do krajské, popřípadě i celostátní úrovně. Tyto procesy jsou důležité pro vývoj politiky na lokální úrovni (ČMEJREK, J.; BUBENÍČEK, V.; ČOPÍK, J., 2010).

Komunální úroveň umožňuje existenci tří forem uskupení nezávislých kandidátů. První forma představuje nezávislého kandidáta, který kandiduje sám za sebe. Pro svoji kandidaturu potřebují sehnat určitý počet podpisů od oprávněných voličů. Počet je závislý na velikosti obce. Druhou formou je sdružení nezávislých kandidátů, které potřebuje také podpisy pro možnost kandidatury. Tentokrát bez ohledu na velikost obce. Třetí variantou je zaštitění celostátním subjektem, sem patří například politické hnutí NEZÁVISLÍ, Volba pro město a další. Zapsáním se na určitou kandidátní listinu sdružení může poukazovat na určitý souhlas s celkem, ale nemusí. Pro výzkum je však nutné brát sdružení jako unitární aktéry, jinak by nebylo možné vysvětlit řadu běžných situací (BALÍK, 2005). Analýzy kandidátních listin v obecních volbách ukazují, že v nejmenších obcích nezávislí a jejich sdružení představují hlavní, někdy i jediný způsob formování politických subjektů, ve větších obcích pak doplňují stranické spektrum (ČMEJREK, J.; BUBENÍČEK, V.; ČOPÍK, J., 2010, pp. 74-75).

Mnohdy dochází ke zpochybňování komunálního stranického systému. Pokud na tuto problematiku nahlédneme podle Sartoriho definice, pak u velkého množství obcí lokální stranický systém existuje. Tyto systémy jsou buď svébytné, nebo mohou být ovlivňovány celostátním systémem. Klasickým případem tohoto vlivu je vztah politických stran ke KSČM. Postoje některých politických stran vůči KSČM lze pochopit, pouze pokud je místní stranický systém brán jako subsystém celostátního stranického systému (BALÍK, 2005).

4.5 Aktéři politického života

Obec, město i městys jsou spravovány zastupitelstvem. Dalšími orgány jsou rada, starosta, úřad a zvláštní orgány.

Zvláštním typem uskupení jsou statutární města, která upravují záležitosti správy města statutem. V České republice je k roku 2017 evidováno dvacet šest statutárních měst (128/2000 Sb.). Hlavní město Praha má zvláštní postavení, přestože splňuje podmínky statutárního města. Stejně jako předešlé typy, jsou tyto města spravována zastupitelstvem. Dalšími orgány jsou rada města, primátor, magistrát a zvláštní orgány města. Statutární město se člení na městské obvody a městské části. Ti jsou spravovány zastupitelstvem městské části či obvodu. Dále zde existují další orgány, kterými jsou rada, starosta, úřad městské části či obvodu a zvláštní orgány. Ve statutárním městě se ze zákona zřizuje ještě funkce tajemníka. Starosta se souhlasem ředitele krajského úřadu může přenést výkon přenesené působnosti na komise. Komise jsou poté chápány jako další orgán obce (ČMEJREK, J.; BUBENÍČEK, V.; ČOPÍK, J., 2010).

Lukáš Valeš se ve své knize Politologické aspekty veřejné správy zabývá postavením statutárních měst. Poukazuje na to, že pravidla pro vznik statutárních měst nejsou tak jasná, jak by měla být. Statutární město by mělo být nejlidnatější a nejlivnější obcí ČR, mnohokrát je to však pouze o získání prestiže pro obec. Model administrativního rozdělení statutárního města lze rozdělit na dva typy. Prvním typem je asymetrický model s dalšími podtypy, druhým je symetrický model s podtypy. S asymetrickým modelem se setkáváme tam, kde tradice dělení města na celky se samosprávou není příliš zakořeněná. Město využije možnosti rozčlenit se až tehdy, když se vyskytne vhodná příležitost řešit tímto způsobem nějaký svůj zájem, obvykle snaží-li se překročit hranici sta tisíc obyvatel. Symetrický model je běžnější formou uspořádání komunálního systému. Základem tohoto modelu je pravidlo, že každá část území statutárního města spadá do nějakého městského obvodu či městské části (VALEŠ, Lukáš; a kol., 2006, pp. 123-124).

Zastupitelstvo

Zastupitelstvo je vnímáno jako základní orgán obecní samosprávy. Jeden z důvodů je, že o složení tohoto orgánu rozhodují občané ve volbách. Počet volených zastupitelů závisí na počtu obyvatel dané obce. Konkrétně je to uvedeno v tabulce č. 1:

Počet obyvatel	Počet zastupitelů
Do 500 obyvatel	5–15 členů
500 – 3 000 obyvatel	7–15 členů
3 000 – 10 000 obyvatel	11–25 členů
10 000 – 50 000 obyvatel	15–35 členů
50 000 – 150 000 obyvatel	25–45 členů
Nad 150 000 obyvatel	35–55 členů

Tabulka 1- Počet volených zastupitelů podle počtu obyvatel

Zdroj: vlastní zpracování, ČMEJREK J.; BUBENÍČEK V.; ČOPÍK J., 2010: *Demokracie v lokálním politickém prostoru*. Praha: Grada Publishing a.s., ISBN 978-80-247-3061-5

Původně obce do 500 obyvatel mohly mít pouze devět členů zastupitelstva. To však bylo navýšeno, protože v takové obci nemohla vzniknout rada. Po získání mandátů musí člen zastupitelstva složit slib, který je potvrzen podpisem. Ve znění tohoto slibu poté vykonává svůj mandát.

Člen zastupitelstva má svá práva i povinnosti. Mezi jeho práva patří možnost předložení orgánům obce návrhy na projednání, možnost vznášet dotazy, podněty a připomínky, požadovat informace, které souvisí s výkonem jeho funkce. Mezi povinnosti patří účast na zasedání zastupitelstva i jiných zasedání orgánů obce, sdělení o možnosti střetu zájmu.

Zastupitelstvo obce rozhoduje v záležitostech samostatné působnosti. Zastupitelstvo obce například schvaluje program rozvoje obce, schvaluje rozpočet obce, zřizuje a ruší příspěvkové organizace a organizační složky státu, volí a odvolává starostu, místostarosty a členy rady, vydává obecně závazné vyhlášky a další.

Pro platné rozhodnutí zastupitelstva je nutný souhlas nadpoloviční většiny všech členů zastupitelstva. Pokud není schopno se sejit v nadpoloviční většině po dobu delší než šest měsíců, ministerstvo vnitra takové zastupitelstvo rozpustí. V takovém případě pravomoci zastupitelstva vykonává rada. Pokud rada neexistuje, poté úkoly vykonává starosta. Pokud není ani starosta, pak pravomoci vykonává člen zastupitelstva. Nastane-li situace, že počet členů zastupitelstva klesne o více než polovinu, nebo pod pět, takové zastupitelstvo nemůže rozhodovat v záležitostech, které spadají do samostatné působnosti obce, ani v majetkoprávních úkonech.

Zasedání zastupitelstva se koná vždy, když je potřeba, ale minimálně jednou za tři měsíce. Zasedání svolává a řídí starosta obce. Zastupitelé se během zasedání chovají

v souladu s jejich jednacím řádem. V případě, že se nesejde minimální počet členů, je vyhlášeno náhradní zasedání, které musí být svoláno do 15 dnů. Zasedání jsou pro občany veřejná. Program a projednávaná témata jsou občanovi k dispozici na úřední desce, nebo obvyklou formou, minimálně sedm dní před zasedáním. Průběh zasedání je zaznamenáván a zápis musí být do deseti dnů na obecním úřadě k dispozici. Často dochází k uveřejnění zápisu na webových stránkách (ČMEJREK, J.; BUBENÍČEK, V.; ČOPÍK, J., 2010).

Rada

Rada je v oblasti samostatné působnosti výkonným orgánem obce a je odpovědná za splnění svých úkolů zastupitelstvu obce. V oblasti přenesené působnosti vykonává to, co jí je uloženo zákonem. V obci, kde není zřízena rada, pravomoci získává starosta obce. Rada je tvořena zvolenými členy z řad zastupitelstva. Radu tvoří starosta, místostarosta a další členové. Celkový počet členů musí být vždy lichý – pět, sedm, devět nebo jedenáct členů a nesmí přesáhnout jednu třetinu počtu členů zastupitelstva. Rada není volena v obcích s méně než 15 členy zastupitelstva. Činnost rady je ukončena, pokud počet členů poklesne pod pět členů, nebo v případě kdy poklesne nutný počet členů zastupitelstva. Po rozpuštění rady činnosti vykonává zastupitelstvo, či je pověřen starosta.

Schůze rady jsou neveřejné. Zasedání rady jsou buď řádné, nebo mimořádné. Mimořádné jsou ty, kdy se rada schází vždy, když je potřeba. Řádné se konají zpravidla jednou za čtrnáct dní.

Rada je usnášeníschopná v přítomnosti nadpoloviční většiny členů, protože usnesení je platné při souhlasu nadpoloviční většiny všech členů. Stejně jako u zastupitelstva obce se pořizuje zápis, který musí vzniknout nejpozději do sedmi dnů od konání zasedání. Rada připravuje návrhy pro jednání zastupitelstva a zabezpečuje plnění usnesení. Dále například zabezpečuje hospodaření obce podle schváleného rozpočtu, vydává nařízení obce, zřizuje a ruší komise, kontroluje plnění úkolů obecním úřadem a komisemi, stanovuje pravidla pro přijímání petic a stížností, stanovuje rozdělení pravomocí v obecním úřadě a další.

Rada vykonává své činnosti vždy do té doby, než je zvolena rada nová (ČMEJREK, J.; BUBENÍČEK, V.; ČOPÍK J., 2010).

Starosta

Starosta, který je zvolen spolu s místostarostou zastupitelstvem obce ze svých řad, zastupuje obec navenek. Oba jsou odpovědní za výkon své práce zastupitelstvu obce. Mezi jeho činnosti patří odvolání a jmenování se souhlasem ředitele krajského úřadu tajemníka

obecního úřadu, odpovídá za informování veřejnosti o činnosti obce, v určitých případech svěřuje komisi výkon přenesené působnosti a další.

Svolává a organizuje zasedání zastupitelstva, ověřuje zápis ze zasedání rady, také může pozastavit usnesení rady a nejbližším zasedání zastupitelstva ho dát projednat. Dále může zřizovat pro výkon přenesené působnosti zvláštní orgány obce.

Starostu zastupuje místostarosta, který v případě nepřítomnosti nebo odvolání starosty vykonává jeho činnosti (ČMEJREK, J.; BUBENÍČEK, V.; ČOPÍK, J., 2010).

Obecní úřad

Obecní úřad je tvořen starostou, místostarostou, tajemníkem a zaměstnanci obce. Rada může zřizovat odbory a oddělení, které vykonávají činnosti v rámci jednotlivých sektorů.

V oblasti samostatné působnosti má obecní úřad povinnost plnit úkoly, které mu přiřadilo zastupitelstvo nebo rada, pomáhá výborům a komisím a rozhoduje v případech stanovených zákonem.

Obecní úřad vykonává úkony v přenesené působnosti. V obcích s pověřeným obecním úřadem i v obcích s rozšířenou působností se vždy zřizuje pozice tajemníka. Tajemník má zakázáno angažovat se v politických stranách či hnutích. Jeho povinností je zajišťovat úkony přenesené působnosti, plnit úkoly od zastupitelstva, rady nebo starosty obce, stanovuje podle právních předpisů platy všem zaměstnancům a další.

Při zasedáních zastupitelstva či rady má poradní hlas (ČMEJREK, J.; BUBENÍČEK, V.; ČOPÍK J., 2010).

Orgány zastupitelstva obce a rady obce

Výbory jsou iniciativním a kontrolním orgánem, které zřizuje zastupitelstvo obce. Výbory předkládají návrhy zastupitelstvu, kterému jsou odpovědné. Předsedou výboru je vždy člen zastupitelstva. Schází se pouze dle potřeby.

Zastupitelstvo povinně zřizuje finanční a kontrolní výbor. Finanční výbor kontroluje hospodaření obce, kontrolní výbor kontroluje dodržování usnesení zastupitelstva obce.

Pokud v obci žije alespoň 10 % občanů národnostní menšiny, může být ještě zřízen výbor pro národnostní menšiny. Popřípadě může vzniknout výbor místní či osadní.

Komise jsou iniciativním a poradním hlasem rady obce, která je zřizuje. Komise je stejně jako rada výkonným orgánem, jestliže vykonává činnosti přenesené působnosti. V tomto případě předsedou komise musí být odborník v oblasti, která se vztahuje k výkonu dané komise. Komise jsou odpovědné radě obce, při výkonu přenesené působnosti

starostovi. Usnází se většinou hlasů všech členů (ČMEJREK, J.; BUBENÍČEK, V.; ČOPÍK J., 2010).

4.6 Volby do zastupitelstev

Volby do zastupitelstev obcí ČR ovlivňuje zákon 491/2001 Sb. Rozlišujeme aktivní a pasivní volební právo. Aktivní volební právo znamená vlastnit právo volit a pasivní znamená možnost být volen. Pro obě varianty existují podmínky jejich využívání. Právo volit má občan České republiky, který je v obci trvale hlášen k pobytu a dosáhl osmnácti let. Právo volit má i občan jiného státu za předpokladu, že dosáhl minimálně osmnácti let a je v obci přihlášen k trvalému pobytu. Překážkou může být pouze například omezení osobní svobody, nebo omezení způsobilosti k právním úkonům. Pro právo být volen je nutné splnit věkovou hranici, která se liší typem voleb. Do poslanecké sněmovny je nutná minimální věková hranice dvacet jedna let a do senátu čtyřicet let. V případě obecních voleb je pro obě volební práva hranice osmnáct let. V případě pasivního práva může být překážkou neslučitelnost funkcí (ČMEJREK, J.; BUBENÍČEK, V.; ČOPÍK, J., 2010).

K základním pilířům zastupitelské demokracie patří pravidelně pořádané svobodné volby. Poskytují občanům možnost výběru mezi politickými alternativami, představovanými jednotlivými stranami a kandidáty, a umožňují ustavit legitimní politické a správní orgány. Hlavním úkolem voleb je zajistit aktuální rozložení politických sil v daném politickém prostoru a zajistit jim odpovídající reprezentaci. Od volebních výsledků se pak odvíjí další kroky, jako rozdělení mandátů, vytvoření většiny a exekutivy, zformování opozice, která pak většinu a exekutivu kontroluje. Spolu s tím volby umožňují zjistit aktuální požadavky a priority společnosti (ČMEJREK, J.; BUBENÍČEK, V.; ČOPÍK, J., 2010, p. 51).

Volby mají kontrolní, legitimizační a integrační funkci. Občané kontrolují zastupitelské a exekutivní orgány a při nespokojenosti je mohou prostřednictvím voleb vyměnit. Legitimitu získává jak zvolený orgán, tak i další orgány. Všechny tyto funkce volby splňují jen za předpokladu, že se jedná o volby založené na všeobecném, rovném a přímém volebním právu. Všeobecné, rovné a přímé volební právo znamená, že všichni mají právo volit a být volen, všichni voliči mají stejnou váhu a počet disponujících hlasů.

Svoboda je nepostradatelnou podmínkou. Volič nesmí být do svého názoru natlačen a musí mít dostačující možnost výběru. S výběrem souvisí nutnost zveřejnění dostatečných informací o jednotlivých kandidátech potažmo volebních stran. Žádným způsobem nesmí být možnost zjistit, jak jednotlivý volič volil. Je zde tedy nutná tajnost hlasování (ČMEJREK, J.; BUBENÍČEK, V.; ČOPÍK, J., 2010).

4.7 Volební systémy

Volební systém lze chápat v užším a širším pojetí. Užší pojetí pohlíží na volební systémy jako na způsoby převádění získaných hlasů na mandáty. Širší pojetí vyjadřuje komplexní podobu volebního systému.

V užším pojetí rozlišujeme většinový a proporcionální volební systém. Většinový systém je založen na jednomandátovém volebním obvodu. Voliči volí mezi jednotlivými kandidáty. Naopak proporcionální systémy využívají vícemandátové obvody. Voliči zde volí celé kandidátní listiny, nikoliv konkrétní kandidáty. Výhodami většinového systému je jeho jednoduchost a úzké vztahy mezi zvoleným zastupitelem a voličem. Nevýhodou je vysoká disproporcionalita volebních výsledků. V praxi zvýhodňuje silnější strany proti slabším stranám. Může se dokonce stát, že politická strana s největším počtem hlasů volby prohraje. V tomto směru je proporcionální volební systém spravedlivější, ale také složitější. Hlavním úkolem tohoto systému je odhalení aktuálního rozložení politických sil. Tento úkol se daří naplňovat natolik, že musí docházet ke snižování počtu aktérů pomocí volební klauzule. Je zde menší personalizace, pro zvýšení se zavádí možnost přidělení preferenčních hlasů. Preferenční hlasy mohou změnit pořadí kandidátů na kandidátní listině. Existují snahy spojit tyto dva systémy, ale problém se jeví v nutnosti najít kompromis mezi spravedlností a proporcionalitou na jedné straně a na druhé straně jeho efektivitou (ČMEJREK, J.; BUBENÍČEK, V.; ČOPÍK, J., 2010).

Volební systémy lze popsat pomocí několika komponentů:

Volební obvod

Velikost volebního obvodu je závislá na množství mandátů v daném obvodu. Nezáleží tedy na velikosti kraje, to lze nejlépe interpretovat pomocí Karlovarského kraje. V Karlovarském kraji při volbách do zastupitelstva kraje je přidělováno čtyřicet pět mandátů. V případě voleb do poslanecké sněmovny se přiřazuje pouze mandátů pět, ačkoliv jde stále o stejně velké území.

Existuje vztah mezi proporcionalitou voleb a velikostí volebního obvodu. Čím více obvod přiděluje mandátů, tím více jsou volby proporcionální. Hranice minimální velikosti volebního obvodu je určena pěti mandáty. Pokud je ve volebním obvodu méně, než pět mandátů převládá zde disproporcionalita a nadreprezentace silné strany (ČMEJREK, J.; BUBENÍČEK, V.; ČOPÍK, J., 2010).

S volebním obvodem souvisí i využívání volební geometrie, tzv. gerrymandering. Jde o manipulaci s hranicemi volebního obvodu, která může politické reprezentaci za jistých okolností usnadnit dosažení příznivějšího výsledku (ČMEJREK, J.; BUBENÍČEK, V.;

ČOPÍK, J., 2010, p. 55). Nejčastěji je uplatňován v jednomandátových volebních obvodech. Platí, že čím méně proporcionální je poměrný volební systém, tím snadněji lze ovlivnit výsledky voleb pomocí volební geometrie. V České republice lze manipulovat s volebními obvody pouze na lokální úrovni (ČMEJREK, J.; BUBENÍČEK, V.; ČOPÍK, J., 2010, p. 55).

Forma kandidatury

Forma kandidatury úzce souvisí s typem volebního obvodu. V případě jednomandátových volebních obvodů se využívá personální kandidatura. To znamená, že volič volí mezi jednotlivými kandidáty. Jen do jisté míry bere v úvahu stranickou orientaci kandidátů. V České republice je tato forma využívána v případě voleb do senátu.

Listinnou formu má kandidatura ve vícemandátových obvodech. Personalita jednotlivých kandidátů je přesunuta do ústraní. Volič se rozhoduje mezi jednotlivými kandidátními listinami. Důležité je pořadí jednotlivců, protože na listině často bývá více kandidátů, než kolik mandátů může být maximálně získáno.

Existují tři typy kandidátních listin – přísně vázané, vázané a otevřené. Kandidátní listina přísně vázaná má neměnné pořadí kandidátů. Volič svým rozhodnutím pořadí nemůže ovlivnit. Na vázané kandidátní listině je dáno pořadí kandidátů, ale volič může ovlivnit toto pořadí pomocí preferenčních hlasů. Třetím typem je otevřená kandidátní listina, při které není volič omezen jen na jednu kandidátní listinu. V takovém případě dochází k zvýšení personalizace voleb. Tento třetí způsob je používán v České republice při volbách do zastupitelstev obcí (ČMEJREK, J.; BUBENÍČEK, V.; ČOPÍK, J., 2010).

Struktura hlasu

Volební hlas slouží k vyjádření svého stanoviska na politické názory. Rozlišujeme zejména dva typy hlasů – jediný a vícenásobný.

Jediný hlas se využívá v jednomandátových obvodech, ale i ve vícemandátových volebních obvodech při použití přísně vázané kandidátní listiny.

Vícenásobný hlas souvisí s využitím otevřených kandidátních listin. Volič se může rozhodovat napříč stranickým spektrem, má totiž k dispozici takový počet hlasů, který odpovídá danému volebnímu obvodu.

U většinového volebního systému s absolutní většinou lze využít alternativní hlas. Volič v této situaci zvolí preferovaného kandidáta a ještě dalšího. Obměnou vícenásobného hlasu je limitovaný hlas. Volič má k dispozici nižší počet hlasů, než je počet přidělovaných mandátů. Kumulativní hlas dává možnost voliči poskytnout jednomu kandidátovi více hlasů. Specifickým případem je dvojitý hlas, s kterým se lze setkat při smíšeném volebním systému. Volič má k dispozici jeden hlas v jednomandátovém obvodu a jeden hlas pro

kandidátní listinu ve vícemandátovém volebním obvodu (ČMEJREK, J.; BUBENÍČEK, V.; ČOPÍK, J., 2010).

Volební klauzule

Volební klauzule je uměle vytvořený práh. Tento práh je určen množstvím získaných hlasů. Po překonání má strana možnost podílet se na rozdělování mandátů v zastupitelském orgánu. Je využívána zejména v proporcionálních volebních systémech. Klauzule naplňuje funkci redukční. Vystává riziko přerodu z funkce redukční na funkci konzervační, která následně omezuje vstup nových politických subjektů a dochází tedy k stabilizaci nejsilnějších stran.

V České republice je volební klauzule stanovena na 5 % a využívá se ve volbách do poslanecké sněmovny, Evropského parlamentu, krajů a obcí. Takto stanovená výše klauzule platí u zcela zaplněných kandidátních listin. Uzavírací klauzule se v některých případech může zvyšovat, popřípadě snižovat, z důvodu zachování politické soutěže. Jedná se o situace, kdy kandidují koalice ve volbách do poslanecké sněmovny. (ČMEJREK, J.; BUBENÍČEK, V.; ČOPÍK, J., 2010).

Volební formule

Volební formule se používá pro přepočítání hlasů na mandáty, jde o matematickou operaci. Rozlišujeme většinovou volební formuli, která se využívá v jednomandátových volebních obvodech a proporcionální volební formuli, která se užívá ve vícemandátových obvodech.

Proporcionální volební formule využívá volební kvóty nebo volební dělitele. Volební kvótu lze zjednodušeně představit takto, kolikrát lze v daném volebním obvodu vydělit volební kvótou počet hlasů získaných kandidátní listinou, tolik jí připadne mandátů (ČMEJREK, J.; BUBENÍČEK, V.; ČOPÍK, J., 2010, p. 58).

Pomocí volebních dělitelů se výsledky vydělí řadou dělitelů. Výpočty se následně seřadí a mandáty získají ty strany, které dosáhly nejvyšších podílů. Rozeznáváme d'Hondtovu volební formuli, Imperialiho formuli, Sainte-laguë formuli. Čím menší jsou intervaly mezi děliteli, tím více dochází k posilování silných stran. Naopak větší intervaly posilují proporcionalitu a zvyšují vliv menších stran. Proporcionalitu také ovlivňuje velikost prvního dělitele.

Volební formule závisí na velikosti volebního obvodu. Čím menší je volební obvod, tím více působí volební formule (ČMEJREK, J.; BUBENÍČEK, V.; ČOPÍK, J., 2010).

4.8 Lobbying

Pro lobbying z mnoha důvodů neexistuje jednoznačné vymezení. Vychází z pojmu lobby, chápaného jako ovlivňování zákonodárců. Poprvé se tento pojem objevil ve Spojených státech jako důsledek toho, že zákonodárci se v minulosti scházeli na chodbách a vyjednávali.

Lobbying je chápán zejména jako ovlivňování, ale i jako přesvědčování. U přesvědčování záleží na schopnostech používat argumenty, aby ten, kdo rozhoduje, jednal, tak jak má. Přesvědčování má velmi blízko k obhajobě. Odborná literatura chápe lobbying jako jednu ze složek obhajovací činnosti (MÜLLER, 2010).

Další pohled chápání lobbyingu je lobbying jako reprezentace zájmů a také jako komunikace. Ti, co rozhodují, nemají velmi často dostatek informací, a proto jsou pro ně velmi důležité informace z okolí. Tyto informace získávají od lobbistů. Podle Milbratha existují tři druhy komunikace. Buď se jedná o předkládání faktů, předkládání jednostranných argumentů anebo též vliv veřejného mínění (MÜLLER, 2010).

Vymezení lobbyingu existuje také v užším pojetí, které je ale chápáno jako nedostatečné. V širším pojetí pak ...jakožto snahy ovlivnit rozhodování veřejných činitelů v legislativě i exekutivě, a to jak na centrální, tak na samosprávné úrovni (MÜLLER, 2010, p. 21).

Mezi základní funkce lobbyingu lze zařadit přesvědčování, informační funkci, nabízení řešení, upozornění na problémy a jejich medializace, vymáhání základních práv, sbírání informací, také integrační funkce (MÜLLER, 2010).

Odborníci se shodují, že mezi lobbyingem a korupcí hranice existuje. Zároveň má korupce s lobbyingem několik společných rysů. Vyprofilování lobbyingu trvá velmi dlouho a souvisí s vyspělostí demokracie v konkrétní zemi (MÜLLER, 2010).

Lobbying by měl být vnímán jako legální a legitimní, přestože v moderní společnosti vzniká mnoho diskusí, jaké praktiky jsou ještě přijatelné a jaké už nikoliv. Přestože je lobbying legitimní aktivitou, pro veřejnost se jeví spíše nejasným. V extrémním případě ji zaměňují s pojmem korupce. Jednou z příčin je velké množství právních úprav, které musí podchytit mnoho odlišností.

Existují dva pohledy na regulaci lobbyingu. Buď pomocí zákona, nebo prostřednictvím samoregulace. Cílem není omezovat aktivity, ale dát jednotná pravidla. Ty pak umožňují každému vstup do prostředí a možnost plánovat jasnou strategii (MÜLLER, 2010). Správná regulace je založena na jednoznačném definování pojmů, které s lobbyingem souvisí. Jedná

se například o to, co je přesně lobbying, kdo je lobbista, kdo je regulován, kdo je ovlivňován a další důležité otázky. To není vůbec jednoduché, ale pokud se toto povede, zamezí se dvojnácností a nejasností (MÜLLER, 2010). Zákonná regulace lobbyingu napomáhá posilování ochranných, legitimizačních, participačních i integračních funkcí občanské společnosti, které ve své kombinaci a vzájemné reflexivitě vytváří záruky transparentního a odpovědného demokratického vládnutí i vlády práva (MÜLLER, 2010, p. 213).

V České republice se mínění o lobbyingu přibližuje k tvrzení, že jde o formu korupce. O regulaci se začalo mluvit v roce 2004, kdy se poprvé objevil Etický kodex. Tento Etický kodex měl zejména zvýšit důvěryhodnost poslanců. Tento i řada dalších návrhů, jak regulovat lobbying v České republice byl neúspěšný (MÜLLER, 2010). O regulaci se mluví neustále, poslední informace je spojována s únorem 2018. 21. 2. 2018 vláda schválila věcný záměr zákona, který by měl zavést registr lobbistů (www.ceskenoviny.cz).

4.9 Zájmové skupiny

Každý jedinec má své zájmy. V případě, že jsou totožné se zájmy dalších jedinců, tak vzniká předpoklad pro zrod zájmové skupiny. Podle Artura F. Bentleye jsou zájem a skupina dva neoddelitelné prvky. Konflikt dává zájmové skupině hodnotu, je tedy jeho neodmyslitelnou součástí (MÜLLER, 2010).

Na Bentleye navázal Truman, který rozlišil tři typy zájmových skupin. Vztah skupiny a jejích členů je typem „skupina“, vztah skupin mezi sebou, je typem „zájmová skupina“ a vztah skupin se státem je „politická zájmová skupina“ (MÜLLER, 2010).

Zájmové skupiny většinou nejsou zakládány s úmyslem politiku ovlivňovat, ale s úmyslem realizovat zájmy svých členů a ovlivňování politických procesů je často nezbytnou součástí této realizace (MÜLLER, 2010, pp. 137-138).

Zájmové skupiny dělíme na jedné straně na formální a neformální a na druhé straně podle druhu zájmu. Rozdíl mezi formální a neformální zájmovou skupinou lze spatřovat v její organizační struktuře. Formální má jasně danou strukturu a jsou to nejčastěji různá občanská sdružení. Naopak u neformálních zájmových skupin neexistuje pevně stanovená organizační struktura. Zpravidla se jedná o sociální hnutí, které mají většinou pouze dočasné trvání. V rámci dělení podle druhu zájmu, je dále členíme na skupiny s materiálními a nemateriálními zájmy. Materiální zájmové skupiny se věnují zájmům svých členů, naopak nemateriální se zajímají o obecné zájmy (MÜLLER, 2010).

Politické strany a zájmové skupiny spolu úzce souvisí. Jedním z důvodů je fakt, že ze sociálních hnutí se stane formální zájmová skupina a z té poté často politická strana. Jak

politické strany, tak zájmové skupiny jsou součástí intermediárních procesů. Tento proces lze rozdělit do tří etap. Jedná se o artikulaci zájmů, manifestaci zájmů a agregaci zájmů (MÜLLER, 2010).

Zájmové skupiny jsou oproti politickým stranám homogennější. Soustřeďují se na velmi specifickou oblast zájmů. Na rozdíl od politických stran, které se snaží zaujmout široké spektrum populace. Jednoduše lze říci, že rozdíl mezi zájmovými skupinami a politickými stranami je tedy ve způsobu ovlivňování politiky a veřejných záležitostí (MÜLLER, 2010, p. 143).

Pozitiva zájmových skupin lze spatřovat v jejich informační a vzdělávací funkci, sociálně – integrační funkci, v monitorování naplňování vládního programu, ovlivňování legislativních procesů a otevírání nových témat. Mezi nežádoucí projevy skupin patří nerovnoměrné reprezentování všech občanů. Také představují brzdu při osvojování nových technologií, či snižují alokační efektivitu (MÜLLER, 2010).

4.10 Rozhodovací proces

Lidé se rozhodují mnohokrát za den a často si vůbec neuvědomují, čím vším jsou ovlivňováni. Teorie rozhodování je strukturovaný, komplexní a komplikovaný proces spojený s činností jednotlivých subjektů nacházejících se ve specifické situaci (PROROK, 2012, p. 10). Rozhodovací proces lze rozdělit do několika fází. Hlavní jsou čtyři fáze. Nejprve je nutné identifikovat problém, poté analyzovat problém, analyzovat možná řešení problému a vybrat řešení, které je následně realizováno. Politické rozhodování se často uskutečňuje v relativně stabilním prostředí. Konkrétní subjekty se chovají podle zažitých vzorců chování, které jsou podpořeny institucemi (PROROK, 2012).

Studie, které se zabývají rozhodovacími procesy, jsou v České republice velmi rozporuplné. Existuje velké množství studií o změnách v období 90. let, politickém stranictví, politické participaci, formování koalic a další. Samotným rozhodovacím mechanismům na úrovni místních samospráv se ale pozornost moc nevěnovala.

Rozlišujeme přenesenou a samostatnou působnost obce, kterou vymezuje zákon. Avšak samotný rozhodovací mechanismus není zákonem nikterak upraven. Zastupitelstvo sice nese hlavní odpovědnost, ale neznamená to, že jen ono je jediným iniciátorem všech rozhodnutí. Návrhy můžou iniciovat i aktéři mimo zastupitelstvo. Fungování vnitřního rozhodovacího mechanismu je častou příčinou vzniku debat a konfliktů uvnitř komunit (KOPŘIVA, R.; ČOPÍK, J.; ČMEJREK, J., 2017).

Pro hladký průběh rozhodovacího procesu přispívá existence pracovních jednání. Nejčastěji se využívají v případě rozhodování o rozpočtech obcí a o větších investicích, popřípadě mají informativní charakter. Každá obec přistupuje k důležitosti pracovních jednání různě. V některých případech se setkávají jednotlivé zastupitelské kluby, někdy koalice a opozice zvláště. Nelze jednoznačně určit, k čemu přesně slouží. Někdy je výhoda spatřována ve snaze nalézt jednotné stanovisko před veřejným jednáním zastupitelstva, někdy ve zlepšení akceschopnosti zastupitelstva, popřípadě lze na pracovním jednání probrat citlivá témata. Na organizování pracovních jednání existuje také negativní pohled. Neveřejná pracovní jednání nepřispívají ke zvyšování transparentnosti rozhodování místních samospráv (KOPŘIVA, R.; ČOPÍK, J.; ČMEJREK, J., 2017).

V případě investování jsou klíčové dvě otázky. Kdo přináší podnět k investici a kdo rozhoduje o realizaci jednotlivých cílů. Impulzy přicházejí od mnoha aktérů. Zájmové skupiny nejsou přímými aktéry v otázce investic, ale často na základě jejich pravidelných schůzí vznikají podněty k investicím. Těchto schůzí se mnohdy účastní samotní zastupitelé. Svou roli může hrát i velikost obce. Přestože se malé obce vyznačují nízkou soutěživostí, tak v této oblasti rozhodování mohou nastat konflikty.

Kolektivní vedení, které je typické pro Českou republiku, předpokládá, že největší počet podnětů plyne od zastupitelů obcí. Zejména jsou to starostové a členové rad. Nelze přehlédnout ani vliv zaměstnanců municipalit, nebo občanských iniciativ. Koncept víceúrovňového vládnutí předpokládá zařazení neformálních aktérů do rozhodování (KOPŘIVA, R.; ČOPÍK, J.; ČMEJREK, J., 2017). Teorie kolektivního jednání podle Olsonova říká, že pokud se jedná o velkou skupinu, neexistuje motivace pro jednotlivce jednat ve společném zájmu skupiny.

4.10.1 Výběr kandidátů a registrace kandidátních listin

Nominace kandidátů není v České republice právně zakotvena. Volební zákony upravují kandidátní listiny až od okamžiku registrace, nikoliv od sestavování. Z tohoto hlediska lze tedy poukázat na to, že ve volbách má naprosto zásadní vliv preferenční hlas a tzv. panašování. Pomocí preferenčních hlasů může volič upravit pořadí kandidátů na kandidátní listině. V České republice se využívá zejména při volbách do Poslanecké sněmovny. Upravená podoba preferenčních hlasů se užívá i v případě komunálních voleb. Toto užití je spojováno s výrazem panašování (politickymarketing.com).

Počet nominovaných kandidátů si určuje samotná politická strana. Důležitým faktorem je nejvyšší možný počet získaných mandátů a také kolik je na daném území

volebních krajů či obvodů. Při nominaci kandidátů jsou důležité stanovy, které si sestaví každá politická strana. Tyto stanovy nevznikají bez vlivu státu.

Je zcela zřejmé, že rozhodnutí, které je spjato se sestavováním kandidátní listiny, velmi ovlivní samotné volby. Na druhou stranu toto rozhodnutí by mělo být v rukou dané politické strany, protože právě tato strana nese za své rozhodnutí politickou odpovědnost. Následně i samotný kandidát nese odpovědnost vůči straně, za kterou kandidoval (OUTLÝ, J.; PROUZA, J. a kol., 2013).

Do voleb kandidují takzvané volební strany. Volební strana je buď registrovaná politická strana, pokud její činnost nebyla pozastavena, koalice politických stran, nezávislý kandidát, sdružení nezávislých kandidátů nebo sdružení politických stran a nezávislých kandidátů (OUTLÝ, J.; PROUZA, J. a kol., 2013).

Nezávislý kandidát je fyzická osoba. Sdružení nezávislých kandidátů nemá právní subjektivitu na rozdíl od politických stran. Velmi zásadní je odlišení mezi nezávislým kandidátem a kandidátem bez politické příslušnosti. Nezávislý kandidát je sám sobě zmocněncem. Kandidáta bez politické příslušnosti může zmocněnec odvolat (OUTLÝ, J.; PROUZA, J. a kol., 2013). Pokud se nezávislý kandidát nebo sdružení nezávislých kandidátů chce stát volební stranou na listině, musí nasbírat podpisy podpory ze strany voličů. Počet podpisů je závislá na počtu obyvatel. Množství podpisů je velmi vysoké. Jeho úkolem je vyřadit kandidáty, kteří nemají až takový zájem se angažovat. Požadavky jsou velmi vysoké, z toho vyplývá, že je jednodušší založit politickou stranu. Možnost úspěchu politického subjektu je tedy přímo úměrná počtu kandidátů na listině. Zdaleka nejvíce na tento jev doplácí právě nezávislí kandidáti, neboť ti jsou samojedinečnými kandidáty své volební strany (OUTLÝ, J.; PROUZA, J. a kol., 2013, pp. 50-51).

Pokud kandidátní listinu podává koalice, musí být doslova označena jako koaliční. Povinností je uvést všechny členy koalice a také název této koalice.²

Kandidátní listiny musí vždy obsahovat název kandidujícího subjektu, osobní údaje (věk, povolání, obec). Jsou to faktory, které dost často ovlivňují voliče při jeho volbě. Každé konkrétní volby mají své zvláštní specifika, například volby do Evropského parlamentu kandidátní listiny obsahují i občanství a další (OUTLÝ, J.; PROUZA, J. a kol., 2013).

Politické strany vznikají na registračním principu, což přináší řadu povinností, které musí být splněny. Registrační úřad rozhoduje o registraci kandidátní listiny. Vůči tomuto

² Příklad například Trojkoalice, která působila na Praze 4 ve volebním období 2014-2018

rozhodnutí je možné se odvolat u soudu. Podobné pravomoci má zmocněnec, který může rozhodnout o vyškrtnutí kandidáta z listiny. S tímto rozhodnutím se nedá již nic dělat. Do sestavení kandidátní listiny může zasáhnout i institut neslučitelnosti funkcí (OUTLÝ, J.; PROUZA, J. a kol., 2013).

Politické strany, které uspějí, se podílejí na výkonu veřejné moci a určují tak veřejnou politiku. Strany, které neuspějí, musí plnit funkci kontroly. Politické strany jsou upravovány zákonem 424/1991 Sb. Politické strany jsou podle Listiny základních práv a svobod odděleny od státu. Na jedné straně jsou vnímány jako korporace na soukromoprávní úrovni, na straně druhé plní úkoly veřejného zájmu. Politické strany se musí chovat demokraticky nejen navenek, ale i uvnitř (OUTLÝ, J.; PROUZA, J. a kol., 2013).

4.10.2 Typy politických systémů a jednotlivé formy koalic

Teorie koalic popisuje vytváření vlád v parlamentních systémech. Pro aplikaci na komunální úrovni je potřeba chápat vládu jako radu města, parlament jako zastupitelstvo a premiéra jako starostu. Problémové je postavení politických stran.

V komunální politice často při vzniku koalic převládají osobní vztahy. Teorie koalic pracuje s ideovými nebo také ideologickými škálami. Problém nastává v komunální politice, protože zde je často velmi výrazná ideová blízkost a nelze tyto škály vytvořit. Existují předvolební komise, které vznikají ještě před proběhnutím samotných voleb a povolební koalice, které vznikají na základě výsledků voleb.

Petr Jüptner v této souvislosti rozlišuje čtyři kvalitativně odlišné typy komunálních politických systémů. Odlišují se zejména velikostí. Nejmenší obce mají kolem 1700 obyvatel. Často zde vládou nezávislí kandidáti, sdružení nezávislých kandidátů nebo jednotlivci. Ve volbách se zde vyskytují maximálně dvě politické strany, které se často formují těsně před volbami a mají malý počet členů. O koalici se mnohdy mluví pouze před volbami a často se jedná o skrytou podobu koalice. V průběhu volebního období je jen malý výskyt koalic. Nevolí se zde rada a funkce starosty je často neuvolněná.

Obce menší střední velikosti se vyznačují počtem obyvatel v rozmezí 1701-9000. Zde se vyskytují jak nezávislí kandidáti, tak i politické strany. Pro tuto velikost obce je podle Petra Jüptnera použitelný koncept jádra a křoví. Jádro lze chápat jako skupinu politicky aktivních občanů či politickou stranu. Opak jader označil Jüptner pojmem „křoví“. Křoví se vyznačuje menší politickou aktivitou. Jedná se o skupinu lidí, kteří zaplňují nižší pozice kandidátních listin. Jádra mohou vzniknout i napříč politickými stranami. Při formování koalice hrají tyto jádra důležitou roli. Při volební kampani se strany neobrací v první řadě na

voliče, ale snaží se vytvořit „spřátelené kandidátní listiny“. Po volbách se formují velké koalice, která jsou uzavřené a neformální. Opozice je tichou podporou koalice. Je nutno dodat, že se pojem koalice v souvislosti s touto velikostí obce nevyužívá.

V obcích větší střední velikosti se počet obyvatel pohybuje v intervalu od 9001-45000. Zde dominují zejména politické strany s registrovanými členy. Nezávislí kandidáti se zde nevyskytují, nebo jsou zaštiťováni regionální komunální politickou stranou. Lze uvést, že zde funguje polosoutěživý systém. V mezivolebním období je snižená míra soutěživosti. V období před volbami se koalice vyskytují jen zcela výjimečně. Důležité jsou povolební koalice. Pojem „jádro“ ztrácí význam, ale v některých případech se s ním lze ještě setkat.

Největší obce mají nad 45000 obyvatel a řadí se sem všechna statutární města. Dominanci zde mají politické strany. Nezávislí kandidáti se zde již nevyskytují vůbec. Zavedení 5 % hranice pro vstup do zastupitelstev zavedené v roce 2002 mělo pro tuto skupinu obcí největší dopad. Rozložení politických sil se do roku 2002 podobalo parlamentní úrovni. Převládá zde soutěživý systém, ve kterém je typické rozdělení na koalici a opozici. Před volbami dochází k velmi silnému nátlaku. Získání jednotlivých postů vytváří politickou prestiž. Nejúspěšnější členové mnohokrát vstupují do parlamentní politiky. Jsou zde organizovány pravidelné schůzky politických stran a dalších uskupení. Vznik koalice je samozřejmostí. Vznikají převážně velké koalice, popřípadě minimálně vítězné koalice. Není překážkou odlišnost programů, protože zde převládá spíše snaha získání moci, než snaha o prosazení určitého programu (JÜPTNER, 2004).

Pro povolební čas je typické vytváření exekutivních koalic, protože jen ojediněle dochází k situaci, kdy je politická strana tak silná, že by dokázala vládnout sama. Cílem politických stran je získat maximální exekutivní vliv na co nejdelší dobu. U středně velkých a malých obcí se často vytvářejí též koalice, ale může převládat spíše osobní úroveň než stranická. Teorie koalic Stanislava Balíka je i v tomto případě aplikovatelná, ale s určitými omezeními (CABADA, 2006).

Stanislav Balík využil v této problematice postoj Giovanniho Sartoriho. Vytvořil kategorii tříd, která je spjata s počtem aktérů a kategorií typu, kde je důležitá ideologie stran. Všechny zmíněné typy koalic jsou přehledně uvedeny v tabulce č. 2. Podle třídy rozlišuje koalici na minimálně vítěznou a koalici velkou. V obou případech se jedná o spojení dvou a více stran, které mají k dispozici nadpoloviční většinu hlasů. Minimálně vítězná koalice je vždy složena pouze z minimálního počtu členů, aby dosáhla většiny. Tento typ je častější

pro westminsterský model demokracie, ve kterém se obvykle vyskytuje menší počet stran (CABADA, 2006).

V případě velkých koalic je vyjednávání složitější, protože se zde objevuje jeden nebo více členů, kteří jsou nadbyteční. Velká koalice může být chápána jako jedna dominantní strana, která vytváří koalici s menšími politickými stranami, ale také jako spojení dvou dominantních stran programově velmi vzdálených. Spojenectví dvou dominantních stran mnohdy přetrvává přes více volebních období.

Minimálně vítěznou stranu dále dělíme na koalici s nejmenším počtem křesel, koalici s nejmenším počtem členů, koalici s nejmenší programovou vzdáleností členů a minimálně vítěznou ideově propojenou koalici (CABADA, 2006).

Zvláštním typem koalice je široká koalice. Jedná se o spojení všech relevantních politických sil. Mimo koalici zůstává povětšinou jeden subjekt. Rozlišujeme dvě situace, buď koalici vytvořenou bez tohoto subjektu, nebo proti tomuto subjektu. Posledním typem je koalice všestranná, která se vyznačuje spojením všech významných politických subjektů. Vznik je podnícen snahou o zachování míru mezi subjekty, i když dojde k malému neúspěchu vítězné strany.

Třída koalic (výhradně dle počtu subjektů či mandátů)		Typ koalic (dle počtu subjektů a dle ideové vzdálenosti)
Minimálně vítězná	Nejmenší počet mandátů	Minimálně vítězná ideově propojená
	Nejmenší počet členů	
Velká		Velká
		Široká
		Všestranná

Tabulka 2 - Rozdělení koalic

Zdroj: vlastní zpracování, CABADA L. a kol., 2006: Koalice a koaliční vztahy. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk s.r.o., ISBN 80-7380-004-7, s. 53–116

Z výzkumů plyne zvláštní výsledek a to, že v případě celostátní úrovně nelze mnohdy jednoznačně určit příslušnost koalice k žádnému ze zmiňovaných typů. Vyskytuje se zde řada nejasností. Někdy se jedná o menšinové vlády, které jsou zcela specifické (CABADA, 2006).

V prostředí komunální politiky je velmi problematické teorii koalic aplikovat. Důležité je nepodceňovat osobní vztahy, které mohou být pro komunální politiku

v některých obcích naprosto klíčové. Mnohdy se může stát, že aktéři nemají snahu získat exekutivní post, moc či jakýkoliv vliv. Takovým aktérům stačí možnost kontrolovat naplnění svých vlastních zájmů. Pro některé aktéry představuje post zastupitele pouze určitou formu prestiže. V komunální politice se často vyskytují nezávislé subjekty, které se mohou zvnějšku jevit jako ideově nevyprofilovaní, ale opak je pravdou (CABADA, 2006).

Stmelením široké koalice na úrovni komunální může být nejen strana, politický proud, ale i osoba. Často jde o bývalého starostu, který spojí ostatní členy proti němu samotnému. Komunální politika v České republice se vyznačuje ještě jednou zvláštností, která je obvyklá na vyšších úrovních. Jedná se o takzvané jednobarevné rady, ve kterých jedna politická síla ovládá nadpoloviční většinu mandátů (CABADA, 2006).

4.10.3 Vliv starosty

J. H. Svára a P. E. Mouritzen rozlišují čtyři typy uspořádání na komunální úrovni. Na tuto problematiku nahlízejí z pohledu postavení starosty.

System silného starosty, který je volen přímo a řídí většinu v zastupitelstvu. Také má k dispozici většinu exekutivních pravomocí. V případě systému vůdce výboru má určující postavení vůdce, který nemusí být za každou cenu právě starosta. Vůdce sdílí exekutivní pravomoci s kolektivním vedením. Nad zastupitelstvem může, ale i nemusí mít kontrolu. Dalším systémem je systém kolektivního vedení. V tomto případě existuje kolektivní orgán, který disponuje exekutivními pravomocemi. Členové kolektivního orgánu jsou vždy voleni z voleného zastupitelstva. Systém manažerského výboru je čtvrtým typem uspořádání. Starosta má pouze roli reprezentativní. Funkce exekutivy náleží profesionální administrativě (KOPŘIVA, R.; ČOPÍK, J.; ČMEJREK, J., 2017; MOURITZEN, P.E.; SVARA, J.H., 2002; HEINELT, H.; MAGNIER, A.; CABRIA, M.; REYNAERT, H., 2018).

Na základě studie vypracované Radkem Kopřivou, Janem Čopíkem a Jaroslavem Čmejrkem lze dokázat, že význam starostů v obcích záleží na velikosti obce. V obcích do třiceti tisíc obyvatel má velmi významné postavení právě starosta. Často je jediný aktér. V obcích nad třicet tisíc obyvatel má klíčovou úlohu skupina členů, například koalice, rada města a další (KOPŘIVA, R.; ČOPÍK, J.; ČMEJREK, J., 2017).

4.11 Fiskální federalismus

Fiskální federalismus se týká fungování systému veřejných financí obecně – nikoliv jen ve federativně uspořádaných státech. Fiskální federalismus je objektivní jev vyplývající ze skutečnosti, že se vyskytují minimálně dvě úrovně veřejné správy: ústřední a místní. Je založen na vertikální a horizontální struktuře různých vládních úrovní, včetně územní

samosprávy (PROVAZNÍKOVÁ, 2015, pp. 37-38). V České republice je používán kombinovaný model fiskálního federalismu³ s prvky decentralizace. Nižší rozpočty dříve nebyly soběstačné. Po roce 1993 se situace zlepšila, ale závislost stále přetrvává. Výraznou finanční pomocí ze státního rozpočtu pro obce a kraje představují dotace. Obce získávají dotace i z rozpočtů krajů. Fiskální federalismus s určitými decentralizačními prvky by se měl řídit šesti zásadami. Patří sem zásada rozdílnosti, zásada centralizace přerozdělování, zásada centralizované stabilizace, zásada zajištění minimální úrovně základních veřejných služeb, zásada vyrovnání fiskální pozice a zásada neutrality.

Základní pravomocí zastupitelstva je schvalování rozpočtu obce. Je schválen vždy na období jednoho roku. Jedná se o dokument, podle kterého obce během roku hospodaří. Obsahuje veškeré předpokládané příjmy a výdaje obce. Přestože rozpočet obce je vždy autonomní, existují mezi nimi určité vztahy. Česká republika má dva základní zákony zabývající se tvorbou, postavením, obsahem a funkcemi rozpočtů. Prvním je tzv. velký zákon o rozpočtových pravidlech č. 218/2000 Sb., který upravuje tvorbu a postavení státního rozpočtu spolu s jeho vazbami na rozpočty územních samosprávných celků. Druhým je tzv. malý zákon o rozpočtových pravidlech – tedy zákon o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů č. 250/2000 Sb., který stanovuje pravidla, jež platí pro rozpočty a finanční hospodaření obcí, statutárních měst a hlavního města Prahy, ale i městských částí a obvodů (HORNEK, 2016, p. 69).

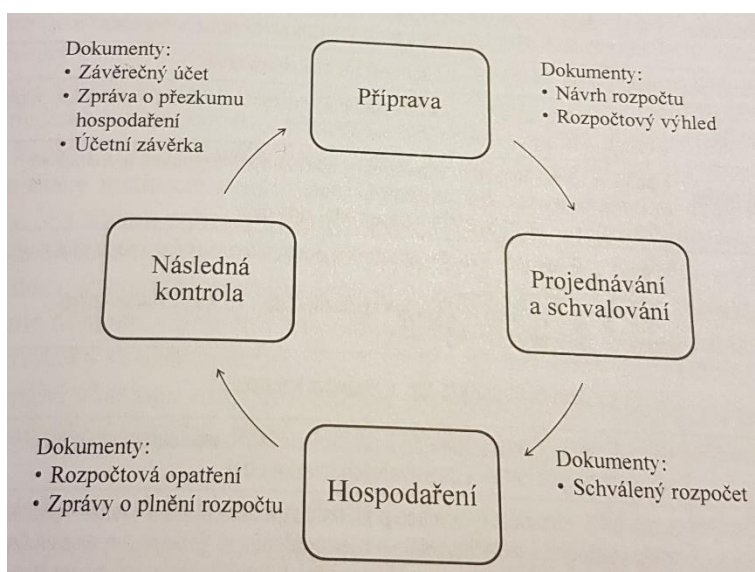
V České republice se setkáváme s kombinovaným modelem fiskálního federalismu. Na centrální úrovni existuje státní rozpočet a státní mimorozpočtové fondy, na lokální úrovni jsou to obecní a krajské rozpočty. Vztahy nejsou dány jen striktně na každé úrovni, ale i mezi úrovněmi (HORNEK, 2016).

Na základě zákona 250/2000 Sb. lze konstatovat, že rozpočtový rok je shodný s kalendářním rokem. Zastupitelé při sestavování rozpočtů vycházejí z rozpočtových výhledů. Pokud obec nemá zpracovaný rozpočtový výhled, hrozí jí pokuta za správní delikt ve výši jednoho milionu korun. Výkon samostatné působnosti kontroluje Ministerstvo vnitra. Zastupitelstva jsou povinna zřizovat finanční a kontrolní výbor. Otázkou hospodaření obcí se také zabývá Ministerstvo financí, nebo Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (HORNEK, 2016).

³ Do roku 1990 byl naopak využíván velmi centralizovaný model.

Příjmy obce se dělí na daňové, nedaňové, kapitálové a dotace. Zastupitelé také mohou určit výši místních poplatků, kterých je dohromady osm. Jedná se o poplatek ze psů, za lázeňský nebo rekreační pobyt, z ubytovací kapacity, za užívání veřejného prostranství, ze vstupného, za povolení vjezdu, za odpad a zhodnocení stavebního pozemku. Struktura výdajů obce se pokaždé liší, ale lze je rozdělit na běžné a kapitálové, nebo také podle účelu (HORNEK, 2016).

Rozpočtový proces je souborem rozhodnutí týkajících se veřejných výdajů a veřejných příjmů. Konkrétně se jedná o nákup a prodej zboží a výrobních faktorů od jiných subjektů, dotace a regulační poplatky, transfery a zdanění. Výsledkem tohoto procesu je konkrétní rozpočet, který obsahuje cíle a aspirace samosprávy vyjádřené prostřednictvím veřejných příjmů a veřejných výdajů (TYER, C.; WILLAND, J., 1997, pp. 189-219). Rozpočtový proces se dělí na čtyři základní fáze. Na obrázku č. 3 jsou všechny tyto fáze zobrazeny. Jedná se o sestavování rozpočtu, následuje projednávání a schvalování rozpočtu, poté se podle schváleného rozpočtu hospodaří a poslední fází je fáze kontroly.

Obrázek 3 - Rozpočtový cyklus

Zdroj: RAMKUMAR, V., 2008: Our money, our responsibility: A citizen's guide to monitoring government expenditures. Washington, D.C., International Budget Project; upraveno SEDMIHRADSKÁ, L., 2015, Rozpočtový proces obcí, 1. editor Praha: Wolters Kluwer, a.s., ISBN 978-80-7478-968-7

Obce po nabytí možnosti samostatně nakládat se svým majetkem se vrhly na rozvoj svého veřejného prostranství. Na pokrytí všech projektů často nestačily běžné příjmy a obce si tedy začaly půjčovat. V tabulce č. 3 je znázorněna zadluženost obcí od roku 2005 až do roku 2016. V roce 2016 celková zadluženost činila 95,6 mld. Kč. Tato hodnota je

o 20,7 mld. Kč nižší než v roce 2015. Celkový stav účtů v roce 2016 činil 197, 8 mld. Kč.⁴ Oproti roku 2015 se zvýšil o 52,6 mld. Kč. V roce 2014 dluh obcí stagnoval a v roce 2016 byla dokonce hodnota dluhu převyšena o 102,2 mld. Kč (www.mfcr.cz).

Ukazatel	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Stav na účtech celkem	77,8	84,2	94,6	114,1	93,4	96,6	97,2	112,3	126,3	138,7	145,2	197,8
Zadluženost celkem	83,5	90,9	92,2	97,2	104,1	105,1	107,2	117,1	121,6	119,1	116,3	95,6
Rozdíl	-5,7	-6,7	2,4	16,9	-10,7	-8,5	-10	-4,8	4,7	19,6	28,9	102,2

Tabulka 3 - Stav na účtech a stav zadluženosti územních rozpočtů v letech 2005-2016 (v mld. Kč)

Zdroj: vlastní zpracování, www.mfcr.cz

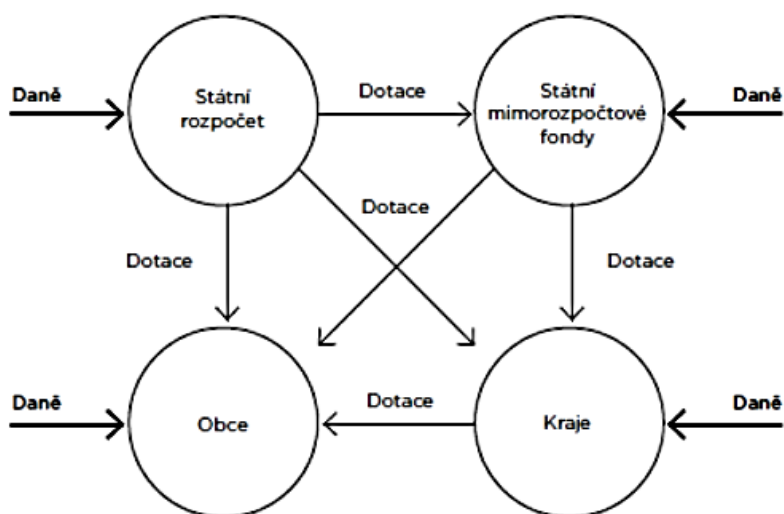
Čtyři největší města, kterými jsou Praha, Plzeň, Brno a Ostrava, se v roce 2016 na celkovém dluhu podílela z 46,3 %. Samotná Praha jako hlavní město České republiky se na celkovém dluhu v tomto roce podílí z 32 %. Dluh hlavního města Prahy se rovnal 23 mld. Kč, což je o 9,6 mld. Kč méně než v roce 2015 (www.mfcr.cz).

Než výše dluhu je nutné brát v potaz celkovou analýzu zadluženosti konkrétních obcí. Střední a malé obce jsou v jiné pozici než obce velké, z důvodu menšího objemu rozpočtu. Vzniká tedy mnohem větší riziko schopnosti splácet dluh. Nutno je zmínit tři obce, které se staly insolventními. Jsou to obce Bublava, Turovice a Prameny.

Všeobecně platí, že s větším počtem obyvatelstva se zvyšuje podíl obcí vykazující dluh. Dluh nemívají obce do dvou set obyvatel, naopak největší zadluženost mají obce od dvou do pěti tisíc obyvatel. Obce nad pět tisíc obyvatel a města nad padesát tisíc obyvatel jsou zadluženy skoro všechny (PROVAZNÍKOVÁ, 2015).

Obrázek č. 4 představuje schéma fiskálního federalismu v České republice (je zde abstrahováno od jiných než daňových a dotačních příjmů a nejsou uvažovány finanční vztahy k mezinárodním organizacím).

⁴ Hospodaření obcí, dobrovolných svazků obce, krajů a regionálních rad.

Obrázek 4 - Tok finančních prostředků do rozpočtu obcí
 Zdroj: www.rozpocetobce.cz/jak-cist-rozpocet-obce

4.12 Politická participace občanů

Pojmem participace se zabýval Plotinos, který vycházel z děl Platóna. Na základě těchto děl pojmenoval vztah mezi božskou ideou a konkrétními vezdejšími realizacemi participatio, tedy účast. Později byla stále více participace vnímána jako zúčastněné pozorování, do kterého se postupně vkrádalo respektování tradic, podmínek a další.

Dnešní situaci vnímání participace vystihuje Bohuslav Blažek, ve své knize Venkov města média. Dnes obyvatelé rozvojových zemí, sociálně slabé vrstvy nebo řadoví obyvatelé měst dostávají šanci participovat na rozhodnutích ekonomické a politické moci. Moc nedělá tyto vstřícné kroky s nadšením, ale protože pochopila, že osvícenský způsob vlády vševědoucích a neomylných vede k totalitarismu a poté k násilné revoluci (BLAŽEK, 1998, pp. 74-75).

Nástup strategického plánování přineslo větší důraz na participaci. Nejde jen o parodický rituál veřejného schvalování do detailu rozpracovaných a pro laiky v zásadě nečitelných stohů map a plánů. Klient je od samého počátku a jazykem pro něj srozumitelným oslovován jako partner nejenom architektů, ale i dalších odborníků stejně jako stavebních úředníků a politiků. V tomto veřejném dialogu mu projasňují pohled nezávislí experti a sílu jeho hlasu dodávají občanské iniciativy (BLAŽEK, 1998, pp. 185-186).

Setkáváme se s třemi úrovněmi politické participace. První rovina představuje volební účast. V druhé rovině jsou zařazeny další formy participace – členství v politických

stranách a další aktivity politických stran. Poslední rovina se zabývá zapojením občana do veřejného života (ČMEJREK, J.; BUBENÍČEK, V.; ČOPÍK, J., 2010).

Prostřednictvím pravidelně se pořádajících voleb mohou občané vyjádřit svůj názor. Právě i proto je považována volební účast jako stěžejní pro fungování demokratického systému. Volební účast v zastupitelské demokracii vystupuje také jako velký problém, protože poslední vývoj ukazuje spíše klesající tendenci. V mnoha studiích se tento problém řeší a hledají se cesty, jak tomuto trendu předejít. V hodnocení klesající volební účasti existují dva odlišné přístupy. První pohled považuje klesající tendenci jako velký problém a bere ji jako varovný signál pro politické elity. Druhý pohled naopak tento vývoj vidí jako přirozený jev. Nízká volební účast je vnímána jako souhlas občanů se stávajícím stavem (ČMEJREK, J.; BUBENÍČEK, V.; ČOPÍK, J., 2010).

Nejvyšší volební účast dosahují volby do poslanecké sněmovny, na druhém místě jsou volby do zastupitelstev obcí. Nejmenší zájem je v České republice dlouhodobě o volby do Evropského parlamentu (ČMEJREK, J.; BUBENÍČEK, V.; ČOPÍK, J., 2010).

Velikost obce je hlavním faktorem, který ovlivňuje volební účast. V porovnání s celostátním průměrem malé obce mají vyšší volební účast. Dalším z mnoha faktorů, který účast ovlivňuje je soutěživost. Nesoutěživost systému obvykle vede k nízké volební účasti, soutěživost ji naopak zvyšuje (ČMEJREK, J.; BUBENÍČEK, V.; ČOPÍK, J., 2010, p. 82).

Participace občanů nabírá jiný rozměr v dnešní době, z důvodu rozvoje informačních technologií. Občanskou participací lze rozumět i protesty, ať už se jedná o petice nebo akce občanského odporu. Za nepolitickou participací lze považovat aktivity spolků a zájmových sdružení (ČMEJREK, J.; BUBENÍČEK, V.; ČOPÍK, J., 2010).

Dalším prvkem občanské participace je zájem občanů o zasedání zastupitelstva a účast na něm. Z tohoto hlediska převládají stížnosti na nezájem spoluobčanů o tyto zasedání. Občané se jednání neúčastní zejména pro jejich nepřipravenost, ale realita může být zcela opačná. V některých případech existují tzv. přípravná jednání, která slouží k neveřejnému ujasnění si názorů na probíraná témata. Zasedání už jsou jen formální záležitosti. Zdání nepřipravenosti zasedání může skrývat naopak dokonalou připravenost (ČMEJREK, J.; BUBENÍČEK, V.; ČOPÍK, J., 2010).

4.12.1 Bariéry občanské participace

Občanská participace je chápána jako možnost pro občana zapojit se do rozhodovacích procesů. Tato možnost nemusí znamenat reálnou participaci. Občan nemusí mít totiž zájem, či není přesvědčen o své kompetentnosti tuto možnost využít. To je jedna

z možných bariér, ale existuje jich i více a je důležité si jejich existenci uvědomovat. Řada autorů se snaží nalézt systematickost v těchto bariérách. Podle Englishe a Rosenbauma lze bariéry rozdělit jako limity na straně občana, limity na straně garanta příslušné politiky a limity podoby participace (JÜPTNER, P.; POLINEC, M. a kol., 2009).

Vztah veřejnosti je vůči lokálním problémům apatická. Dost často se občané nechtějí zapojovat do řešení některého z problémů. Podle dosavadních studií lze veřejnost rozdělit do čtyřech skupin. První skupinou jsou ti, kteří jsou neinformovaní a nemůžou se tedy shromáždění účastnit. Druhou skupinou jsou ti, kteří si myslí, že projednávaný problém se jich netýká. Třetí skupinou jsou ti, kteří nemají čas se shromáždění účastnit a čtvrtou skupinou jsou ti mrzutí. Tito občané již většinou mají nějakou negativní zkušenost a odmítají se podílet na řešení dalších problémů (JÜPTNER, P.; POLINEC, M. a kol., 2009).

Mohlo by se zdát, že vliv moderní informační technologie vede k vyššímu zapojení občanů do politického procesu, zvýšení transparentnosti a tím i celkové spokojenosti, ale v realitě tomu tak úplně být nemusí. (JÜPTNER, P.; POLINEC, M. a kol., 2009) Jednou z největších slabín moderních informačních technologií je totiž fakt, že ať už jsou potenciálně určené celému okruhu účastnických subjektů, v skutečnosti slouží iba relativně nízkému počtu těchto subjektů, v důsledku čehož se některé další skupiny politických aktérů mohou cítit frustrované (KLIMOVSKÝ, 2009, p. 25).

4.13 Informační otevřenost a důvěra

Fungující politický proces musí obsahovat důvěru mezi institucemi a občany. Výzkumy poukazují na odlišnost mezi lokální a národní úrovní politiky. Lokální úroveň je hodnocena pozitivně. Na rozdíl od národní úrovně, zde nedochází k odcizení občana od politické sféry. Podle Karla B. Müllera v České republice pojmáme politiku jako „cestu za hledáním správného řešení“, což znamená, že zde převládá pasivita a podřízenost.

Dnešním trendem je klesající důvěra voličů ve veřejné instituce, což zapříčinilo, že volení zástupci jsou opatrnější ve svých činnostech. Občanská participace se pro ně stala nástrojem určité strategie vedoucí ke zlepšení procesu politiky, ale také nástrojem pro opětovné vyvolání důvěry u občanů (JÜPTNER, P.; POLINEC, M. a kol., 2009).

Podle teorie demokracie J. S. Schumpetera k udržení demokratických procedur nevede extenzivní občanská participace, ale soutěž mezi elitami, která je periodicky testována volbami. Volby jsou nástrojem k tomu, aby političtí lídři zůstali odpovědní vůči svým voličům (RYŠAVÝ, D.; ŠARADÍN, P., 2011, pp. 34-35).

Politické a správní demokratické instituce mají dilematickou povahu a měly by být reflexivním vyvažováním důvěry a nedůvěry. Toto vyvažování je pochopitelně ovlivněno mnoha faktory a zkoumání vztahu sociálních a institucionálních změn představuje hlavní předmět zájmu většiny sociálněvědních disciplín (MÜLLER B., 2016, p. 200).

5 Vlastní práce

5.1 Legislativní vymezení hlavního města Prahy

Hlavním městem České republiky je Praha, která se rozprostírá na území 496 km². Podle Českého statistického úřadu počet obyvatel hlavního města činí 1 301 132 k 30. 6. 2018. Nachází se strategicky uprostřed státu, a nejen to přispívá k vnímání Prahy jako centra kultury, hospodářství, vědy a politiky. Podle zákona 128/2000 Sb. splňuje všechny znaky statutárního města. Hlavní město Praha je na základě tohoto zařazení spravována Zastupitelstvem, Radou a Magistrátem hlavního města Prahy. Velmi významnou odlišnost od obce vytváří existence zákona 131/2000 Sb. o hlavním městě Praze. Na základě tohoto zákona vešla v účinnost dne 1. 7. 2001 obecně závazná vyhláška 55/2000 Sb. Jedná se o Statut hlavního města Prahy, který upravuje vztahy mezi hlavním městem a městskými částmi. Obsahuje osm částí, které se dále dělí na hlavy. Jednotlivé části se zabývají například názvy a územím městských částí, upravují samostatnou a přenesenou působnost, projednávání rozpočtu, majetek, který je svěřen městským částem a další.

V roce 1922 došlo ke sloučení osmi historických čtvrtí s třiceti sedmi okolními obcemi, a tím vznikla Velká Praha. V průběhu času proběhla řada reforem, nejvýznamnější se datuje do roku 1960. V tomto roce se Praha rozdělila na deset obvodů.

Od roku 2001 je členěna na 22 správních obvodů a na 57 autonomních městských částí. Každý z těchto celků je něčím specifický. Nejde je tedy odlišit pouze podle počtu obyvatel nebo podle rozlohy. Počet obyvatel je ovšem zajímavým atributem, protože nejmenší městská část má do 500 obyvatel naproti tomu největší mají přes 100 000 obyvatel, což do jisté míry ovlivňuje fungování komunální politiky (www.prahainfo.cz).

5.2 Magistrát hlavního města Prahy

Hlavní sídlo Magistrátu hlavního města Prahy se nachází v Nové radnici na Mariánském náměstí 2. Většina odborů Magistrátu má sídlo v Jungmannově ulici.

Magistrát vykonává úkony patřící do samostatné působnosti, které mu přiřadí Zastupitelstvo hlavního města Prahy nebo Rada hlavního města Prahy. Magistrát hlavního města Prahy také vykonává úkoly v přenesené působnosti, které mu zadává stát. Výkon vybraných úkolů přenáší na úřady městských částí. V čele magistrátu stojí ředitel. Dále je

tvořen zaměstnanci Magistrátu hlavního města Prahy. Pro efektivnější řešení zadaných úkolů je Magistrát rozdělen do odborů. Každý odbor je zaměřen na jinou problematiku. Například sem patří odbor veřejných zakázek, školství a mládeže a mnoho dalších.

Mezi nejdůležitější funkce magistrátu se řadí přezkoumávání rozhodnutí, které vydávají orgány městských částí v rámci správního řízení. Také řídí výkon přenesené působnosti na úrovni městských částí, což představuje provádění kontrol v určitých oblastech přenesené působnosti úřadů městských částí. V neposlední řadě přiděluje sankce podle zákona o hlavním městě Praze (www.praha.eu).

Počet volených zastupitelů do Zastupitelstva hlavního města Prahy se v průběhu let měnil. Při volbách v roce 2006 se volilo sedmdesát zastupitelů, při dalších volbách pouze šedesát tři zastupitelů, o čtyři roky později v roce 2014 se volilo šedesát pět mandátů. Tento počet zůstal i pro volby v roce 2018. Vývoj volební účasti je podobný jako u jednotlivých městských částí. V roce 2006 byla účast 42,17 %, o čtyři roky později se volební účast zvýšila o 2 %. V roce 2014 se spolu s radikálním nárůstem počtu kandidujících volebních stran snížila volební účast na 37,72 %. Počet kandidujících volebních stran se v roce 2018 nepatrně snížil a volební účast se velmi výrazně zvýšila. Činila 46,44 %, což je téměř o 10 % více než v roce 2014. Stejný nárůst zaznamenala městská část Praha 4.

Po volbách v roce 2006 si mandáty přerozdělilo pět volebních stran. Jasnou převahu měla s čtyřiceti dvěma mandáty Občanská demokratická strana. O čtyři roky později již do výsledku promluvila nově vzniklá TOP 09, která získala dvacet šest mandátů. Na druhém místě s dvaceti mandáty skončila Občanská demokratická strana. Rok 2014, s rozšířením množství kandidujících volebních stran⁵, přinesl i roztříštění mandátů mezi sedm stran. Tyto volby přinesly vítězství nově vzniklému politickému hnutí ANO 2011, které získalo sedmnáct mandátů. Výrazný pokles zaznamenala Občanská demokratická strana, která získala pouze osm mandátů. V roce 2018 si velmi těsně rozdělilo celkový počet mandátů pět stran. Občanská demokratická strana získala nejvíc mandátů – čtrnáct. Třináct mandátů získala Praha sobě, Spojené síly pro Prahu (Koalice STAN, TOP 09) a Česká pirátská strana. Dvanáct mandátů získalo ANO 2011, což pro něj znamenalo ztrátu vedení hlavního města Prahy (www.volby.cz). Koalici vytvořila Česká pirátská strana se Spojenými silami pro Prahu a Prahou sobě. ANO 2011 a ODS se na vedení hlavního města Prahy podílet nebudou.

⁵ Rok 2006: 24 volebních stran, rok 2010: 23 volebních stran, rok 2014: 31 volebních stran, rok 2018: 29 volebních stran

Na postu primátora vystřídal Adrianu Krnáčovou z ANO 2011 Zdeněk Hřib z České pirátské strany (www.info.cz).

Návrh rozpočtu hlavního města Prahy nejprve schvaluje Rada hlavního města Prahy a poté je předložen ke schválení Zastupitelstvu hlavního města Prahy. Na tomto procesu schvalování rozpočtu jsou závislé všechny městské části, protože až po schválení rozpočtu hlavního města Prahy mohou schválit rozpočet městské části. V případě, že se tyto procesy nestihnou uskutečnit do 1. ledna, městské části se řídí rozpočtovým provizoriem. Z důvodu toho, aby nebylo narušeno plynulé hospodaření městských částí. Toto provizorium trvá až do schválení nového rozpočtu.

Do rozpočtu hlavního města Prahy jsou mimo jiné zahrnuty také finanční vztahy k městským částem. Pro městské části představují tyto finanční vztahy důležitou složku příjmů pro daný rok, a nejen proto se každoročně stávají velmi diskutovaným tématem.

Projevy nesouhlasu zejména ze strany starostů městských částí vyústily k přijetí usnesení č. 10/105 dne 5. 11. 2015. Toto usnesení přijalo Zastupitelstvo hlavního města Prahy a předalo Radě hlavního města Prahy, aby se jím při návrhu rozpočtu pro rok 2016 řídila. Rok 2016 tedy přinesl změny ve finančních vztazích vůči městským částem. Jednou z největších změn bylo spojení všech městských částí do jedné skupiny, tedy pod stejná kritéria. Do roku 2015 se totiž základní výše finančních vztahů dělila na dvě části, každá část měla odlišná kritéria. První skupinu tvořila Praha 1–22, druhou část tvořila Praha 23–57 (www.praha.eu).

Základní výše finančních vztahů od roku 2014 představuje 8 % předpokládaného výnosu hlavního města Prahy ze sdílených daní. Celková výše je poté přerozdělována na základě určených kritérií a vah. Mezi tyto kritéria patří průměr (vždy za dva roky) inkasa daně z příjmů fyzických osob z podnikání (váha činí 30 %), počet obyvatel městské části (váha činí 30 %), rozloha území městské části (váha činí 10 %), počet žáků základních škol a dětí mateřských škol, které zřizuje městská část (váha činí 30 %), výměra zeleně v městské části (váha činí 20 %) a plocha vozovek ve správě městské části (váha činí 10 %). Vlivem těchto kritérií mohou být některé městské části znevýhodněny, a právě proto je stanovena minimální výše této částky. Tabulka č. 4 popisuje postupné navyšování hodnoty minimálního příspěvku na jednoho obyvatele v korunách. Od roku 2016 byla jako protiváha k minimální částce stanovena i maximální částka. V letech 2016 a 2017 ve výši pět tisíc korun a od roku 2018 ve výši pět tisíc pět set (www.praha.eu).

Rok	Minimální částka (Kč/obyv.)	Maximální částka (Kč/obyv.)
2007	2 200	
2008	2 300	
2009	2 400	
2010	2 400	
2011	2 400	
2012	2 400	
2013	2 400	
2014	2 400	
2015	2 500	
2016	2 900	5 000
2017	2 900	5 000
2018	3 000	5 500
2019	3 000	5 500

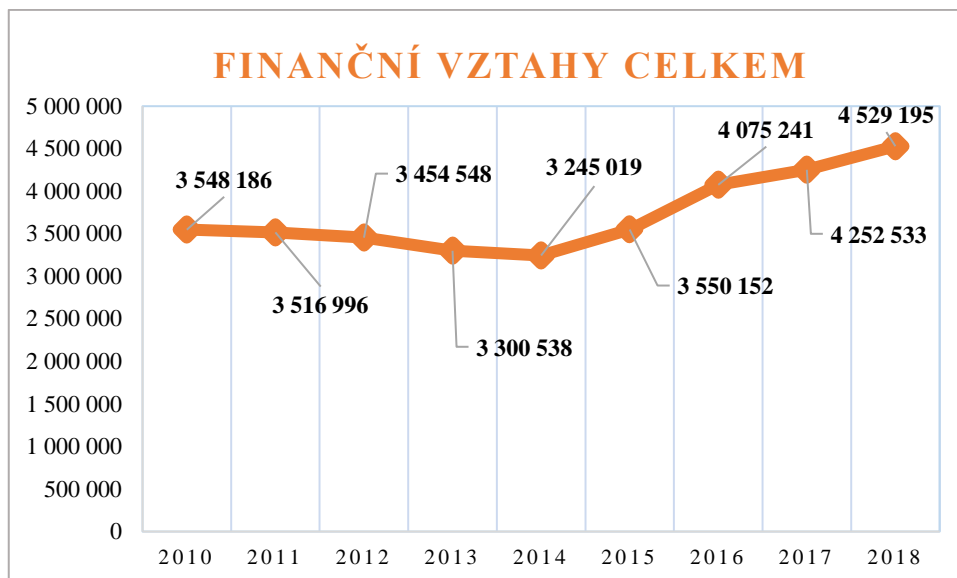
Tabulka 4 - Finanční vztahy hlavního města Prahy vůči městským částem

Zdroj: vlastní zpracování, www.praha.eu

Od roku 2014 je součástí finančních vztahů s městskými částmi také příspěvek na školství, který se v průběhu let zvyšoval. V letech 2014 až 2016 činil 1 360 Kč/dítě mateřské školy, žák základní školy. V roce 2017 se zvýšil na 2 000 Kč. Stejně tomu bylo i v roce 2018. V roce 2019 se předpokládá jeho navýšení na 2 700 Kč/dítě mateřské školy, žák základní školy (www.praha.eu).

Z grafu č. 1⁶ jsou zřejmé celkové finanční vztahy mezi všemi městskými částmi dohromady a hlavním městem Prahou. Mezi lety 2010 až 2013 docházelo k poklesu celkových finančních prostředků, který následně vyvolal výrazné diskuse. V roce 2014 lze pozorovat mírné zvýšení, což je způsobeno zavedením příspěvku na školství. K výraznému navýšení rozpočtů městských částí pomocí finančních vztahů došlo mezi lety 2015 a 2016, kdy proběhlo sjednocení všech městských částí do jedné skupiny. V roce 2019 je možné očekávat mírné zvýšení z důvodu navýšení příspěvku na školství.

⁶ Od roku 2010 do roku 2014 jsou vždy sečteny celkové finanční vztahy městských částí 1-22 a 23-57, hodnoty jsou vždy zaokrouhleny na celé jednotky

Graf 1 - Finanční vztahy mezi městskými částmi a hlavním městem Prahou celkem

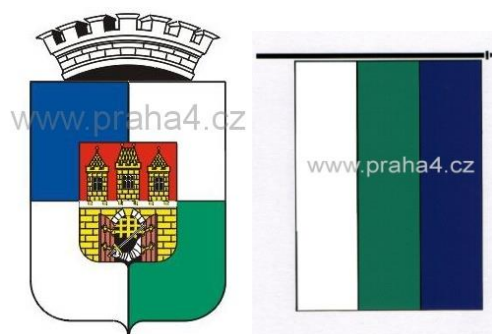
Zdroj: vlastní zpracování, www.praha.eu

5.3 Charakteristika městské části Praha 4

Území, na kterém se v současnosti rozprostírá Praha 4 bylo již v pravěku vnímáno jako velmi důležité obchodní centrum, neboť zde vedly dvě velmi významné obchodní cesty. Osídlení Prahy 4 se nejčastěji datuje do období 7. až 8. století. Právě tehdy vzniklo na tomto území mnoho osad. Od roku 1960 byla řazena Praha 4 mezi jednu z největších a nejlidnatějších městských částí (BARTOŇ, Jiří a kol., 2001).

Praha 4 zaujímá území velké 24,19 km² a nachází se mezi Vltavou a Botičem. Konkrétně zahrnuje katastrální obce Braník, Hodkovičky, Krč, Lhotka, Michle, Nusle, Podolí, Záběhllice a pár domů na Vinohradech (www.praha4.cz).

Stejně jako řada dalších obcí má Praha 4 svůj znak a praporek. Znakem městské části byl do roku 1997 znak, který používaly zpočátku pouze Nusle. V roce 1997 byl vybrán návrh Marka Králíka, který znak vytvořil ve spolupráci s Janem Dvořákem. Uprostřed znaku se nachází malý znak hlavního města Prahy a na vrcholu lze pozorovat zděnou korunu. Zděná koruna se ve znacích městských částí objevuje často. Praporek městské části má podobnou historii jako znak. Nejprve byl praporekem pouze pro Nusle, ale od roku 1999 se stal praporekem pro celou městskou část Prahu 4. Oba tyto symboly jsou vyobrazeny na obrázku č. 5 (www.praha4.cz).

Obrázek 5 - Znak a prapor městské části Praha 4
Zdroj: praha4.cz

Počet obyvatel městské části Praha 4 je uváděn ve výši 128 455 osob. Tato hodnota je platná k 31. 12. 2017. Za deset let se celkový počet obyvatel výrazně neměnil. Na obrázku č. 6 a 7 je dále zobrazeno věkové rozložení obyvatel městské části. O necelých sedm tisíc převládají ženy. Více než polovina obyvatel se nachází ve věkovém rozmezí 15–64 let. Nicméně tato skupina v průběhu deseti let postupně klesá. V roce 2007 činila 87 451, což znamená, že se počet snížil téměř o osm tisíc obyvatel. Naopak se navyšuje věková skupina 0-14 a 65 a více. Věková skupina 0-14 se navýšila skoro o pět tisíc obyvatel a skupina 65 a více o dva tisíce. Praha 4 je nejstarší městskou částí. Průměrný věk v roce 2017 činil 44,5 let. Tento jev se může i v budoucnu projevit ve volebních výsledcích a ovlivnit rozhodování o budoucích investicích. Již v tuto chvíli je patrná podpora do této doby nevyskytujících se volebních stran na komunální i parlamentní úrovni (vdb.czso.cz).

Při pohledu na statistiku obyvatelstva Prahy 4 lze konstatovat, že v letech 2009 až 2013 zde probíhal úbytek obyvatelstva. Tento úbytek průměrně činil 592 osob za rok. Volební rok 2014 byl z tohoto pohledu veselejší. Celkový přírůstek se rovnal 1 119 osob. Závěrem lze říct, že městská část Praha 4 není v dnešní době volbou pro bydlení. Velmi výrazně také promlouvají hodnoty živě narozených a zemřelých. Tato hodnota se nazývá přirozený přírůstek či úbytek. Praha 4 má v celém sledovaném období přirozený úbytek. Z toho vyplývá, že lidé zde nezakládají v potřebné míře rodiny (vdb.czso.cz).

			městská část Praha 4 (obec Praha)	
Počet obyvatel	celkem		128 455	
Počet obyvatel	pohlaví	muži	60 999	
		ženy	67 456	
Počet obyvatel	věková skupina	0 - 14	18 485	
		15 - 64	79 738	
		65 a více	30 232	
Počet obyvatel	muži	věková skupina	0 - 14	9 380
			15 - 64	39 603
			65 a více	12 016
	ženy	věková skupina	0 - 14	9 105
			15 - 64	40 135
			65 a více	18 216

Kód: UD-1541345837476

¹ Období: 31.12.2017

Obrázek 6 - Vlastní tabulka z VDB, Obyvatelstvo Praha 4

Zdroj: Český statistický úřad, <https://vdb.czso.cz/>

Základní věkové skupiny obyvatel Prahy k 31.12. za vybranou městskou část - časová řada

	Počet obyvatel celkem	v tom ve věku			Průměrný věk
		0-14 let	15-64 let	65 a více let	
2006	128 868	14 161	86 733	27 974	44,7
2007	129 752	13 917	87 451	28 384	44,6
2008	130 287	13 977	87 284	29 026	44,6
2009	129 475	14 075	85 857	29 543	44,7
2010	128 431	14 195	84 365	29 871	44,8
2011	127 723	15 210	82 082	30 431	44,8
2012	127 633	15 648	81 263	30 722	44,8
2013	126 944	16 099	80 158	30 687	44,9
2014	128 063	16 846	80 612	30 605	44,7
2015	128 259	17 482	80 367	30 410	44,6
2016	128 301	18 063	79 908	30 330	44,5
2017	128 455	18 485	79 738	30 232	44,5

Kód: DEM01DMC-PHA/2

Obrázek 7 - Základní věkové skupiny obyvatel Prahy k 31.12. za vybranou městskou část-časová řada Praha 4

Zdroj: Český statistický úřad, <https://vdb.czso.cz/>

Městská část Praha 4 zřizuje celkem dva objekty jeslí, dvacet tři mateřských škol a dvacet základních škol (skolyp4.publix.cz). Vedle těchto škol, existují na území Prahy 4 ještě další zařízení, jejichž zřizovateli jsou buď soukromé subjekty, nebo hlavní město Praha.

Nacházejí se zde také parky a mikro parky, které slouží pro relaxaci. Parků na Praze 4 najdeme osm, mikro parků je několik. Tyto mikro parky si lze představit jako menší místo v zeleni s lavičkou. Praha 4 pro děti spravuje devadesát osm dětských hřišť a dvacet tři sportovišť. Pro seniory vybudovala městská část osm senior parků (www.praha4.cz) (detskahrste.praha4.cz).

V červnu 2016 bylo slavnostně otevřeno Kulturní centrum Novodvorská, ve kterém probíhají koncerty, kulturní akce, kroužky, výstavy a je zde i možnost pronájmu prostor. Mimo jiné zde také pravidelně vystupuje Tradiční loutkové divadlo Zvoneček

(www.praha4.cz). S podporou městské části funguje na území Prahy 4 pět divadel. Jedná se například o Divadlo Na Fidlovačce, Divadlo Na Jezerce a další (www.informuji.cz).

Fakultní Thomayerova nemocnice sídlící spolu s Institutem Klinické a Experimentální medicíny v Krči, je jedním z nejvýznamnějších zdravotnických zařízení hlavního města Prahy. Velmi oblíbený hlavně u budoucích maminek je Ústav péče o matku a dítě, který se nalézá také na Praze 4 (www.ikem.cz; www.ftn.cz; www.upmd.cz). Vedle těchto zařízení zde funguje velký počet poliklinik, které jsou v soukromém vlastnictví. Městská část je zřizovatelem příspěvkové organizace s názvem Ústav sociálních služeb. Ten zajišťuje zejména základní sociální poradenství a pečovatelské služby (www.praha4.cz).

Dopravní podnik hlavního města Prahy je zajišťovatelem městské hromadné dopravy na veškerém území Prahy, tedy i na území městské části Prahy 4. Na území Prahy 4 vyúsťuje pět stanic metra C. Jedná se o Kačerov, Budějovickou, Pankrác, Pražského povstání a Vyšehrad. Dále zde funguje velké množství autobusových a tramvajových linek. Vlakové spojení městské části obstarávají tři vlakové stanice. Jižní spojka, 5. května a ulice Spořilovská jsou tři významné komunikace této oblasti. Ulice Spořilovská je velmi diskutovaným tématem, hlavně pro obyvatele Spořilova.

5.3.1 Měsíční periodika městské části Prahy 4

Pro informování obyvatel slouží časopis Tučňák, který vydává firma Strategic Consulting s.r.o. Vychází pravidelně jednou do měsíce. Distribuuje se do poštovních schránek, ale je k dispozici i v elektronické podobě na webové stránce městské části.

V listopadu 2016 se struktura časopisu změnila. V úvodu se nachází slovo starosty a místostarostů městské části. Každé číslo dále obsahuje nejaktuálnější téma měsíce, zprávy z Prahy 4, názory některých zastupitelů a volný čas. Poslední kapitola zahrnuje pozvánky na nejrůznější akce i měsíční program divadel (www.praha4.cz/Casopis-Tucnak-1).

Pro zjednodušení komunikace mezi občanem a Magistrátem hlavního města Prahy městská část Praha 4 propaguje aplikaci zmente.to. Odkaz na tuto aplikaci lze nalézt na webových stránkách Prahy 4. Z devíti oblastí si občan vybere a specifikuje, který problém se ho týká. Lze dokonce přiložit i fotografii. Přes emailovou adresu se občan dozví, co se z jeho podnětem děje (www.zmente.to).

Na webových stránkách Praha 4 zveřejňuje také odkaz pro rychlé získání informací ohledně pronájmu nebo prodeje nemovitostí, které jsou ve správě městské části. Tento portál lze také využít k vložení vlastního inzerátu, ve kterém je zveřejněna nabídka směny obecního bytu za obecní byt jiné velikosti (reality.praha4.cz).

Praha 4 v mobilu je mobilní aplikace městské části, která byla spuštěna 1. 9. 2014. Občan v této aplikaci najde aktuální přehled kulturních a jiných akcí, novinky z městské části, kontaktní údaje úřadu a je zde také průvodce Prahou 4. Z aplikace Google Play je patrné, že v roce 2014 převládalo u občanů nadšení. Postupem času ovšem začaly převládat spíše negativní reakce občanů. Zejména zde občanům chybí hlášení a informace o problémech v Praze 4 (www.praha4.cz).

5.4 Charakteristika městské části Praha 20 – Horní Počernice

V roce 1943 vznikla na základě sloučení obcí Čertousy, Horní Počernice, Svěpravice a Xaverov jedna obec, která získala jméno Horní Počernice. Důvodem rozmachu osídlení na tomto území byla zejména nízká cena stavebních parcel.

Horní Počernice se staly v roce 2001 dvacátým správním obvodem hlavního města Prahy. Od začátku roku 2002 tedy mohou Horní Počernice používat název Praha 20.

Jedná se o území s výměrou 16,96 km², které sousedí s Prahou 14, Prahou 19, 21 a i se Středočeským krajem.

Na obrázku č. 8 je vyobrazen erb a logo, které využívá městská část. Znak je tvořen vzepjatým koněm a třemi svisle orientovanými zlatými obilnými klasy. Silueta koně se nachází i v logu městské části. Je tomu tak, protože je to odkaz na velmi významný chov koní v Xaverově. Klasy vyjadřují zemědělskou orientaci zbylých tří obcí, ze kterých Horní Počernice vznikly. Do roku 1990 se ve znaku nacházela rudá hvězda, ta byla odstraněna (www.pocernice.cz).

Obrázek 8 - Erb a logo Praha 20 - Horní Počernice

Zdroj: www.pocernice.cz

Z obrázků č. 9 a 10 lze vyčíst, že k 31. 12. 2017 žilo v městské části Praha 20 – Horní Počernice 15 360 obyvatel. V roce 2006 činil celkový počet 13 946 obyvatel. Každým rokem se tento údaj zvyšuje. Rozložení mužů a žen je rovnoměrné. Velmi výrazně převládá věková skupina v rozmezí 15-64 let. V průběhu deseti let se tento údaj výrazně neměnil. Věkové skupiny 0-14 a 65 a více jsou téměř stejně velké. V průběhu deseti let o něco málo rychleji rostla věková skupina 0-14 let (vdb.czso.cz).

Od roku 2006 do roku 2009 byl výrazný celkový přírůstek obyvatel. Za tyto čtyři roky činil průměrný přírůstek 334 osob. V dalších letech hodnota nepřesáhla osmdesát osob. Ve sledovaném období od roku 2006 do roku 2017 je zachycen pouze přirozený přírůstek. To znamená, že převládá počet živě narozených osob oproti zemřelým osobám. Městská část se rozrůstá a je ve stále vyšší oblibě (vdb.czso.cz).

			městská část Praha 20 (obec Praha) ¹	
Počet obyvatel	celkem		15 360	
Počet obyvatel	pohlaví	muži	7 483	
		ženy	7 877	
Počet obyvatel	věková skupina	0 - 14	2 565	
		15 - 64	10 240	
		65 a více	2 555	
Počet obyvatel	muži	věková skupina	0 - 14	1 300
			15 - 64	5 084
			65 a více	1 099
	ženy	věková skupina	0 - 14	1 265
			15 - 64	5 156
			65 a více	1 456

Kód: UD-1541345837476

¹ Období: 31.12.2017

Obrázek 9 - Vlastní tabulka z VDB, Obyvatelstvo Praha 20

Zdroj: Český statistický úřad, <https://vdb.czso.cz/>

Základní věkové skupiny obyvatel Prahy k 31.12. za vybranou městskou část - časová řada

Celkem		v tom ve věku			Průměrný věk
	Počet obyvatel celkem	0-14 let	15-64 let	65 a více let	
2006	13 946	1 984	10 395	1 567	38,8
2007	14 276	2 015	10 643	1 618	38,9
2008	14 571	2 051	10 824	1 696	39,0
2009	15 016	2 147	11 075	1 794	39,0
2010	15 071	2 243	10 945	1 883	39,2
2011	15 028	2 297	10 735	1 996	39,7
2012	15 065	2 317	10 622	2 126	40,1
2013	15 140	2 428	10 491	2 221	40,1
2014	15 201	2 437	10 475	2 289	40,4
2015	15 224	2 450	10 415	2 359	40,7
2016	15 304	2 516	10 319	2 469	40,9
2017	15 360	2 565	10 240	2 555	41,0

Kód: DEM01DMC-PHA/2

Obrázek 10 - Základní věkové skupiny obyvatel Prahy k 31.12. za vybranou městskou část-časová řada Praha 20

Zdroj: Český statistický úřad, <https://vdb.czso.cz/>

Na území městské části Praha 20 lze navštívit čtyři mateřské školy. U tří z nich je zřizovatelem přímo městská část. U té čtvrté je zřizovatelem soukromá osoba. Základních škol je stejný počet, tedy čtyři. U tří jsou zřizovatelem opět Horní Počernice, u čtvrté je to hlavní město Praha. Hlavní město dále zřizuje na tomto území uměleckou školu, gymnázium a střední odbornou školu. Církev bratrská zde zřizuje ještě Vyšší odbornou školu teologickou a sociální (www.pocernice.cz).

Pro aktivní relaxaci je v městské části Praha 20 k dispozici šest sportovních hřišť, šest sportovních areálů, pět tělocvičen, dva tenisové kurty, tři sály na cvičení. Děti spolu s rodiči mohou využít deset dětských hřišť. Také je možné navštívit koupaliště, venkovní fitness nebo dopravní hřiště⁷ (www.pocernice.cz).

Horní Počernice zřídily Kulturní centrum Horní Počernice. Toto centrum spravuje Divadlo Horní Počernice, KS Domeček a Divadlo v přírodě (www.divadlopocernice.cz). Na území městské části funguje zejména pro občany městské části také knihovna (www.knihovnapocernice.cz). Nejvýznamnější památkou Horních Počernic je bezesporu Chvalský zámek (www.chvalskyzamek.cz).

Na webových stránkách jsou velmi jednoduše zjistitelné veškeré informace o praktických lékařích a specialistech v různých oblastech zdravotnictví. V Horních Počernicích se nachází Oční klinika Horní Počernice, Therapy point s.r.o.-rehabilitace a fyzioterapie a velmi známé Léčebné rehabilitační středisko Chvaly. Najdeme zde také velmi podrobné informace o nejbližší první pomoci na území celého hlavního města. Na území lze nalézt čtyři lékárny, popřípadě informace o nepřetržitě otevřených lékárnách na celém území hlavního města Prahy. Vedle Pečovatelství služby Městské části Prahy 20 existuje ještě dalších sedm poskytovatelů sociálních služeb na tomto území (www.pocernice.cz).

Horní Počernice jsou obehnané dvěma velmi vytiženými dálnicemi. Jedná se o dálnici D10 a D11. Třetí silnicí je potom Pražský okruh, který není v tomto úseku dostavěn. Nejbližší stanice metra je stanice Černý Most, který se nachází na lince metra B. Na území funguje městská hromadná doprava, která je zajišťována autobusovou dopravou. Při preferování vlakové dopravy je možné využít stanici Praha-Horní Počernice. Na území vede také několik cyklostezek a cyklotras (www.pocernice.cz).

5.4.1 Měsíční periodika městské části Prahy 20

Stejně jako městská část Praha 4 má i Praha 20 svůj Hornopočernický zpravodaj jejímž prostřednictvím informuje občany o nejaktuálnějších informacích, názorech a proběhlých akcích. Vydavatelem je ovšem na rozdíl od Prahy 4, přímo Městská část Praha 20. Jedná se o měsíčník, vyjma letních prázdnin. V tomto období Hornopočernický zpravodaj nevychází. Zpravodaj je k dispozici jak v tištěné podobě, tak i elektronicky na webových stránkách Prahy 20 (www.pocernice.cz).

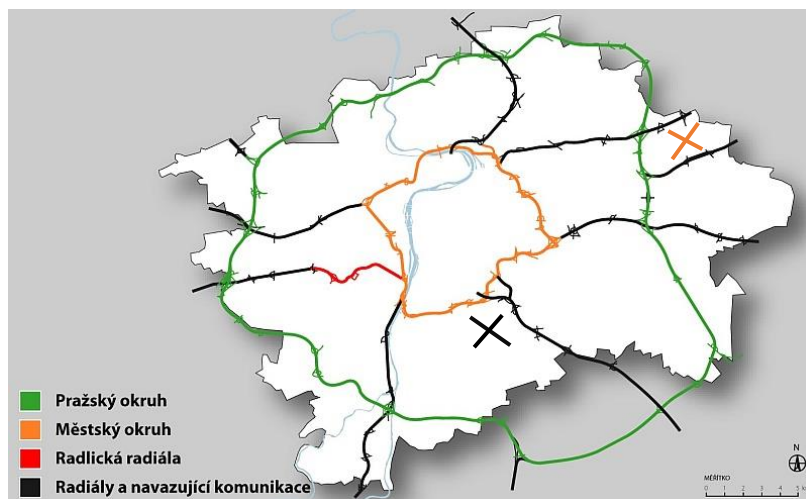
⁷ Aktualita těchto čísel je odkazována k roku 2013, nicméně na webových stránkách městské části jsou uváděny jako stále aktuální.

E-zpravodaj Horní Počernice je dalším zdrojem informací pro občany. Stačí pouze kliknout na odkaz, který je umístěn na webu městské části. E-zpravodaj poskytuje aktuální informace z nejpoblávnějších oblastí, které občany zajímá (<http://ezpravodaj.pocernice.cz>).

5.5 Shrnutí nejdůležitějších aspektů charakteristik obcí

Hlavní město Praha se v návaznosti na podmínky okolí rozvíjelo od doposud téměř neporušeného historického centra. Přirozeným vývojem Prahy vznikla přilehlá předměstí, kterými jsou Smíchov, Karlín a Vinohrady. Další části se vyvíjely pomocí krystalizačních jader. Například Holešovice, Vršovice nebo Žižkov byly oddělené od centra volným prostorem, až pomalým růstem splynuly. Postupným vývojem vznikly první radiály. Například se jedná o osu Vyšehrad – Nusle, Vinohrady-Nusle a další. Na těchto radiálách vznikaly vzdálenější osídlení jako bylo Podolí, Pankrác. Důležitou roli sehrály cesty a železnice, které s Prahou propojily ještě vzdálenější obce – Hostivař, Braník, Čakovice, Horní Počernice a řadu dalších (www.iprpraha.cz).

Obrázek č. 11 představuje schéma již zmíněných radiál. Také je zde vidět rozdíl mezi Městským a Pražským okruhem. Černý křížek znázorňuje v tomto schématu umístění městské části Prahy 4 a oranžový křížek zase umístění Prahy 20. Městská část Praha 4 se nalézá u hranice Městského okruhu. Toto umístění ji hodně ovlivňuje v rámci fungování. Naopak Horní Počernice jsou orientovány na okraji Prahy, daleko od Městského okruhu a historického centra. Jak je možno vidět, týká se jí dostavba Pražského okruhu. Nejen rozdílná orientace vůči centru Prahy tyto městské části odlišuje, ale i sídelní struktura. Praha 20 má velmi výraznou vilovou čtvrť. Sídlíště je orientováno kolem ulice Ve žlábku a také se zde významně rozprostírá průmyslová oblast. V Praze 4 převládají zejména sídlíště, ale celkově má bohatší sídelní strukturu. S tím totiž velmi úzce souvisí, jací občané v dané městské části převládají. Pokud mluvíme o vilových čtvrtích, lze předpokládat, že se jedná o starousedlíky, naopak v sídlíštích se rodiny často mění. Starousedlíci jsou rodiny, které dědí postavený dům po generaci a je přirozené, že jsou více navázáni na danou lokalitu. Zajímají se a více se zapojují do politického života v obci (Rozhovor č. 36).

Obrázek 11 - Schéma radiál hlavního města Prahy

Zdroj: <http://www.pudis.cz/radlicka-radiála>⁸

Údaj o počtu ekonomicky aktivních obyvatel je datován k 26. 3. 2011⁹, kdy proběhlo poslední sčítání lidu. Počet ekonomicky aktivních obyvatel na území městské části Praha 20 – Horní Počernice byl roven 8 056 osob. Z toho bylo zaměstnaných 7 503 osob. Městská část Praha 4 měla k tomuto datu 66 296 ekonomicky aktivních obyvatel a z toho zaměstnaných bylo 61 241 osob (vdb.czso.cz).

Hodnota nezaměstnaných v rámci městských částí se vztahuje též k sčítání lidu. Na území Prahy 4 bylo 5 055 ekonomicky aktivních obyvatel, kteří byli nezaměstnaní. Městská část Praha 20 měla 553 nezaměstnaných osob (vdb.czso.cz).

Některé ukazatele nejsou k dispozici o městských částech, ale pouze o hlavním městě Praze. Takovým ukazatelem je například průměrná hrubá měsíční mzda, která se v roce 2017 rovnala 35 314 Kč. Nejnovější hodnota pochází z druhého kvartálu roku 2018, kdy činila 37 872 Kč. Od roku 2011 až do roku 2014 se mzda pohybovala nad 31 000 Kč. Od roku 2015 se začala výrazněji zvyšovat. Tato skutečnost koresponduje s ekonomickým růstem, který v České republice již několik let probíhá (vdb.czso.cz).

Počet dokončených bytů je v obou městských částech proměnlivý. Na území Prahy 4 v období 2007 až 2017 bylo dokončeno každý rok dvě stě až čtyři sta padesát bytů. Nejméně dokončených bytů bylo v roce 2016 a 2013, kdy jen nepatrně přesáhly sto bytů. V roce 2017 se v Praze 4 dokončilo 355 bytů. Městská část Praha 20 v počtu dokončených bytů nepřesáhla kromě roku 2009 sto dokončených bytů za rok. V roce 2009 bylo dokončeno dokonce dvě stě osm bytů. V roce 2017 se dokončilo v Horních Počernicích třicet osm bytů,

⁸ Obrázek znázorňuje problematiku nedokončeného úseku Radlické radiály. Do této práce byl použit pro uvědomění si, jaká je celková dopravní situace hlavního města.

⁹ Tyto údaje mohou být k dnešnímu dni nepatrně jiné. Další sčítání lidu by mělo proběhnout v roce 2021.

což souvisí se sídelní strukturou. Je zde velké zastoupení lidí, kteří žijí ve svých domech (www.czso.cz).

5.6 Volby do zastupitelstva Prahy 4 v letech 2006 až 2014

Při komunálních volbách se v Praze 4 volí vždy čtyřicet pět zastupitelů. Městská část byla rozdělena do pěti volebních obvodů. Tato skutečnost platí od roku 2002 do voleb v roce 2014 ve dvou předešlých volbách tomu bylo jinak. V roce 1994 existovalo sedm volebních obvodů a v roce 1998 devět volebních obvodů. Pro komunální volby 2018 bylo zastupitelstvem odhlasován vznik jednoho volebního obvodu.

Podle přiložených tabulek č. 5 a 6 s výsledky voleb, lze konstatovat, že v Praze 4 do roku 2010 převládal vliv Občanské demokratické strany. Při porovnání dvou po sobě jdoucích voleb v letech 2006 a 2010 lze u ODS pozorovat ztrátu třinácti mandátů. Nicméně obě volby znamenaly pro ODS výhru. V roce 2010 získala velmi podobný počet mandátů nově vzniklá strana TOP 09. ODS získala konkrétně šestnáct mandátů, zatímco TOP 09 jen o dva méně, tedy čtrnáct mandátů. V roce 2010 nebyla jedinou novou stranou, která kandidovala. Mezi úplně neznámé lze zařadit Věci veřejné, Stranu Práv Občanů ZEMANOVCI, nebo Koalici KDU-ČSL, Suveren. a ČPS. Žádná z nových stran v komunálních volbách 2010 nezískala mandát. Po porovnání volební účasti ve volbách 2006 a 2010, lze uvést skutečnost, že volební účast nepatrně vzrostla z 42,08 % na 43,76 %.

Počet volených členů zastupitelstva	Počet volebních obvodů	Okrsky			Voliči v seznamu	Vydané obálky	Volební účast v %	Odevzdané obálky	Platné hlasy
		Celkem	zpr.	v %					
45	5	129	129	100	108 240	45 545	42,8	45 349	367 478
Volební strana	Hlasy			Zastupitelé					
	abs.		v %	abs.		v %			
Strana zelených	50 028		13,61	5		11,11			
Česká strana sociálně demokratická	60 649		16,50	6		13,33			
Komunistická strana Čech a Moravy	29 329		7,98	2		4,44			
Občanská demokratická strana	193 638		52,69	29		64,44			
Unie Prahy 4	29 846		8,12	3		6,67			

Tabulka 5 - Volby do zastupitelstva Prahy 4 rok 2006

Zdroj: vlastní zpracování; volby.cz

Počet volených členů zastupitelstva	Počet volebních obvodů	Okrsky			Voliči v seznamu	Vydané obálky	Volební účast v %	Odevzdané obálky	Platné hlasy
		Celkem	zpr.	v %					
45	5	131	131	100	101 853	44 566	43,76	44 529	379 990
Volební strana		Hlasy			Zastupitelé				
		abs.		v %	abs.		v %		
Strana zelených		34 670		9,12	4		8,89		
Česká strana sociálně demokratická		73 314		19,29	10		22,22		
Komunistická strana Čech a Moravy		25 950		6,83	1		2,22		
Občanská demokratická strana		115 148		30,30	16		35,56		
TOP 09		99 665		26,23	14		31,11		

Tabulka 6 - Volby do zastupitelstva Prahy 4 rok 2010

Zdroj: vlastní zpracování; volby.cz

Volby v roce 2014 přinesly do jisté míry očekávané změny ve vedení městské části. Doposud vládnoucí Občanská demokratická strana ve volbách vítězství neobhájila. K této situaci přispěly dvě skutečnosti. Jedna z nich se týká poklesu důvěry voličů. ODS byla na parlamentní úrovni spojována s podezřením o využívání korupčních praktik. Ještě ve volbách 2010 do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR získala ODS padesát tři mandátů. V roce 2013 počet získaných mandátů velmi výrazně klesl na šestnáct mandátů (www.volby.cz). Druhá skutečnost se také týká korupce, avšak přímo na radnici městské části. Spekulace se objevovaly zejména ve spojení se společností 4 – Energetická, která měla a má sloužit občanům ve zprostředkovávání dodávek tepelné energie a teplé vody.

Společnost vznikla již v roce 2009 na základě rozhodnutí zastupitelstva městské části. Dodnes tato společnost funguje (www.4-energeticka.cz). Z rozhovorů plyne, že 4 - Energetická a další společnost městské části 4-Majetková jsou od počátku vzniku problémové. Především by se měly v následujícím čase vyjasnit jednotlivé kompetence těchto společností, protože není zcela jasné s čím se má člověk obracet na 4 – Majetkovou a s čím na 4 – Energetickou obzvlášť v případě investic. Již dlouhou dobu se dokonce řeší, zda se 4 – Energetická bude či nebude prodávat (Rozhovor č. 34). Ve složení zastupitelstva městské části jsou jak příznivci, tak i odpůrci této společnosti a zatím nelze nalézt konsenzus.

Ve volbách v roce 2014 (tabulka č. 7) se objevily další zcela neznámé volební strany, které některé strany z roku 2010 vystřídaly. Například pro Prahu 4 nová Strana svobodných občanů, spolu s DOMOV a koalicí ND a DSSS nezískali žádný mandát, ale další nové

strany, nebo spojení stran výsledky velmi ovlivnilo. Koalice KDU-ČSL, Strana zelených a STAN (Trojkoalice) získala druhý nejvyšší počet mandátů. Vítězem se stalo nové hnutí ANO 2011. Přesněji vítězné ANO 2011 získalo dvanáct mandátů, Trojkoalice jedenáct mandátů a třetí TOP 09 deset mandátů. ČSSD spolu s ODS v těchto volbách získalo po pěti mandátech. Pro pozdější vývoj měly zásadní vliv i získané dva mandáty pro Hnutí Pro Prahu (www.volby.cz).

Velmi významné je v Praze 4 rozdělení na koalici a opozici. Očekávané složení koalice však nevzniklo. Projevila se nezkušenost hnutí ANO 2011. Zkušení zastupitelé začali hned po zveřejnění oficiálních výsledků jednat a první koalice vznikla bez vítěze voleb. Někteří zastupitelé zastávají názor, že komunální politika je především o lidech. Lidé, kteří se znají a věří si, snáz najdou společné řešení. Po volbách se tedy dohodli především jednotliví lidé. Vznikla tedy koalice složená z Trojkoalice, TOP 09 a ČSSD (Rozhovor č. 6). Tato koalice fungovala pouze v letech 2014-2015. Ze zápisu z pátého zasedání Zastupitelstva městské části Praha 4 konaného 28. 3. 2015 vyplývá vznik nové koalice, ve složení Trojkoalice, ODS, Hnutí Pro Prahu a části zastupitelů zvolených za ANO 2011 (Klub STAN – Tučňák). Důvodem rozpadu první koalice byla podle dostupných informací neshoda při řešení výstavby nájezdu na Brumlovce. Nová koaliční smlouva do konce volebního období nevznikla (Rozhovor č. 11).

Vývoj po volbách ovlivnilo odtržení několika členů klubu hnutí ANO 2011. Ze zápisu z druhého zasedání zastupitelstva je patrné, že došlo k rozdělení klubu ANO 2011. Nově vznikl Klub STAN (Tučňák). Klub STAN (Tučňák) reálně podporoval koalici (Rozhovor č. 18).

O druhé koalici lze mluvit jako o koalici minimálně vítězné ideově nepropojené. Velmi důležité při hlasování jsou tedy mandáty, které získalo Hnutí Pro Prahu. Zpravidla nešlo o ideologické spory, ale existovaly místní problémy, na kterých se tato druhá koalice nemohla shodnout. Například Strana zelených, která byla součástí Trojkoalice se nachází na úplně opačném konci politického spektra České republiky oproti například ODS. *„Vždy je příjemnější, když máte koalici s podobným směřováním, pak je složení jednodušší, než když máte koalici složenou z opačných stran. Takže je těžší se dohodnout. Na druhou stranu, když to vidím v době, kdy už to funguje, tak si myslím, že je to takhle prospěšnější, protože je to mnohem vyváženější. Rozhodnutí musí být kompromis mezi různými názory.“* (Rozhovor č. 7).

Volební účast při porovnání komunálních voleb konaných v roce 2010 a 2014 výrazně klesla z 43,76 % na 35,62 %.

Počet volených členů zastupitelstva	Počet volebních obvodů	Okrsky			Voliči v seznamu	Vydané obálky	Volební účast v %	Odevzdané obálky	Platné hlasy
		Celkem	zpr.	v %					
45	5	131	131	100	98 660	35 141	35,62	35 116	295 642
Volební strana		Hlasy			Zastupitelé				
		abs.		v %	abs.		v %		
Česká strana sociálně demokratická		37 658		12,74	5		11,11		
Občanská demokratická strana		28 853		9,76	5		11,11		
TOP 09		53 259		18,01	10		22,22		
ANO 2011		64 110		21,69	12		26,67		
Pro Prahu		21 978		7,43	2		4,44		
Koalice KDU-ČSL, SZ, STAN		56 160		19,00	11		24,44		

Tabulka 7 - Volby do zastupitelstva Prahy 4 rok 2014

Zdroj: vlastní zpracování; volby.cz

Fungování každého zastupitelstva je upraveno jednacím a volebním řádem. Zastupitelstvo Prahy 4 je rozděleno do klubů. Zpravidla kluby odpovídají volebním stranám, které získaly při posledních volbách mandát. Klub musí vytvořit dva a více zastupitelů. Kluby slouží k projednávání diskutovaných témat dříve než v rámci koalice, opozice nebo celého zastupitelstva. Předseda klubu má během zasedání zastupitelstva podle jednacího řádu přednost vyjádřit se k diskutovanému tématu (Jednací řád Zastupitelstva městské části Praha 4).

Zastupitelstvo městské části zřídilo pro volební období 2014-2018 Finanční výbor, Kontrolní výbor, Výbor pro bezpečnost a Výbor pro energetické úspory, který byl ke dni 8. 11. 2017 zrušen. Rada městské části zřídila čtrnáct komisí. Jak zasedání výborů, tak zasedání komisí jsou veřejná, jen je nutná předešlá registrace. Občané obce mají vždy po zasedání nejen komisí a výborů, ale i po zasedání zastupitelstva k dispozici podrobný zápis. Nově Praha 4 zprostředkovává přímý přenos z jednání Zastupitelstva městské části Praha 4.

Tabulka č. 8 obsahuje všechny členy zastupitelstva v období 2014-2018. Zelenou barvou je označeno devět členů rady zvolených na pátém zasedání zastupitelstva¹⁰. Jsou rozděleni podle příslušnosti k jednotlivým klubům. Petr Crkoň, který kandidoval za hnutí ANO 2011 byl z klubu vyloučen, přesto je stále členem hnutí ANO 2011. Určitý čas byl

¹⁰ Pět radních bylo po změně složení koalice odvoláno a znovu zvoleno. Pozici radních vykonávali v letech 2015-2018. Konkrétně Zdeněk Kovářík, Jaroslav Míth, Zdeněk Pokorný, Ondřej Růžička a Lukáš Zicha.

spolu s Janem Petrem, Marií Zacharovou a Ivem Vaňkem ve skupině nezařazených zastupitelů (Rozhovor č. 17). V roce 2017 došlo ještě k přesunu Jaromíry Eismannové z Klubu TOP 09 do Klubu Trojkoalice a přejmenování Klubu Hnutí Pro Prahu na Klub Čtyřka (www.praha4.cz).

Klub Trojkoalice	Klub ODS	Klub ČSSD
RNDr. Bendl Jiří CSc.	JUDr. Borkovec Aleš Ph.D.	Ing. Bodenlos Jiří
Gjuričová Adéla Ph.D.	MUDr. Cingrošová Klára	Ing. Horálek Petr
Ing. Jelínková Marie	Ing. Kovářik Zdeněk	Krejčová Dominika
Mgr. Kotvová Iva	Bc. Michková Lucie	Ptáčník Karel
Ing. Kunc Daniel	Ing. Míth Jaroslav	PhDr. Šplíchal Karel
Kunert Ladislav	Klub Čtyřka	Klub hnutí ANO 2011
Kutílek Petr M. A., M. S.	Caldr Pavel	RNDr. Hrdinka Tomáš Ph.D.
Niklová Jana	Ing. Schneider Jan	Ing. Lacko Radek
Mgr. Rejchrtová Alžběta	Klub TOP 09	Ing. Lébl Antonín
Mgr. Rejchrtová Petra	Bc. Hroza Michal	Mgr. Machová Jarmila
Ing. Svoboda Josef Ph.D.	PhDr. Kučera Petr	Nezařazený
Akad. Arch. Eismannová Jaromíra	Nikolo Martin Ph.D.	Bc. Crkoň Petr
Mgr. Štěpánek Petr CSc.	Mgr. Ing. Šebesta Patrik DiS.	Mgr. Petr Jan
Klub STAN (Tučňák)	Ing. Těšitel Alois	Ing. Vaněk Ivo EUR. ING.
Ing. Janouškovec Viktor	Vácha Filip	Zacharová Marie
MUDr. Krajcová Aneta	Ing. Zykánová Jitka	
Pokorný Zdeněk		
Ing. Růžička Ondřej		
Mgr. Zicha Lukáš		

Tabulka 8 - Členové zastupitelstva Prahy 4 v letech 2014-2018

Zdroj: vlastní zpracování; www.praha4.cz

Pro volební období 2014-2018 se stal starostou Petr Štěpánek. Post zástupce starosty vykonávali Lukáš Zicha, Zdeněk Kovářik a Iva Kotvová. Petr Štěpánek svou pozici neměl celé období zcela jistou, jak je uvedeno v zápisu z jedenáctého mimořádného zasedání zastupitelstva, které se konalo 4. 12. 2015. Na tomto zasedání se objevily jisté pochybnosti ze strany opozice, která chtěla Petra Štěpánka odvolat. To se však nepodařilo.

V letech 2005 až 2014 post starosty vykonával člen Občanské demokratické strany. Nejprve mezi lety 2005 až 2007 to byl Bohumil Koukal. Následně Pavel Horálek, který byl starostou do roku 2012. Poté nastoupil Pavel Caldr, kterého v roce 2014 vystřídal již zmíněný Petr Štěpánek ze Strany zelených (www.volby.cz).

5.7 Volby do zastupitelstva Prahy 20 v letech 2006 až 2014

Do městské části Praha 20 se na rozdíl od Prahy 4 volí pouze dvacet pět zastupitelů. Praha 20 je tvořena od počátku vzniku České republiky jedním volebním obvodem.

Při porovnání výsledků voleb, které jsou popsány v následujících tabulkách č. 9 a 10 vyplývá, že v této městské části do roku 2006 byla vítěznou stranou Občanská demokratická strana. Ve volbách v roce 2010 tomu bylo však úplně jinak. Občanská demokratická strana stejně jako v městské části Praha 4 zaznamenala významnou ztrátu počtu mandátů. Avšak v Horních Počernicích úbytek mandátů přišel již o jedno volební období dříve. V roce 2006 získala patnáct mandátů, ovšem při volbách v roce 2010 už to byly jen mandáty tři. Volby v roce 2010 přinesly rozšíření počtu kandidujících volebních stran na dvojnásobek, konkrétně ze čtyř na osm. Mezi nově vzniklé volební strany lze jmenovat například TOP 09, Věci veřejné nebo Suverenita – blok J. Bobošíkové. V závislosti na tomto jevu se roztříštilo i přidělení jednotlivých mandátů. Vítězný počet mandátů byl pouze sedm. Tento počet získaly dvě nově kandidující volební strany, které ještě nebyly zmíněny. Jednalo se o volební strany Šance pro Počernice a „Nezávislé Horní Počernice“.

Při pohledu na tento vývoj je zřejmé, že občané Prahy 20 požadovali změnu již dříve, než tomu bylo v Praze 4. Svou důvěru vložili občané Horních Počernic neznámým uskupením, které měly přinést změnu do městské části. Nutno podotknout, že na kandidátní listině Šance pro Počernice se objevili lidé, kteří kandidovali již v předešlých volbách za Koalici pro Počernice a ODS. Lze jmenovat Hanu Moravcovou, Hanu Čížkovou, Petra Heriana. Za „Nezávislé Horní Počernice“ kandidoval Ivan Liška¹¹, který dříve kandidoval za Občanskou demokratickou stranu. Zbýlých jedenáct mandátů bylo rozděleno všem ostatním kandidujícím volebním stranám. Jediná Suverenita – blok J. Bobošíkové nezískala žádný mandát. Volební účast v roce 2006 činila 43,90 %. V roce 2010 se účast zvýšila o 8 %.

Počet volených členů zastupitelstva	Počet volebních obvodů	Okresy			Voliči v seznamu	Vydané obálky	Volební účast v %	Odevzdané obálky	Platné hlasy
		Celkem	zpr.	v %					
25	1	12	12	100	10 787	4 735	43,90	4 729	112 270
Volební strana	Hlasy			Počet kandidátů	Přepočtený základ dle počtu kandidátů	Přepočtené % platných hlasů	Počet mandátů		
	abs.	v %							
Česká strana sociálně demokratická	16 121	14,36		25	112 270,00	14,35	3		
Koalice pro Počernice	18 279	16,28		25	112 270,00	16,28	4		
Komunistická strana Čech a Moravy	12 866	11,46		25	112 270,00	11,45	3		

¹¹ Ivan Liška byl do voleb 2010 starostou horních Počernic.

Občanská demokratická strana	65 004	57,90	25	112 270,00	57,89	15
-------------------------------------	--------	-------	----	------------	-------	----

Tabulka 9 - Volby do zastupitelstva Prahy 20 rok 2006

Zdroj: vlastní zpracování, volby.cz

Počet volených členů zastupitelstva	Počet volebních obvodů	Okresy			Voliči v seznamu	Vydané obálky	Volební účast v %	Odevzdané obálky	Platné hlasy
		Celkem	zpr.	v %					
25	1	12	12	100	11 242	5 801	51,60	5 801	134 794
Volební strana	Hlasy		Počet kandidátů	Přepočtený základ dle počtu kandidátů	Přepočtené % platných hlasů	Počet mandátů			
	abs.	v %							
Občanská demokratická strana	17 742	13,16	25	134 794,00	13,16	3			
Česká strana sociálně demokratická	16 019	11,88	24	129 402,24	12,37	3			
Komunistická strana Čech a Moravy	11 240	8,34	23	124 010,48	9,06	2			
Šance pro Počernice	35 549	26,37	25	134 794,00	26,37	7			
TOP 09	9 391	6,97	25	134 794,00	6,96	2			
Věci veřejné	7 506	5,57	25	134 794,00	5,56	1			
„Nezávislé Horní Počernice“	36 883	27,36	25	134 794,00	27,36	7			

Tabulka 10 - Volby do zastupitelstva Prahy 20 rok 2010

Zdroj: vlastní zpracování, volby.cz

Po volbách v roce 2014 došlo k upevnění vítězné pozice Šance pro Počernice. „Nezávislé Horní Počernice“ již v tomto roce ve stejném složení nekandidovaly. Vznikly nové volební strany, mezi které patří Hnutí Občanů Počernic – VIZE a DOMOV. KSČM se spojila s Počerníci pro Počernice a ODS kandidovala s podporou NK H. Počernice.

Šance pro Počernice získala dvanáct mandátů, což znamenalo těsné nezískání většiny v zastupitelstvu. Na druhém místě skončilo Hnutí Občanů Počernic – VIZE, ve kterém najdeme Alenu Štrobou, nebo Dariu Češpivou. Tyto dvě zastupitelkyně kandidovaly v roce 2010 za Věci veřejné. Zbýlých třináct mandátů se rozdělilo ostatním volebním stranám. Jediná volební strana DOMOV nezískala žádný mandát. Kuriozitou je, že za DOMOV kandidoval pouze jeden jediný člověk, a právě proto neměl v porovnání s ostatními kandidáty šanci uspět.

Šanci pro Počernice chyběl pouze jediný mandát, a proto se spojila s TOP 09 a vytvořila koalici. Tato koalice oficiálně fungovala celé volební období, až do komunálních

voleb v roce 2018. Již na konci tohoto volebního období se začínaly objevovat signály, které přinášely zprávy o nespokojenosti v řadách zastupitelů kandidujících za volební stranu Šance pro Počernice, což se projevilo před volbami v roce 2018 (www.volby.cz, Rozhovor č. 19-25).

Stejně jako v několika dalších městských částech i v Horních Počernicích volební účast výrazně klesla z 51,60 % v roce 2010 na 42,18 % v roce 2014.

Počet volených členů zastupitelstva	Počet volebních obvodů	Okresy			Voliči v seznamu	Vydané obálky	Volební účast v %	Odevzdané obálky	Platné hlasy
		Celkem	zpr.	v %					
25	1	12	12	100	11 434	4 823	42,18	4 804	105 262
Volební strana	Hlasy		Počet kandidátů	Přepočtený základ dle počtu kandidátů	Přepočtené % platných hlasů	Počet mandátů			
	abs.	v %							
Hnutí Občanů Počernic – VIZE	21 099	20,04	25	105 262,00	20,04	5			
KSČM a Počerníci pro Počernice	9 522	9,05	25	105 262,00	9,04	2			
ODS s podporou NK H. Počernice	13 613	12,93	25	105 262,00	12,93	3			
Šance pro Počernice	46 455	44,13	25	105 262,00	44,13	12			
Česká strana sociálně demokratická	6 258	5,95	25	105 262,00	5,94	1			
TOP 09	8 257	7,84	25	105 262,00	7,84	2			

Tabulka 11- Volby do zastupitelstva Prahy 20 rok 2014

Zdroj: vlastní zpracování, volby.cz

Na rozdíl od Prahy 4 se Praha 20 do voleb 2018 oficiálně nedělila do žádných klubů¹². Schůzky s cílem prodiskutovat nějaký problém se uskutečňovaly často na úrovni volebních stran, koalice, opozice, ale i jako jeden celek před zahájením veřejného jednání. V městské části neexistovalo tak striktní rozdělení na koalici a opozici, jako je tomu mnohdy jinde.

Zastupitelstvo Prahy 20 zřídilo pro volební období 2014–2018 čtyři výbory. Mezi tyto výbory patří samozřejmě Finanční a Kontrolní výbor, dále potom Návrhový výbor a Výbor pro partnerství. Rada městské části zřídila devět komisí, například Komise životního

¹² Po volbách 2018 vznikly dva kluby – Klub Šance pro Počernice a Klub ODS s podp. NK Horní Počernice

prostředí, Komise výstavby a územního rozvoje, Komise školství, Komise kultury, Komise pro sociálně právní ochranu dětí a další.

Ze zasedání zastupitelstva i rady mají občané možnost nahlédnout do zápisu. Tento zápis neobsahuje přepis veškerých rozhovorů jako tomu je u zápisu Prahy 4. Zápis z jednání Zastupitelstva městské části Prahy 20 obsahuje pouze seznámení se s návrhem, tabulku, kdo a jak hlasoval a záznam usnesení. Zápis ze zasedání Rady městské části Prahy 20 obsahuje pouze jednotlivá usnesení. Zápis z jednání výborů a komisí jsou také občanovi k dispozici na webových stránkách.

Městská část již od roku 2010 zveřejňuje záznamy zasedání zastupitelstva přes internetový server youtube.com. Tyto záznamy jsou archivovány, takže občan může dohledat nejen prostřednictvím zápisů některá probíraná témata, ale i pomocí videozáznamů (www.pocernice.cz).

V tabulce č. 12 jsou vypsány všichni zastupitelé v období 2014 až 2018, kteří jsou rozdělení podle příslušnosti k jednotlivým volebním stranám. Zelenou barvou jsou vyznačeni členové rady, kterých je v městské části sedm.

Hnutí Občanů Počernic – VIZE	Šance pro Počernice	ČSSD
Mgr. Štrobová Alena	Moravcová Hana	Bc. Čáp Vilém
Štibor Jiří	Ing. Herian Petr	TOP 09
Češpivová Daria	Mgr. Březinová Eva	Mgr. Šefčíková Alena
Mgr. Cibochová Alžběta	Mojžíšová Dana	Vávra Jiří
Mgr. Cudlínová Eva	Polydorová Karla	
KSČM a Počernáci pro Počernice	Hrušková Monika	
JUDr. Blahovec Miloslav	Mgr. Kohoutová Alexandra	
Kočí Jaroslav	Mgr. Beneda Jiří	
ODS s podporou NK H. Počernic	Bc. Čížková Hana	
Stára Richard	Ing. Wágner Pavel	
Mgr. Měšťan Petr	Beňová Božena	
Bc. Liška Ivan	Tůmová Eva	

Tabulka 12 - Členové zastupitelstva Praha 20 – Horní Počernice 2014-2018

Zdroj: vlastní zpracování; www.volby.cz

Ve volbách v roce 2010 se stala poprvé starostkou Hana Moravcová, která v těchto volbách kandidovala za Šanci pro Počernice. Tato situace se opakovala i ve volbách v roce 2014. Nicméně Hana Moravcová je aktivní v politice již od roku 2002, kdy kandidovala za Občanskou demokratickou stranu. Nejinak tomu bylo i ve volbách v roce 2006. Ve volebním období 2014 až 2018 vykonávali pozici zástupce starosty Jiří Beneda a Eva Březinová. Předchůdcem Hany Moravcové byl Ivan Liška. Ivan Liška je v politice aktivní od 90. let. Starostou Prahy 20 byl do roku 2010. Nejprve kandidoval za Občanskou demokratickou

stranu. V roce 2010 kandidoval za „Nezávislé Horní Počernice“ a v roce 2014 za ODS s podporou NK Horní Počernice. V každých volbách získal mandát (www.volby.cz).

Na začátku roku 2012 došlo mezi Ivanem Liškou a pro toto období zvolenou starostkou Hanou Moravcovou k jisté neshodě. Došlo k tomu, že Hana Moravcová svolala zasedání zastupitelstva, které však před jeho začátkem odvolala z důvodu velkého počtu omluvených členů zastupitelstva. Většina členů se však na místo dostavila a došlo k jmenování nového starosty, kterým měl být Ivan Liška. Vznikla tedy situace, kdy městská část měla teoreticky dva starosty. Touto kauzou se musel zabývat Magistrát hlavního města Prahy, a dokonce později i Ministerstvo vnitra, které volbu Ivana Lišky zneplatnilo. Hana Moravcová tedy nadále vykonávala post starostky Horních Počernic (<https://ct24.ceskatelevize.cz>, 27. 1. 2012).

5.8 Volební kampaň pro komunální volby 2018

Od roku 1990 se podmínky volební kampaně nejrůzněji měnily. Existovalo jasné časové vymezení volební kampaně, dokonce Ministerstvo vnitra České republiky mělo povinnost vymezit veřejnou plochu určenou pro vyvěšení předvolebních plakátů. Musela být splňována zásada rovnosti volebních stran.

Nyní § 30 zákona č. 491/2001 Sb. upravuje činnost starosty, který může, ale nemusí vymezovat prostor pro vylepení předvolebních plakátů při zachování rovnosti kandidujících stran. Tři dny před konáním voleb je zakázáno zveřejňovat jakékoliv výsledky předvolebních průzkumů a při konání voleb je v budově, kde je umístěna volební místnost zakázána propagace a volební agitace (491/2001 Sb.).

V hlavním městě Praze se stejně jako minulé volební roky volilo souběžně do zastupitelstev městských částí i do Zastupitelstva hl. města Prahy. Tím dochází k časovému průniku volebních kampaní a pro voliče se stává obtížnější rozeznat kandidáty do městských částí a kandidáty do Magistrátu hlavního města Prahy. Volby do zastupitelstev městských částí představují vyšší personalizaci politiky. Personalizace politiky je zjednodušeně chápána jako zosobnění politiky. Čím blíže k fungování státu jako celku, tím se personalizace politiky vytrácí. Volič požaduje od kandidujících stran do zastupitelstev městských částí představení jednotlivých kandidátů. V případě voleb do Magistrátu hlavního města Prahy voliče více zajímá názor volební strany jako celku, přestože má možnost využít křížků pro preferování konkrétního kandidáta.

V příloze č. 2-3 jsou pro dokreslení předvolební situace uvedeny některé plakáty, které využily kandidující strany v Praze 4 a Praze 20, aby své voliče ve volbách 2018 zaujaly.

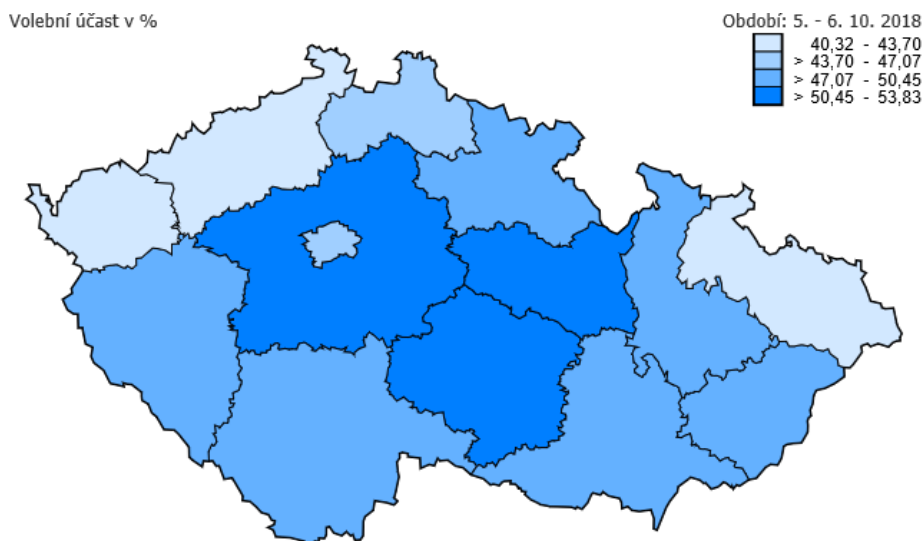
Na území městské části Praha 4 některé volební strany poukazovaly na úspěchy předešlého volebního období, jiní využívaly osvědčených témat. Například doprava, pomoc důchodcům či dětem, čistota a příroda, digitalizace služeb. Mnoho témat se opakuje i v městské části Praha 20. Například již zmiňovaná doprava, příroda nebo nová výstavba. Nelze však přehlédnout většího zapojení občana-voliče. Často se objevuje výzva občana k projevení svého názoru na městskou část, konkrétní promluva kandidáta směrem k voličům, nebo jen fotky všech jednotlivých kandidátů určité volební strany, bez uvedení jakéhokoliv slibu.

Manipulace s hlasovacími lístky není jednoduchá. V příloze č. 5 je ukázán hlasovací lístek do Magistrátu hlavního města Prahy a hlasovací lístek městské části Praha 4. Hlasovací lístek do Zastupitelstva hlavního města Prahy je ve formátu novin, pro komunální volby byl použit dvojnásobně velký hlasovací lístek, který byl potištěn z obou stran. V případě, že volič využívá křížku pro jednotlivé kandidáty je jednodušší předpřipravit si lístky doma, protože za volební zástěnou není moc místa.

5.9 Výsledky komunálních voleb 2018

Obrázek č. 12 znázorňuje celé území České republiky rozdělené podle krajů. Barevná škála definuje volební účast v jednotlivých krajích. Stejně jako v roce 2014 nejmenší volební účast do zastupitelstva obcí zaznamenal Karlovarský kraj, Ústecký kraj a Moravskoslezský kraj. Ovšem na rozdíl od roku 2014 přesáhla hranici 40 %. Nejvyšší účast, která činila přes 50 % byla ve Středočeském kraji, Pardubickém kraji a na Vysočině. Zvýšení volební účasti oproti komunálním volbám v roce 2014 lze připisovat většímu tlaku na voliče pomocí volebních kampaní, nebo také vzniku skupiny voličů, kteří jsou odpůrci Andreje Babiše. Tito lidé jsou nespokojení se současnou situací, a proto přišli k volbám, aby tento názor vyjádřili. *„Myslím si, že je to jev, který se projevuje každých pár let. Pramení z toho, že lidé mají frustraci z vývoje a chtějí změnu. Za druhé začíná přerůstat kritickou hladinu občanská společnost. Není to tak dlouho, co pár lidí ze spolků a občas i nějaké místní sdružení politické strany bylo aktivní a všichni ostatní to brali „tak se čtyři roky starejte“. Teď vidím, že počet lidí, kteří se o politiku zajímají i po volbách, kteří něco chtějí, nemají problém zajít za svým zastupitelem, radním a řešit to se zvyšuje. Změna je i v tom, že lidé nechodí za zastupitelem, aby na něj řvali, ale aby něco sami aktivně dělali. Ve chvíli, kdy mají lidé pocit odpovědnosti, za to, jak bude vypadat místo, kde žijí, tak to logicky vede k tomu, že jsou více motivováni k volbám přijít, protože je to základní prvek, jak měnit věci. Pokud chce člověk věci zachovat, protože je to dobré, tak volí toho, kdo se takhle choval, protože je pravděpodobné, že to bude dělat i dál. Samozřejmě také záleží na tom, kolik máte voleb v daném roce. Když máte nějaký*

super volební rok, tak volební účast klesá. Lidé jsou spokojeni s tím, že byli u dvou voleb, kde vyjádřili svůj názor, takže na třetí už chodit nebudou“ (Rozhovor č. 29-30).

Obrázek 12 - Volební účast ve volbách do zastupitelstev obcí podle krajů (%)

Zdroj: Český statistický úřad, <https://vdb.czso.cz/>

Počet volených zastupitelů Prahy 4 se nijak ve volbách 2018 nezměnil,¹³ ale změnil se množství volebních obvodů z doposud pěti obvodů se stal jeden. Při volbách v roce 2006 i 2010 mělo zavedeno více volebních obvodů celkově šest městských částí. Praha 4 s Prahou 9 zachovaly volební obvody ještě pro volby v roce 2014¹⁴. Z teoretického hlediska se jedná o využívání volební geometrie v praxi. Z pohledu zastupitelů se jedná o politickou soutěž (Rozhovor č. 26; Rozhovor č. 33). Objevuje se také názor, že s ohledem na velikost Prahy 4 to šťastná změna není. Když existovalo pět volebních obvodů lidé lépe znali jednotlivé kandidáty, což je pro komunální volby důležité. Při jednom volebním obvodu se takhle znalost vytrácí. Při pěti volebních obvodech i samotní zastupitelé měli území městské části neoficiálně rozděleno a každý se specializoval na konkrétní místní problémy. S tím souvisí otázka stanovení hranic těchto obvodů, ale to je v současnosti již bezpředmětné řešit (Rozhovor č. 38; Rozhovor č. 43).

V tabulce č. 13 jsou vyjmenovány všechny volební strany, které se ucházely v roce 2018 o získání mandátu. Jejich počet se zvýšil oproti roku 2014 o jednu kandidující stranu. Mandát získalo šest volebních stran. Vítězem voleb se stala strana Piráti a nezávislí, která získala deset mandátů. Na druhém a třetím místě s devíti mandáty se umístila Občanská demokratická strana a Praha 4 sobě – Zelení a NK. Občanská demokratická strana

¹³ Stále se volí čtyřicet pět zastupitelů.

¹⁴ Městská část Praha 9 zachovala tři volební obvody i ve volbách v roce 2018. Tím byli jedinou částí, která se dělila na volební obvody.

zaznamenala posun k lepšímu umístění. Na celostátní úrovni se projevilo znovu nabití důvěry voliče v tuto stranu. Někteří členové volební strany Praha 4 sobě – Zelení a NK nejsou pro občana městské části neznámými. Naopak na prvních místech kandidátní listiny se objevuje sedm známých jmen. Mezi nejznámější lze jmenovat starostu v období 2014 až 2018 Petra Štěpánka, nebo Ivu Kotvovou, která byla v tomto období místostarostkou.¹⁵ Dalšími stranami, které získaly mandát jsou Společně pro Prahu 4, ANO 2011 a TOP 09. V popředí i těchto kandidátních listin jsou jména známá z předešlého volebního období. Například Lukáš Zicha, Ondřej Růžička, Josef Svoboda a Zdeněk Pokorný za Společně pro Prahu 4. Na kandidátní listině ANO 2011 se objevuje Tomáš Hrdinka nebo Radek Lacko a na listině TOP 09 Michal Hroza, Filip Vácha a Jitka Zykánová. Více než polovina zvolených členů při těchto volbách již byla členy zastupitelstva ve volebním období 2014 až 2018. Významná změna spočívala v tom, že Trojkoalice znovu nekandidovala a její členové se rozmístily do jiných volebních stran.

Po skončení řádných voleb se Tomáš Hrdinka z ANO 2011 obrátil na soud, protože v okrsku číslo 4041 získalo ANO 2011 podezřele málo hlasů. Městský soud v Praze zjistil chybu při sčítání hlasů a na základě tohoto výsledku změnil počet přidělených mandátů. ANO 2011 získalo o jeden mandát více, tedy osm. Společně pro Prahu 4 naopak o jeden mandát přišlo, tedy nakonec získalo pět mandátů. Následovala ještě jedna změna, a tím bylo přeběhnutí Anety Krajcové. Aneta Krajcová kandidovala za Společně pro Prahu 4 ze sedmého místa a v průběhu prvních měsíců volebního období přešla do Klubu ANO 2011¹⁶. Rozhodnutí soudu o jiném přerozdělení mandátů a přeběhnutí členky zastupitelstva přišlo až po sestavení koalice, která je složena ze stran Společně pro Prahu 4, Praha 4 sobě – Zelení a NK a Piráti a nezávislí. Před rozhodnutím soudu koalice disponovala dvaceti pěti hlasy. Po změnách tak má pouze hlasů dvacet tři, což stále dává většinu v zastupitelstvu. Ovšem velmi nejistou většinu. (zpravy.aktualne.cz).

Volební účast se oproti minulým volbám zvýšila o 10 %. V roce 2014 se rovnala 35,62 % a v roce 2018 činila 45,60 %. Pro zajímavost nejvyšší průměrný věk členů na kandidátní listině měla Komunistická strana Čech a Moravy. Průměrný věk činil 72,78 a naopak u strany Piráti a nezávislí byl průměrný věk 37,78. Komunistická strana Čech a Moravy měla dvojnásobné průměrné stáří než Piráti a nezávislí.

¹⁵ Petr Štěpánek se stal starostou a Iva Kotvová místostarostkou Prahy 4 i pro období 2018-2022. Petr Štěpánek je současně i předsedou Strany zelených, kde vystřídal Matěje Stropnického 20. ledna 2018.

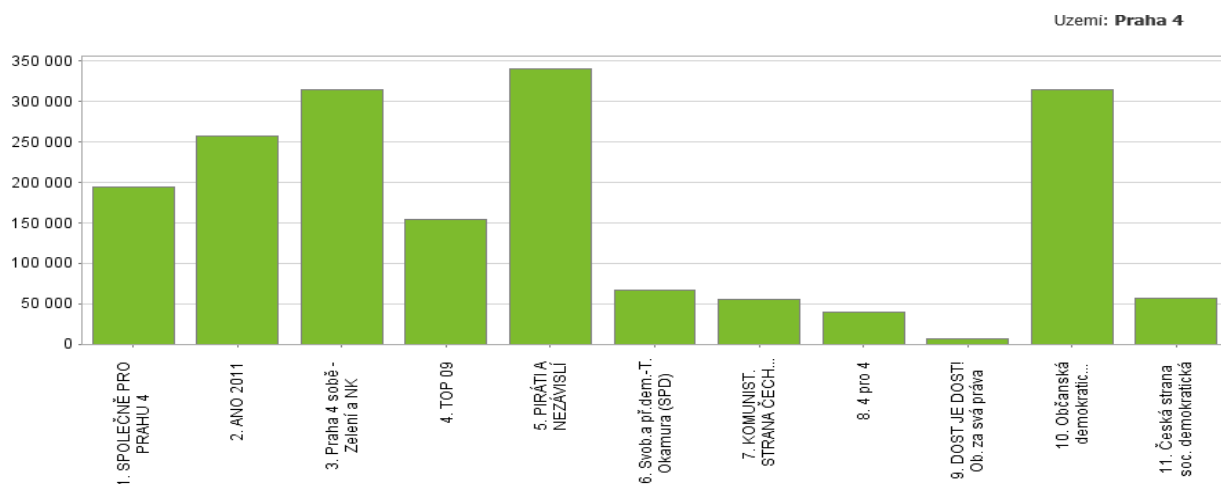
¹⁶ Aneta Krajcová opustila koalici a přešla k opozici, tím snížila počet členů koalice na dvacet tři.

Počet volených členů zastupitelstva	Počet volebních obvodů	Okrsky			Voliči v seznamu	Vydané obálky	Volební účast v %	Odevzdané obálky	Platné hlasy
		Celkem	zpr.	v %					
45	1	132	132	100	96 394	43 959	45,60	43 792	1 799 940
Volební strana	Hlasy		Počet kandidátů	Přepočtený základ dle počtu kandidátů		Přepočtené % platných hlasů	Počet mandátů		
	abs.	v %							
Společně pro Prahu 4	194 835	10,82	45	1 799 940,00		10,82	5(6)		
ANO 2011	257 637	14,31	42	1 679 944,00		15,33	8(7)		
Praha 4 sobě – Zelení a NK	314 798	17,49	45	1 799 940,00		17,48	9		
TOP 09	154 285	8,57	45	1 799 940,00		8,57	4		
Piráti a Nezávislí	339 818	18,88	45	1 799 940,00		18,87	10		
Občanská demokratická strana	315 377	17,52	45	1 799 940,00		17,52	9		

Tabulka 13 - Volby do zastupitelstva Prahy 4 rok 2018

Zdroj: vlastní zpracování; www.volby.cz

Obrázek č. 13 znázorňuje množství platných hlasů odevzdaných jednotlivým volebním stranám. SPD spolu s ČSSD získali podobný počet hlasů. Množství však pro získání mandátů nestačilo. Zcela zanedbatelné množství hlasů získala strana DOST JE DOST! Ob.za svá práva. Na předposledním místě se umístilo 4 pro 4, zde je zajímavé, že na třetím a čtvrtém místě kandidátní listiny byl Jan Schneider, který kandidoval v minulých volbách za Hnutí Pro Prahu a také Pavel Caldr kandidující za Hnutí pro Prahu a zároveň starosta městské části v letech 2012 až 2014.¹⁷

Obrázek 13 - Platné hlasy volebních stran ve volbách do zastupitelstev městské části (obvodu) v % Praha 4

Zdroj: Český statistický úřad, <https://vdb.czso.cz/>

¹⁷ Oba zmínění získali ve volebním období 2014-2018 mandát.

V následující tabulce č. 14 jsou vyjmenováni členové zastupitelstva pro volební období 2018-2022. Zelenou barvou jsou zvýrazněni ti, kteří se stali radními. Jejich počet se nezměnil, Praha 4 má stále devět radních. Starostou se i pro toto volební období stal Petr Štěpánek. Místostarosty jsou Lukáš Zicha, Tibor Vansa a Iva Kotvová. Členové jsou zařazeni do šesti zastupitelských klubů. Kluby odpovídají volebním stranám, které u voleb uspěly.

Klub ANO 2011	Klub Piráti a nezávislí	Praha 4 sobě – Zelení a NK
RNDr. Hrdinka Tomáš Ph.D.	Mgr. Derka Viktor	Bc. Ballay Verona
Hušbauer Jan	Ing. Hora Jan	RNDr. Bendl Jiří CSc.
Chaloupka Tomáš	Mgr. Jaroš Adam	akad. arch. Eismannová Jaromíra
Mörwicková Jaroslava (Králíček Robert)	Ing. Jelínková Marie	Mgr. Kotvová Iva
Ing. Lacko Radek	Paris Marek M.A.	Ing. Kunc Daniel
Michalcová Irena	Mgr. Rejchrtová Petra	Kutílek Petr M.A., M.S.
Svatá Jana	Bc. Sýkorová Vladimíra	Mgr. Rejchrtová Alžběta
Ziegler Zdeněk	JUDr. Šandor Matěj Ph.D.	Mgr. Slanina Jan
MUDr. Krajcová Aneta	Mgr. Vansa Tibor	Mgr. Štěpánek Petr CSc.
Klub ODS	Vlach Josef	Klub TOP 09
MUDr. Cingrošová Klára	SPOLEČNĚ PRO PRAHU 4	Bc. Hroza Michal
RNDr. Fikar Pavel	Mgr. Kaplan Tomáš	PhDr. Kučera Petr
Ing. Horálková Hana	Ing. Růžička Ondřej	Vácha Filip
Ing. Kovářik Zdeněk	Ing. Svoboda Josef Ph.D.	Ing. Zykánová Jitka
Ing. Kubín Ondřej MBA	Mgr. Zicha Lukáš	Nezařazení
Bc. Michková Lucie		
Ing. Míth Jaroslav		
Opa Patrik MBA		
Ing. Pukl Olgerd		

Tabulka 14 - Členové zastupitelstva Prahy 4 v letech 2018-2022

Zdroj: vlastní zpracování; www.praha4.cz

Během prvního zasedání Zastupitelstva městské části Praha 4 konaného 16. listopadu 2018 byly zřízeny dva výbory. Finanční výbor devítičlenný s uvolněným předsedou, kterým se stal tajným hlasováním Daniel Kunc a devítičlenný kontrolní výbor, kde se na prvním zasedání nepodařilo zvolit uvolněného předsedu či předsedkyni z důvodu odmítnutí nominace všech kandidátů. Podle vyjádření některých koaličních zastupitelů se čeká na to, až opozice tuto pozici obsadí. Opozice si je vědoma, že tato situace není standardní. Podmínky, které jsou na toto místo kladeny nejsou pro opozici v tuto chvíli přijatelné. Opozice je složena z více stran a každá se chce viditelně podílet na fungování městské části. I z pohledu opozice je důležité vystupovat jednotně. Dohoda o obsazení jedné pozice by mohla vyvolat vnitřní neshody. Situace se tak dostala do patového stavu. Svou roli zde

významně hraje nezřízení třetího výboru, kde by potenciálně mohla vzniknout další pozice předsedy či předsedkyně pro opozici. Kontrolní výbor v tuto chvíli nemůže oficiálně jednat, protože podmínkou je, že schůzku svolává předseda výboru (Rozhovor č. 35; Rozhovor č. 31).

Rada městské části Praha 4 zřídila pro volební období 2018-2022 patnáct komisí. Na svém prvním zasedání nejprve odsouhlasila vznik deseti komisí. Na následujícím zasedání počet rozšířila ještě o pět. Zasedání výborů a komisí jsou stále veřejná. Registraci lze provést nejpozději čtyřicet osm hodin před jeho konáním na webových stránkách městské části. „*My, když jsme v roce 2014 stavěli komise, tak jsme je stavěli tak, že kromě koaličních předsedů, se předsedou tří komisí stali opoziční zastupitelé. Každá opoziční strana měla svého předsedu. V tuto chvíli¹⁸ jsou jen koaliční předsedové komisí. Opoziční zastupitelé nebyli jmenováni ani do dozorčích rad městských společností*“ (Rozhovor č.35). I u obsazování předsedů komisí a dozorčích rad lze sledovat snahu opozice o získání možnosti co nejvíce se podílet na fungování městské části.

V Praze 4 probíhaly kromě komunálních voleb ještě volby senátní. Kandidátů bylo celkem osm. Jedním z nich byl i Jiří Drahoš, který po neúspěšných prezidentských volbách kandidoval do senátu. Jiří Drahoš získal hned v prvním kole 52,65 % hlasů, což znamenalo nekonání druhého kola, které je jinak zcela běžné. Do senátních voleb musí totiž kandidát získat více jak 50 % hlasů. Do druhého kola tak většinou postupují dva kandidáti umístění na dvou předních místech. Na druhém místě se umístila Eva Syková, která získala 13,06 % hlasů. Při senátních volbách se vhazuje do volební urny hlasovací lístek, který je spolu s volebním letákem znázorněn v příloze č. 4 (www.volby.cz).

V komunálních volbách městské části Praha 20 – Horní Počernice kandidovalo v roce 2018 sedm volebních stran. Každá z těchto stran získala alespoň jeden mandát. Počet volených zastupitelů se od roku 2006 nezměnil a stále se rovná dvaceti pěti členům. Stejně tak se zachoval jeden volební obvod.

V porovnání s rokem 2014 lze pozorovat, že čtyři volební strany kandidovaly v obou těchto volbách. Jedná se o ODS s podp. NK Horní Počernice, KSČM s Počerníci pro Počernice, Šance pro Počernice a Hnutí občanů Počernic s Piráty. U Hnutí občanů Počernic došlo jen k malé změně. V roce 2014 šlo o spojení s hnutím VIZE a v posledních volbách se spojili s Piráty. Toto spojení se vyplatilo, protože získalo největší počet mandátů. Pouze o

¹⁸ Je myšlen vývoj po komunálních volbách v roce 2018.

jeden méně získala dosud vládnoucí Šance pro Počernice. Svou kandidaturu znovu v roce 2018 nepodala TOP 09, DOMOV a ČSSD. Vilém Čáp, který jako jediný získal v předešlém volebním období mandát za ČSSD, kandidoval a získal opět mandát za volební stranu Počernice JINAK. Nově kandidující stranou v Horních Počernicích bylo ANO 2011, které získalo dva mandáty. Neshody, které panovaly v rámci Šance pro Počernice vyústily v odchod některých zastupitelů, kteří následně založili volební stranu Společně pro Počernice.

V tabulce č. 15 lze pozorovat, že došlo k roztržení mandátů a tedy stabilita, která do jisté míry panovala v předešlém období se neočekává.¹⁹ Koalice pro toto volební období byla ustanovena ve složení Hnutí občanů Počernic s podporou Pirátů, Společně Pro Počernice, ANO 2011 a Počernice JINAK. Tímto spojením koalice disponuje čtrnácti hlasy při hlasování a jedná se tedy o těsnou většinu. Z tohoto kroku je jasné, že v Horních Počernicích existují dvě silné strany. Šance pro Počernice a Hnutí občanů Počernic s podporou Pirátů soupeří o přízeň voličů. Volební účast v roce 2018 činila 49,86 % (www.volby.cz).

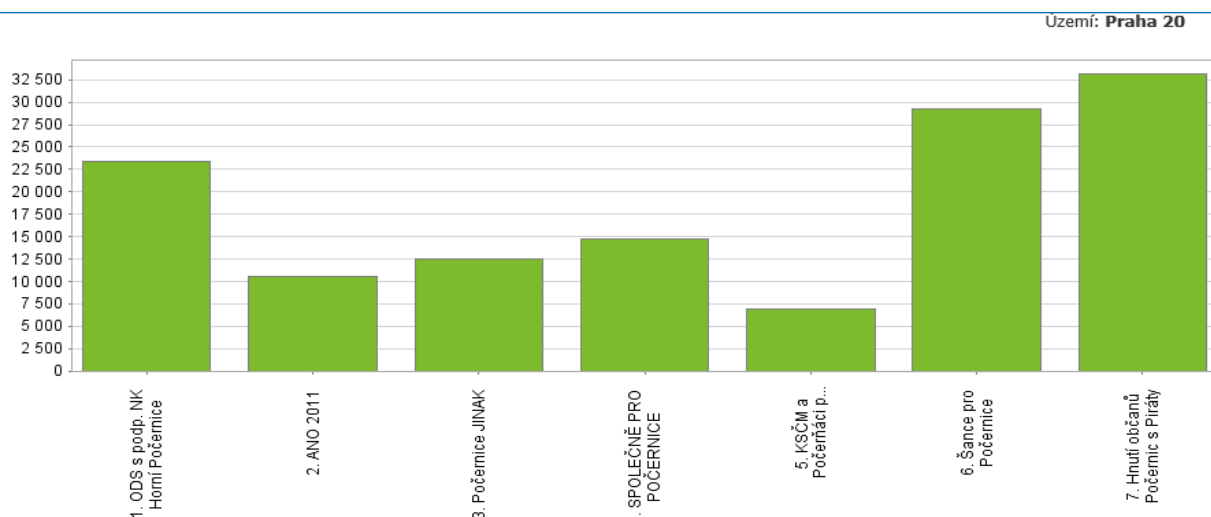
Počet volených členů zastupitelstva	Počet volebních obvodů	Okresy			Voliči v seznamu	Vydané obálky	Volební účast v %	Odevzdané obálky	Platné hlasy
		Celkem	zpr.	v %					
25	1	12	12	100	11 310	5 639	49,86	5 638	130 588
Volební strana	Hlasy		Počet kandidátů	Přepočtený základ dle počtu kandidátů		Přepočtené % platných hlasů	Počet mandátů		
	abs.	v %							
ODS s podp. NK Horní Počernice	23 460	17,96	25	130 588,00		17,96	4		
ANO 2011	10 504	8,04	25	130 588,00		8,04	2		
Počernice JINAK	12 450	9,53	25	130 588,00		9,53	2		
Společně pro Počernice	14 777	11,32	25	130 588,00		11,31	3		
KSČM a Počerníci pro Počernice	6 979	5,34	25	130 588,00		5,34	1		
Šance pro Počernice	29 316	22,45	25	130 588,00		22,44	6		
Hnutí občanů Počernic s Piráty	33 102	25,35	25	130 588,00		25,34	7		

Tabulka 15 - Volby do zastupitelstva Prahy 20 rok 2018

Zdroj: vlastní zpracování; www.volby.cz

¹⁹ Šance pro Počernice získala ve volbách v roce 2014 dvanáct mandátů a obsadila šest postů v radě městské části.

Na základě obrázku č. 14, kde jsou vyobrazeny platné hlasy odevzdané jednotlivým volebním stranám v Praze 20, je jasné, že situace je trochu jiná než v městské části Praha 4. V Horních Počernicích rozdíly v počtu hlasů mezi volebními stranami nejsou tak výrazné. Tři strany získaly zjevně více hlasů než zbylé čtyři strany.

Obrázek 14 - Platné hlasy volebních stran ve volbách do zastupitelstev městské části (obvodu) v % Praha 20

Zdroj: Český statistický úřad, <https://vdb.czso.cz/>

V následující tabulce č. 16 jsou uvedeni všichni členové zastupitelstva pro volební období 2018–2022. Zelenou barvou jsou vyznačeni členové rady městské části. Členové jsou rozdělení podle příslušnosti k volebním stranám. Za stranu Počernice JINAK kandidoval z prvního místa Martin Velíšek, který k 31. 10. 2018 podal rezignaci na mandát a tím od 1. 11. 2018 vznikl mandát prvnímu náhradníkovi. Tímto náhradníkem se stal Vladimír Hošek. Starostkou pro toto období byla zvolena Alena Štrobová, která tím vystřídala Hanu Moravcovou. Post místostarosty bude vykonávat Jiří Beneda a Daria Češpivová (www.pocernice.cz).

Hnutí Občanů Počernic s Piráty	Šance pro Počernice	ODS s podp. NK Horní Počernice
Mgr. Štrobová Alena	Moravcová Hana	Stára Richard
Mucha Zbyněk	Ing. Wágner Pavel	Měšťan Petr
Češpivová Daria	Tůmová Eva	Ing. Jukl Jindřich
Ing. Vacek Miloš	Bc. Růžička Petr Dis.	Bc. Liška Ivan
Mgr. Cibochová Alžběta	Ing. arch. Karhanová Grigoryan Kristine	ANO 2011
Šebek Jiří	Bc. Kočí Jaroslav	Hájková Jana BBA
Mgr. Skalický Pavel	Společně pro Počernice	Ing. Římal Zbyněk
KSČM a Počernáci pro Počernice	Ing. Herian Milan	
Kočí Jaroslav	Polydorová Karla	
Počernice JINAK	Mgr. Beneda Jiří	

Hošek Vladimír (doc. Mgr. Velíšek Martin ak. mal. Ph.D.)		
Ing. Čáp Jiří		

Tabulka 16 - Členové zastupitelstva Prahy 20 v letech 2018-2022

Zdroj: vlastní zpracování; www.pocernice.cz

Na prvním zasedání Zastupitelstva městské části Praha 20, které proběhlo 5. listopadu 2018 byly zřízeny tři výbory. Kontrolní výbor s předsedkyní Hanou Moravcovou s celkovým počtem sedmi členů a Finanční výbor také s celkovým počtem sedmi členů. Předsedou byl zvolen Richard Stára. V neposlední řadě byl zřízen také Návrhový výbor s celkovým počtem pěti členů, kde se předsedou stal Vilém Čáp. Rada městské části Praha 20 na svém prvním zasedání konané 16. listopadu 2018 zřídila osm komisí. Na druhém zasedání konaném 29. listopadu 2018 zřídila ještě jednu komisi. Konkrétně se jednalo o Komisi majetku MČ Praha 20. Jednání komisí a výborů jsou zatím neveřejná. Někteří zastupitelé nevidí v přítomnosti občanů výhodu. Podle některých občané tuto možnost nevyužijí. Důvod je spatřován v tom, že jednání jsou často časově náročná a občané nebudou chtít obětovat všechn svůj volný čas. V městské části Praha 20 by mohl nastat problém s kapacitou místností, kde komise běžně probíhají. Někteří zastupitelé poukazují stejně jako v Praze 4 na ochranu osobních údajů lidí, kteří jsou na jednáních projednávání (Rozhovor č. 22; Rozhovor č. 23). O zveřejnění jednání výborů a komisí se na straně koalice začíná v současnosti uvažovat. V blízké budoucnosti by neměly být k dispozici pouze zápisy z jednání, ale i možnost se osobně účastnit. Nyní probíhá řešení ochrany osobních údajů a celkový organizační proces zveřejňování (Rozhovor č. 25).

5.10 Sestavování kandidátních listin

Sestavování kandidátní listiny je nedílnou součástí každého předvolebního období. Volební strany se v tomto čase na její podobě musí shodnout. Tento proces není jednotný pro všechny strany, ovšem některými pravidly se musí řídit všichni. Tyto pravidla lze nalézt v zákoně 491/2001 Sb. o volbách do zastupitelstev obcí. Mezi nejdůležitější pravidla patří, že každá volební strana má možnost podat pouze jednu kandidátní listinu. Výjimkou je situace, kdy se volí do zastupitelstva obce ve více obvodech. Zde může volební strana podat kandidátní listinu vždy za konkrétní volební obvod. Kandidátní listiny se odevzdávají na registrační úřad nejpozději do 16:00 hodin šedesát šest dní před konáním voleb. Pokud se jedná o volební stranu složenou z nezávislých kandidátů nebo se jedná o sdružení

nezávislých kandidátů musí odevzdat na registračním úřadu i petici s podpisy občanů. Kandidátní listina požaduje splnění devíti podmínek, bez kterých je neplatná²⁰.

V městské části Praha 4 vstupovaly do voleb v roce 2018 dvě významné volební strany, které fungují i na celostátní úrovni. Jednalo se o Českou stranu sociálně demokratickou a Občanskou demokratickou stranu²¹. Obě tyto strany se řídí podle jasně daných organizačních pravidel.

Občanská demokratická strana je stálá ve svém sestavování kandidátní listiny. Stejně jako před volbami v roce 2014, tak i v roce 2018 byla na Praze 4 volena tajnou volbou. Nejnižší úroveň organizační struktury jsou místní sdružení, které vede místní rada. Při spojení několika místních sdružení vzniká oblast, kterou vede oblastní rada. Nejvýše je potom region – Praha, za který odpovídá regionální rada. ODS sestavuje kandidátní listiny různě, ale na Praze 4 je sestavuje oblastní rada pomocí tajné volby na základě návrhů od šesti místních sdružení. Oblastní rada je nejvyšší jednotka na Praze 4. Lídr kandidátky se určuje stejně. Od roku 2014 může vyšší orgán čili celá Praha nebo výkonná rada pro celou republiku do sestavování kandidátní listiny případně zasáhnout (Rozhovor č. 6; Rozhovor č. 41).

Nutno podotknout, že ODS prošla mezi lety 2010 až 2014 velmi výraznou změnou nejen na celostátní úrovni, ale i v rámci komunální úrovně. Oblastní sdružení před volbami v roce 2014 vzniklo nově. ODS byla do komunálních voleb 2014 sestavena z určité části ze zcela nových členů. Strana od tohoto kroku očekávala znovunabytí energie ve vlastních řadách, ale i zvýšení podpory ze strany voličů.

Sestavování kandidátních listin pro volby v roce 2018 se standardizovalo. V roce 2014 vlivem rozpuštění a obnovení oblastního sdružení bylo sestavování listin více hektické. K rozpuštění sdružení došlo jako důsledek spekulací o korupci, které byly spojovány s Občanskou demokratickou stranou a společností 4 – Energetická²² ve volebním období 2010-2014. „*Musím říct, že stejně jako minule byla kandidátní listina ustanovena velmi konsensuálně. Hlasů, které podpořily sestavenou kandidátku byla drtivá většina*“ (Rozhovor č. 40).

Z rozhovorů prováděných v roce 2017 vyplývá, že pro udržení fungující strany je dobré zařadit do kandidátní listiny vždy třetinu nově kandidujících. Dvě třetiny by měly

²⁰ Taxativně uvedeno v zákoně 491/2001 Sb. § 22

²¹ V komunálních volbách 2018 ČSSD neobhájila žádný mandát, na rozdíl od ODS, která získala ještě o čtyři mandáty více než v předešlých volbách.

²² Spekulace o korupci přímo souvisí s jednáním o případném zrušení společnosti 4 – Energetická.

reprezentovat zkušení kandidáti, aby mohli předávat potřebné zkušenosti (www.ods.cz; Rozhovor č. 5-7).

V roce 2014 se na Praze 4 volilo v rámci pěti volebních obvodů. Česká strana sociálně demokratická svou kandidátní listinu sestavovala pomocí pěti místních organizací. Každá místní organizace nominovala devět kandidátů, tím vzniklo pět možných lídrů. Mezi těmito pěti kandidáty se rozhodovalo o tom, který zaujme lídra v rámci celé politické strany. ČSSD má jasně dané stanovy, podle kterých se strana chová. Podle nich musí kandidát být aktivním členem a musí mít znalosti o dosavadním fungování městského úřadu. Politická strana vždy v prvopočátcích přemýšlí nad kandidáty z hlediska vzdělání v oblastech, které by případně vykonávali (Rozhovor č. 8-10). Ve volbách v roce 2018 se situace změnila, protože místo pěti volebních obvodů byl pouze jeden obvod. Změnou v sestavování jednotné kandidátní listiny byl vznik šesté místní organizace. Místní organizace vytvořily návrh kandidátů, tento koncept následně obvodní volební výbor předložil na volební konferenci městské části. Na této volební konferenci konané v květnu 2018 se na základě nominace vždy šesti lidí na jednu pozici odhlasovala kandidátka. Mohlo dojít i k určitým změnám, které se přímo na konferenci dohodly (Rozhovor č. 44).

Ve volbách v roce 2018 ČSSD v Praze 4 nezískalo žádný mandát. Tím pádem v tomto volebním období nezasahují do fungování městské části. Svůj mandát znovu neobhájil Jiří Bodenlos a Karel Ptáčník.

Další volební stranou, která se na Praze 4 vyskytuje od svého vzniku je TOP 09. V roce 2010 byla strana na počátku svého fungování, to se projevilo i na sestavování první kandidátní listiny. Při dalších volbách v roce 2014 už byla specifikovaná jasná práva a povinnosti. Do rozhodování zvolených členů žádná vyšší organizace strany nezasahuje.

Vše zastřešuje Pražská organizace TOP 09, která je složena z dvaceti čtyř členů plus tři členové revizní komise. Dále existuje regionální a místní organizace. Členové Pražské organizace TOP 09 jsou zároveň členové regionálních organizací a ti členy místních organizací. Regionální organizace fungují na úrovni městských částí hlavního města Prahy. Regionální organizace se zpravidla dále rozdělují na místní organizace. V Praze 4 existují dvě místní organizace – Praha 4 a Praha – Kunratice. Stejně jak tomu bylo při volbách v roce 2014, tak i v roce 2018 měla tvorbu kandidátní listiny na starost regionální organizace. V Praze 4 je toto organizační uspořádání stabilní. Existence místních organizací však není samozřejmostí. Lze je nalézt ještě například v Praze 5, Praze 7 a Praze 11. „*My máme hodně jednání vždy na místní úrovni i na krajské úrovni. Důležité je, aby to profesně ladilo, věkem*

i zastoupením mužů a žen. Je to velmi složité a někdy velmi nepříjemné, protože těch ambicí je někdy více než možností“ (Rozhovor č. 14, www.top09.cz).

Velmi výrazným politickým subjektem při volbách v roce 2014 byla Trojkoalice, která se skládala ze Strany zelených, KDU-ČSL a STAN. *„Kandidátky vždy schvaluje oblastní organizace konkrétních politických stran. V našem případě pak ještě koaliční rada. Trojkoalice fungovala tak, že měla trojkoaliční dohodou daná místa, která každá strana obsazuje. Jednotlivé strany poté demokraticky vybíraly na určitá místa konkrétní lidi“ (Rozhovor č. 3).* Toto uskupení v tomto složení již ve volbách v roce 2018 nekandidovalo. KDU-ČSL se spojilo se STAN a vzniklo Společně pro Prahu 4. Strana zelených kandidovala téměř samostatně jako Praha 4 sobě – Zelení a nezávislí. Mandát znovu obhájilo sedm členů strany. Zajímavostí je, že mandát obhájila i Jaromíra Eismannová, která ve volbách v roce 2014 kandidovala za TOP 09 a byla i členkou politické strany. Jaromíra Eismannová je nyní bez politické příslušnosti a navrhuje stranou byli Nezávislí kandidáti. *„Jaromíra Eismannová z důvodu toho, že měla jiné mínění než všichni ostatní, tak odešla z klubu. Už na konci minulého volebního období spolupracovala s někým jiným. Podle našich stanov je tím porušila a byla vyloučena. Politicky jsme se rozešli, ale to se stává“ (Rozhovor č. 35)*

Politické hnutí ANO 2011 se voleb v roce 2014 účastnilo úplně poprvé. Kandidátní listina byla do voleb v tomto roce sestavována na základě dohody. Poté následovalo projednání navržených kandidátů v oblastní organizaci, která na základě hlasování listinu odsouhlasila. Při dohadování je pro hnutí nejdůležitější respektovat senioritu a zkušenosti členů (Rozhovor č. 17). Během volebního období 2014-2018 se hnutí ANO 2011 nečekaně rozdělilo. Část kandidátů nesouhlasila s povolebním vývojem a vytvořila vlastní klub s názvem STAN (Tučňák).

ANO 2011 ještě asi čtyři měsíce před volbami nemělo svou místní organizaci, která by teoreticky řešila i sestavování kandidátní listiny pro volby v roce 2018. Staré vedení organizace si do svých řad přizvalo Irenu Michalcovou, která se následně stala předsedkyní organizace a uznala, že se musí reorganizovat. Hlavním důvodem byli někteří členové, kteří se stavili do opozice v rámci dané organizace. Kandidátní listina byla na volitelných místech sestavena z členů, kteří již měli nějakou historii v zastupitelstvu, nebo v hnutí ANO 2011. Na pozici lídra kandidovala již zmíněná předsedkyně místní organizace Irena Michalcová, která je vnímaná jako velmi schopný tmelící prvek kolektivu. Zbylá místa nejprve doplnili lídři bývalých pěti volebních obvodů z voleb 2014, pracovní kolegové Ireny Michalcové a poslední místa zaplnili prověřeni členové z krajské organizace (Rozhovor č. 33).

Klub STAN (Tučňák) vznikl v roce 2016 a měl šest členů, kteří v komunálních volbách 2014 kandidovali za hnutí ANO 2011. Na základě rozhovorů lze říct, že nesouhlas části členů byl vyvolán nadměrnou angažovaností celostátního vedení hnutí ANO 2011. Nově vzniklý klub se stal součástí hnutí STAN. Hnutí STAN vystupovalo v tomto období pod Trojkoalicí. Nově vzniklý klub z důvodů jiných priorit nebyl součástí Trojkoalice, ale lze říct, že měl oproti jiným politickým subjektům blíže ke koalici. V komunálních volbách 2018 se pět členů²³ objevilo na horních místech kandidátní listiny Společně pro Prahu 4 – Starostové a nezávislí s KDU-ČSL. Navrhující stranou těchto pěti kandidátů byly Starostové a nezávislí. Za KDU-ČSL svůj mandát obhájil Josef Svoboda. Společně pro Prahu 4 sestavovala kandidátní listinu pomocí hlasování o předem navrženém pořadí (Rozhovor č. 27)

Ve volebním období 2014-2018 se na fungování městské části také podílel klub Pro Prahu, který byl složen ze dvou členů. Tito dva členové byli bývalými členy ODS. Hnutí Pro Prahu v tomto případě sestavovalo kandidátku velmi nestandardně. Oslovilo konkrétní lidi, které by hnutí mělo rádo na kandidátní listině (Rozhovor č. 15-16). Ve volbách 2018 se tito členové objevili na kandidátní listině 4 pro 4 na třetím a čtvrtém místě. Volební strana 4 pro 4 mělo být seskupení Svobodných, Soukromníků, Realistů a Hnutí Pro Prahu. Po vyjednávání došlo k odchodu Realistů a přibrání byli nezávislí kandidáti. Dohoda o sestavení kandidátky počítala s pěti volebními obvody. Zrušení pěti obvodů a vytvoření jednoho obvodu přineslo komplikace. Domluvený proces sestavování byl narušen a přinesl mnoho interních problémů. Kvůli nim dokonce došlo k zpoždění volební kampaně o téměř dva měsíce. Informace o straně 4 pro 4 přišly k voličům pozdě, což reflektoval výsledek voleb (Rozhovor č. 43).

Úplně novou stranou kandidující v Praze 4 ve volbách 2018 byli Piráti a nezávislí. Kandidátní listinu tato strana sestavuje pomocí otevřené primární volby, kde se člen nebo registrovaný příznivec může pomocí Pirátského fóra přihlásit. Toto fórum slouží ke komunikaci s lidmi, kteří se chtějí nějakým způsobem zapojit, diskutovat nebo jen získat informace o Pirátské straně. Primární volby jsou dvoukolové. V případě Prahy 4, kde existuje místní sdružení, o jednotlivých kandidátech hlasují všichni členové tohoto sdružení. Pokud neexistuje místní sdružení, musí o podobě kandidátní listiny rozhodovat členové krajského sdružení Praha. V případě nutnosti existují kontrolní mechanismy, kdy je možné

²³ Šestý člen Ivo Vaněk v komunálních volbách 2018 v Praze 4 nekandidoval.

zasáhnout shora. Spíše se ovšem preferuje, aby rozhodnutí padlo zdola. V prvním kole se hlasuje o přijatelnosti kandidáta, v druhém kole o pořadí osob na kandidátní listině. Pevná kritéria nejsou stanovena. Každý kandidát se snaží představit se tak, aby ho ostatní členové zvolili.

Na Praze 4 bylo sestavování specifické v tom, že místní sdružení vzniklo pouze tři čtvrtě roku před volbami. Členů je zde relativně méně, takže vznikl problém s naplněním čtyřiceti pěti kandidátů²⁴. Pozornost se soustředila obzvláště na prvních patnáct míst, které představují volitelná místa. Nutno podotknout, že sami Piráti a nezávislí takový úspěch nepředpokládali (Rozhovor č. 31-32). Z provedených rozhovorů nevyplývá jednoznačný názor ostatních volebních stran na nové uskupení. Někteří poukazují na nezkušenost členů s komunální politikou, jiní s některými názory souhlasí a podporují je. Ukáže čas, jak se Piráti a nezávislí vyprofilují (Rozhovor č. 26-28; Rozhovor č. 33-43).

V Horních Počernicích není na první pohled tak časté zastoupení celostátně významných stran, ale opak je pravdou. Vyskytují se zde sdružení nezávislých kandidátů, ovšem tři ze čtyř uskupení vstupovali do voleb s podporou některé celostátně významné strany. Jediné Počernice JINAK musely tedy ve volbách v roce 2018 sbírat podpisy do petice, aby mohly kandidovat. Zajímavostí je, že podporovaná strana nemusí být nutně zastoupena v názvu kandidujícího uskupení, což slouží k vyvolání pocitu sounáležitosti s občany obce²⁵ (Rozhovor č. 25).

Hnutí občanů Počernic je sdružení nezávislých kandidátů, které před volbami v roce 2014 nemělo jasně vymezená pravidla. Ty se musely určit, ale také se řešila otázka, s kým spojit síly do voleb. V Horních Počernicích je totiž nutné v případě sdružení nezávislých kandidátů odevzdat na registračním úřadě petici s tisíc dvě stě podpisy, což je pro neznámé uskupení velmi náročné. Vyjednávalo se s parlamentními stranami jako je ODS, TOP 09, ale vždy by Hnutí občanů Počernic pouze doplňovalo kandidátní listiny těchto velkých stran, což nebylo cílem. Nakonec se ve volbách 2014 Hnutí občanů Počernic spojilo s nově vznikající malou stranou VIZE, která se profilovala sociálním směrem. Před volbami v roce 2018 VIZE zanikla a Hnutí občanů Počernic kandidovalo s podporou Pirátů. Kandidátní listina byla sestavena a odsouhlasena Pražským fórem Pirátské strany. Každý kandidát za Hnutí občanů Počernic musel být na tomto fóru představen²⁶. Následně došlo k podepsání

²⁴ Podobný problém řešilo hnutí ANO 2011 ve stejných volbách.

²⁵ Občané mají poté pocit, že za ně rozhoduje jejich soused, nikoliv vzdálený člen některé celostátní strany.

²⁶ Návaznost na sestavování kandidátní listiny Pirátské strany na Praze 4.

prohlášení kandidáta, které se poslalo krajskému vedení Pirátské strany. Kandidátní listina byla složena pouze z nezávislých kandidátů, žádný člen Pirátské strany se na ni neobjevil. O pozici lídra se všichni členové shodli velmi rychle. Lze konstatovat, že lídr byl zřejmý hned na počátku sestavování kandidátní listiny (Rozhovor č. 19).

Šance pro Počernice vystupují jako nezávislé sdružení, což znamená, že neexistuje žádné vyšší vedení strany. Navrhující stranou u Hany Moravcové bylo Hnutí Pro Prahu. Na základě dat získaných z Českého statistického úřadu lze usuzovat, že právě Hnutí pro Prahu podalo kandidátní listinu Šance pro Počernice na registračním úřadu a tím se volební strana vyhnula podmínce sběru podpisů od občanů. Stejně jako tomu bylo ve spolupráci Hnutí občanů Počernic a Pirátské strany. Kandidátní listina byla sestavována jak v roce 2014, tak v roce 2018 stejným způsobem. Na schůzce, kde se sejdou všichni členové a podporovatelé strany se prodiskutují a následně odhlasují lidé, kteří jsou ochotní pracovat pro městskou část, mají určitou odbornost a důležitý je i volný čas pro výkon mandátu. Přínosem můžou být i známosti a vztahy s lidmi. Splnění těchto aspektů se nejvíce řeší u prvních deseti míst. Lídr je jasný již před sestavováním kandidátní listiny. Podle členů strany, lídr zaštiťuje stranu a měl by být kandidátem na starostu. Lídrem Šance pro Počernice je Hana Moravcová, která byla jasně znovu na schůzce odsouhlasena. Mnoho lidí vstoupilo do strany právě díky ní (Rozhovor č. 22-23; www.volby.cz).

Další stranou kandidující ve volbách v roce 2018 bylo Společně pro Počernice – s podporou KDU-ČSL, které se odštěpilo z Šance pro Počernice. K odštěpení došlo zejména z důvodu nespokojenosti členů Šance na konci volebního období. Postupně začala vznikat kandidátní listina Společně pro Počernice. Členové Šance pro Počernice i Společně pro Počernice nevnímají, že by působili úplně odlišně. Nicméně Společně pro Počernice se chtějí odlišovat v jedné zásadní věci, a tou je zlepšení komunikace. Kandidátní listina byla sestavena převážně z nestraníků. Objevili se zde kandidáti navrnutí za KDU-ČSL, stejně jako tomu bylo v Šanci pro Počernice. Při výběru kandidátů byla důležitá obzvláště znalost místních témat a také byli vybraní lidé, kteří měli ochotu něco pro městskou část dělat. I v tomto případě lze předpokládat, že kandidátní listinu na registračním úřadu podala KDU-ČSL a nemusela být splněna podmínka nasbírání podpisů od občanů (Rozhovor č. 21; www.volby.cz).

Zastoupení volebních stran známých na celostátní úrovni jsou hnutí ANO 2011, KSČM a ODS s podporou nezávislých kandidátů Horní Počernice. ANO 2011 sestavovalo

kandidátní listinu nejprve z řad svých členů, následně se obrátilo na veřejnost a oslovovalo nezávislé kandidáty (Rozhovor č. 24).

„Počernice JINAK nejsou strana, ale sdružení nezávislých kandidátů – v posledních komunálních volbách jsme byli jediné sdružení nezávislých kandidátů, které kandidovalo. Pro svoji kandidaturu jsme potřebovali nasbírat přes 1000 podpisů obyvatel Horních Počernic, nakonec jsme jich nasbírali 1378. Počernice JINAK nemají žádné oficiální orgány – místní sdružení, oblastní sdružení apod. Kandidátku jsme sestavovali tak, že proběhla sousedská („sympatizantská“) dohoda o její podobě – rozhodovala především chuť kandidátů pracovat pro městskou část, časové možnosti nebo aktivita během volební kampaně“ (Rozhovor č. 25).

5.11 Fungování a vznik koalic

Výhra hnutí ANO 2011 v roce 2014 přinesla rozporuplnou povolební situaci. Objevil se totiž zcela nový politický subjekt a nikdo netušil, co lze od něj očekávat. Velmi rychle se domluvily subjekty, které se znaly a tím se dostala vítězné hnutí do opozice²⁷. První povolební koalice byla složena z Trojkoalice, TOP 09 a ČSSD. Rozpad klubu ANO 2011 a neshody v takto sestavené koalici znamenalo, že na 5. zasedání Zastupitelstva městské části Praha 4 vznikla nová koalice složená z Trojkoalice, ODS, Hnutí Pro Prahu a zastupitelů zvolených za ANO 2011 (Klub STAN – Tučňák). Tato koalice dovládla až do komunálních voleb v roce 2018, přestože někteří členové považovali takto složenou koalici za výjimečnou (Rozhovor 5-7; Rozhovor č. 15-16)²⁸. Existovala témata, na kterých se koalice nedokázala v žádném případě shodnout. Nejvýraznější propast tkvěla mezi názory členů Strany zelených a ODS. Tyto politické strany se nacházejí na opačných stranách politického spektra. *„Vždy je příjemnější, když máte koalici s podobným směřováním, pak je složení jednodušší, než když máte koalici složenou z opačných stran. Poté je těžší se dohodnout. Na druhou stranu, když to vidím v době, kdy už to funguje, tak si myslím, že je to takhle prospěšnější, protože je to mnohem vyváženější. Rozhodnutí musí být kompromis mezi různými názory“ (Rozhovor č. 7).*

Opozice po celou dobu vnímala ze strany koalice určitý tlak. Bylo patrné, že se členové některým tématům vyhýbali. Nicméně koalice byla opozicí respektována jako fungující. Opozice upozorňovala na neexistenci nové koaliční smlouvy. Důvodem mohlo být, že

²⁷ Tato vzniklá situace reprezentuje názor, že komunální politika je hlavně založena na personálních vztazích.

²⁸ O druhé vládnoucí koalici v letech 2014-2018 lze konstatovat, že byla minimálně vítězná ideově nepropojená.

předchozí koaliční smlouva nebyla nikdy oficiálně vypovězena (Rozhovor č. 8–10; Rozhovor č. 11–14; Rozhovor č. 17; Rozhovor č. 18).

Po volbách v roce 2018 sestavila koalici vítězná strana Piráti a nezávislí spolu s Praha 4 sobě – Zelení a nezávislí a Společně pro Prahu 4 – Starostové a nezávislí s KDU-ČSL. Rozdělení mandátů je velmi těsné, a to ovlivnilo i povolební vyjednávání. Z rozhovorů vyplývá, že klub STAN+KDU-ČSL disponující čtyřmi mandáty, byl ten, který rozhodoval o podobě koalice. Koalice má k dispozici pouze dvacet tři mandátů. Všichni jsou si vědomi, že je to velmi křehká většina. Stačí, aby jeden člen koalice nedorazil na zasedání zastupitelstva a setkání je zcela zbytečné. Samozřejmě vzniká větší riziko možnosti odvolání stávajícího vedení městské části. Koalice hledá alespoň jednoho či dva členy, kteří by zvýšili stabilitu koaliční úmluvy. (Rozhovor č. 26-42).

Lze konstatovat, že průnik programů jednotlivých koaličních stran se našel celkem lehce. Existují samozřejmě témata, u kterých je nutné najít kompromis. Mezi tyto témata patří stejně jako v minulém volebním období doprava. Strana zelených propaguje městskou hromadnou dopravu a jiné ekologičtější formy dopravy, což pro Piráty a nezávislé není priorita. Nicméně v předchozím volebním období muselo docházet k větším ústupkům při tvorbě koalice (Rozhovor č. 37). *„Na Praze 4 je tvrdé rozdělení na koalici a opozici. Zatím se nám nestalo, že by opozice dělala velké obstrukce, což na jiných Prahách není samozřejmostí. Když jsou zastupitelstva, tak se opozice vyjadřuje poměrně hodně, ale řekl bych korektním stylem. Myslím si, že by spolupráce mohla být kooperativnější“* (Rozhovor č. 32).

V roce 2014 v Horních Počernicích zcela jednoznačně zvítězila Šance pro Počernice, která se spojila pouze s TOP 09 a vytvořila tak koalici. Situace již v těchto volbách byla o poznání těžší, než v roce 2010, kdy bylo uskupení Šance pro Počernice úplně nové. Přestože vítězství bylo jednoznačné, opozice začala vytvářet větší tlak (Rozhovor č. 23). Na konci volebního období se hranice mezi koalicí a opozicí do jisté míry stírala. Vytvořila se skupinka zastupitelů, která vytvořila most mezi těmito tábory. Tato situace vyústila vytvořením nového uskupení, kterým je Společně pro Počernice. (Rozhovor č. 19; Rozhovor č. 20).

Volby v roce 2018 dopadly velmi těsně a o to více se zvýšila rivalita mezi koalicí a opozicí. Z davu vystupují zejména dvě osobnosti. Z rozhovorů vyplývá, že nikdo nečekal velké kamarádství těsně před volbami, ale po volbách by mělo nastat uklidnění situace a zkoncentrování na společnou věc, kterou je rozvoj Horních Počernic. Komunikace mezi

koalicí a opozicí se jeví jako obtížná (Rozhovor č. 22; Rozhovor č. 23). Sestavování koalice nebylo snadné. „*Dlouho se řešilo personální obsazení orgánů městské části*“ (Rozhovor č. 25). Koaliční smlouvu a programové prohlášení mezi sebou podepsalo Hnutí občanů Počernic s podporou Pirátů, Společně pro Počernice, ANO 2011 a Počernice JINAK. Koaliční smlouva i programové prohlášení nejsou zatím k dispozici, ale na poslední schůzce koaličních partnerů bylo domluveno jejich zveřejnění (Rozhovor č. 25).

Z rozhovorů je zřejmé, že velmi rychle po zveřejnění výsledků komunálních voleb 2018 bylo jasné složení koalice (Rozhovor č. 19-21; Rozhovor č. 24-25).

„*Politický systém v městské části považuji za soutěživý. Práce v koalici má trochu jiný charakter než práce v opozičních lavicích. Současná koalice je v podstatě bývalou opozicí (pokud nepočítáme uskupení, z něhož vycházejí např. i 2 současní radní, kteří působili v radě i v minulém volebním období) a velká část bývalé koalice je nyní v opozici – všichni se své nové role trochu učíme a bude to vyžadovat ještě nějaký čas, než se se svými rolemi plně ztotožníme*“ (Rozhovor č. 25).

5.12 Rozhodovací procesy

Před každým rozhodnutím je nutné získat a prostudovat materiály, které se dané záležitosti týkají. Existují materiály, které se stále opakují, některé jsou jedinečné. Zastupitel, který je zvolen poprvé musí věnovat této přípravě více času než ti, kteří jsou do zastupitelstva zvoleni po několikáté. Může se stát, že ani po nejpreciznějším prostudování není vše jasné a zastupitel musí požádat o dodatečné vysvětlení. Každý, který nerozumí předloženým materiálům by se měl obrátit na někoho dalšího, nebo zkušenějšího předtím, než bude o daném materiálu hlasovat (Rozhovor č. 1-43).

Ať už se jedná o městskou část Praha 4 nebo Praha 20 probíhají před oficiálním zasedáním společné pracovní jednání, které usnadňují průběh rozhodování. Samozřejmě i po předchozích domluvách může jeden z členů hlasovat jinak, ale pokud jde o zásadní rozhodnutí, tak by měla volební strana vystupovat jednotně (Rozhovor č. 1-43). V Praze 4 se scházejí zastupitelé před oficiálním zasedáním zastupitelstva v rámci jednotlivých klubů. Pouze individuálně dochází ke schůzkám mezi více kluby, popřípadě mezi členem koalice a členem opozice. Dále starosta svolává vždy před plánovaným zasedáním zastupitelstva všechny předsedy klubů. Při setkání se probírají jednotlivá témata z pohledu koaličního i opozičního. Cílem je snížit rozpačitost při oficiálním jednání (Rozhovor č. 1-18; Rozhovor č. 26-42). V Praze 20 se zastupitelé scházejí v rámci jednotlivých volebních stran a také

uvnitř koalice a opozice. Z rozhovorů vyplývá, že mnozí zastupitelé nemají problém prodiskutovat témata mezi sebou napříč volebními stranami (Rozhovor č. 19-25).

V Praze 4 každá volební strana je vedena jako klub. Na rozdíl od Prahy 20, kde až po volbách v roce 2018 vznikl klub Šance pro Počernice a klub ODS s podporou NK Horní Počernice. Do této doby kluby v Horních Počernicích nikdy nebyly. Kluby zavedly volební strany, které jsou nyní v opozici. Šance pro Počernice na svých webových stránkách uvedla jednací řád Klubu zastupitelů Šance pro Počernice v Zastupitelstvu MČ Praha 20. Tento řád byl přijat 1. listopadu 2018. Dle jejich slov to přináší určité výhody, jak lépe získat některé materiály z jednání rady (www.sancepropocernice.cz; Rozhovor č. 22). Na webových stránkách Horních Počernic zmínka o zavedení klubu zatím nelze nalézt.²⁹

Rada městské části Prahy 4 i Prahy 20 funguje jako určitý stupeň předjednání. *„Rada je koaliční, takže se dopředu avizuje, zda jsou koaliční materiály v pořádku. Zda materiál odpovídá jejich proklamacím a cílům. Z rady už jdou na zastupitelstvo materiály, které by měly být v rámci koalice hlasovatelné“* (Rozhovor č. 7).

Radním se může stát téměř kdokoliv. Na základě rozhovorů bylo zjištěno, že nejdůležitější je čas, který musí mít radní k plnění povinností spjatých s touto pozicí. Někteří zastupitelé Prahy 4 upozorňují na to, že radní je člověk, který má zkušenosti, nebo vzdělání v dané oblasti. V některých případech může jít i o osobu, která ostatní přesvědčí o tom, že je pro danou pozici ideální. *„Když je člověk zvolen do nějaké funkce, tak buď je pro danou funkci připraven, což jsou spíše světlé výjimky, nebo není připraven a do funkce doroste, to znamená, že se to doučí. A poté jsou lidé, kteří se to nikdy nenaučí“* (Rozhovor č. 26). Zastupitelé Horních Počernic vyzdvihují odbornost v dané oblasti a také ochotu pro městskou část pracovat. *„Vedle zákonných podmínek z mého pohledu především chuť učit se nové věci, dostatek času a pokory, schopnost naslouchat nebo schopnost obklopit se lidmi, kteří znají legislativu a rozhodovací procesy a zároveň dokážou přínosně a věcně diskutovat o problémech“* (Rozhovor č. 25). Někteří zastupitelé Prahy 20 zmiňují rozdílnost ve výši odměn pro neuvolněné a uvolněné radní. V případě uvolněného radního problém není, protože je to zaměstnání jako každé jiné. U neuvolněných radních jsou odměny nízké a je tedy potřeba mít ještě jiné finanční krytí. Potom je třeba umět a chtít rozdělit svůj čas mezi zaměstnáním a prací pro městskou část (Rozhovor č. 22; Rozhovor č. 23).

²⁹ Vznik klubů lze chápat jako důsledek změny ve vedení městské části. Bývalá koalice se ocitla pro volební období 2018-2022 v opozici a naopak.

Tajemník a sekretariát tajemníka jsou velmi důležití v kooperaci volených zastupitelů a úřadu městské části. Mají důležitou roli především v přípravě veškeré administrativy. Jeho hlavním rysem by měla být politická nestrannost. V Praze 4 je tajemníkem od února 2016 Michal Kárník. Změna tajemníka nastala v důsledku destabilizace koalice v březnu 2015, která vyústila změnou koaličních partnerů. *„Když je tajemník znalý věci a schopný, tak koná kontrolu práce jednotlivých odborů. Tím může najít nepřeberné množství nezákonností a podle toho také může jednat. Ve skutečnosti je pozice tajemníka nejmocnější figura celé radnice. Tajemník dělá klíčová rozhodnutí. Je to ten, který může odvolat vedoucího odboru, který je odpovědný za to, že se vydávají určitá rozhodnutí“* (Rozhovor č. 1). V Horních Počernicích v tuto chvíli tajemníka nemají. Funkci tajemníka vykonává zástupkyně tajemníka Monika Brzkovská. V Horních Počernicích se za relativně krátký čas vystřídalo několik tajemníků, přestože odvolat tajemníka může výhradně starosta obce pouze se souhlasem ředitele krajského úřadu.

Zastupitelé Prahy 4 vidí určitou výhodu, když koaliční strana je zvolena i na Magistrátu hlavního města Prahy (Rozhovor č. 26-42). S magistrátem Praha 4 jedná hlavně pokud jde o určité investice, nebo psaní projektů. *„Magistrát je servisní středisko, které když se tady dohodneme na určitých prioritách, tak nám může poskytnout nějaký servis. Magistrát za nás nerozhoduje, co budeme dělat“* (Rozhovor č. 26).

Hodnocení vztahu s nynějším magistrátem je předčasné, protože uběhl krátký čas od zvolení nového složení. Zastupitelé Prahy 4 se shodli, že je vždy problematické jednat hlavně z městskými společnostmi. Konkrétně se složitě řeší situace kolem Pražských služeb a neodvezení vánočních stromků, které se ještě v polovině února váleli kolem popelnic. Stále se s hlavním městem řeší celkový úklid silnic, chodníků a veřejných prostranství. V tuto chvíli vyzval Magistrát hlavního města Prahy městskou část Prahu 4, aby shrnula prioritní investice. Mezi magistrátem, starostou a radními probíhají pracovní schůzky.

Magistrát hlavního města Prahy by měl podle zastupitelů nastavit lépe pravidla jednotlivých politik a jejich kompetence. V současné situaci, když se řeší, kdo je za něco zodpovědný, neudělá se často nic (Rozhovor č. 26-43).

Zastupitelé Prahy 20 vnímají spolupráci s magistrátem různě. Někteří zastupitelé si myslí, že si městská část ve volebním období 2014-2018 přizavřela možnost spolupracovat s Magistrátem hlavního města Prahy, tím že zaujímají negativní postoj k výstavbě Amazonu a Pražského okruhu (Rozhovor č. 23). Jiní vidí spolupráci jako standartní a věcnou.

Magistrát představuje nejen pro Horní Počernice přísun finančních prostředků a je nutné hledat cesty, jak se k těmto prostředkům dostat. „*V minulosti jsme vedle standardních dotačních vztahů čerpali i velké objemy finančních prostředků na investice, což je neoddiskutovatelná zásluha bývalé starostky Moravcové a osob, které tomu zevnitř magistrátu pomáhaly*“ (Rozhovor č. 25). Velmi důležité je být v kontaktu s úředníky magistrátu, protože ti jsou na svých pozicích často přes více volebních období a mohou velmi významně pomoci při jednáních (Rozhovor č. 23).

Pro zlepšení vztahu hlavního města Prahy a městských částí vznikl sněm starostů městských částí. Ustanovujícího sněmu se zúčastnilo čtyřicet dva starostů a devět členů Rady hlavního města Prahy i s primátorem Zdeňkem Hřibem. Tento sněm byl ustanoven v prosinci roku 2018 a dává si za úkol vyřešit otázky týkající se financování městských částí, přípravy Metropolitního plánu, povinnost developerů vůči městským částem a další společná témata (www.praha4.cz). Na vzniku tohoto sněmu se významně podílel starosta Prahy 4 Petr Štěpánek (Rozhovor č. 37; Rozhovor č. 43).

5.13 Městský rozpočet

Schvalování rozpočtu je každoroční důležitá součást vedení městské části. Schválení většinou probíhá v prosinci. V případě komunálních voleb konaných vždy na podzim daného roku je schvalování odloženo a městská část se řídí rozpočtovým provizoriem. Městský rozpočet se řeší již od léta a často vychází z předešlého návrhu rozpočtu.

Magistrát hlavního města Prahy ovlivňuje podobu rozpočtu městských částí z důvodu přerozdělování finančních prostředků, které plynou z výběru daní. Podmínkou pro schválení městského rozpočtu je, že je schválen rozpočet hlavního města Prahy.

V Praze 4 se rozpočet připravuje od léta i v roce volebním. Nutno podotknout, že do rozpočtu nové vedení radnice vždy zasáhne. V prosinci 2018 až lednu 2019 byl návrh k dispozici finančnímu výboru a jednotlivým komisím, které mohly podávat návrhy pro změny. Na Zasedání zastupitelstva městské části Praha 4 konaném 6. 2. 2019 byl rozpočet schválen. Rozpočet je nastaven tak, aby byl v závěrečném vyúčtování vyrovnaný. Objem příjmů činí 731 198 tis. Kč a objem výdajů ve výši 996 626,6 tis. Kč (www.praha4.cz). „*Při řešení městského rozpočtu měla opozice připomínky až na zastupitelstvu. To je dle mého názoru pozdě. V tu chvíli se na to člověk nemůže podívat komplexně, byť připomínky byly na správném místě. Kdyby se přednesly dříve, dalo by se nad nimi více podebatovat a třeba by se daly i zapracovat*“ (Rozhovor č. 32).

Jinak tomu je v městské části Praha 20, kde trvalo schvalování rozpočtu o dost déle než v Praze 4. Rozpočet pro rok 2019 byl schválen na třetím zasedání zastupitelstva konaném 4. 3. 2019. Lze tvrdit, že se jednalo o jistou neshodu mezi koalicí a opozicí jako dohra volebního boje. Nové vedení městské části prý dostalo od předešlého vedení požadavky na výdaje pro rok 2019, které nešlo akceptovat. Byl vytvořen nový návrh rozpočtu, kde objem příjmů činí 164 293 tis. Kč a objem výdajů ve výši 242 995 tis. Kč. Schodek je kryt z prostředků na rozpočtových účtech. *„Při sestavování rozpočtu na rok 2019 byl použit konzervativní přístup – prostředky, kterými nedisponujeme, se v rozpočtu nyní prakticky nepoužijí. V minulosti se rozpočet členil po odborech, nyní dle kapitol, což považují za přehlednější. Některé z osob, které dnes kritizují způsob, jak byly rozpočty sestavovány v minulosti, pro ně ale také samy hlasovaly“ (Rozhovor č. 25).* Nové vedení radnice vytvořilo takzvaný zásobník investičních akcí pro rok 2019 (www.pocernice.cz). *„Rozpočet je vystavený přehledně. Ve chvíli, kdy dostaneme dotaci, rozpočet se navýší a my řekneme na co se využije. Nikomu neslibujeme, že jeho potřebná investice, pokud není zanesena do rozpočtu, se uskuteční. Existuje seznam investičních projektů, které jsou dané a poté jsou projekty pod čarou, tzv. zásobník. V případě, že se získají nějaké další peníze, tak se bude z tohoto zásobníku vybírat a vybrané projekty se přesunou mezi realizovatelné akce“ (Rozhovor č. 21).*

Z pohledu opozice existoval funkční návrh rozpočtu z předešlého volebního období a nové vedení ho odmítlo. Následně zapracovalo změny, mezi kterými bylo v rozhovorech zmiňováno navýšení odměn na maximum, nebo nezahrnutí některých rozpracovaných projektů (Rozhovor č. 22; Rozhovor č. 23).

5.14 Projekty rozvoje městských částí

Plánované investice jsou úzce spjaty se schvalováním rozpočtu obce. Rozpočet má svou investiční část, která často představuje jádro sporu mezi zastupiteli. Každý zastupitel má blíže k určité oblasti a za tu samozřejmě bojuje. Nedílnou součástí rozhodování o investicích je také vztah k hlavnímu městu Praze, popřípadě celému státu. Ti totiž poskytují dotace nebo návratné výpůjčky. K tomu musí městská část projekty vždy do nějaké míry spolufinancovat (Rozhovor č. 1-43).

O velkém množství projektů je často rozhodnuto v jiném volebním období. Občas se také stává, že některé projekty dále nepokračují, přestože o nich bylo už rozhodnuto.

Orientace plánovaných projektů odráží průměrný věk městských částí. Průměrný věk Prahy 4 je 44,5 let a Prahy 20 je 41,0 let. Praha 4 je nejstarší městskou částí, a proto se

investice budou v tomto volebním období orientovat více sociálním směrem. Stále se mluví o domovech důchodců, ale důležitější je zaměřit se na rozvoj a podporu odlehčovacích služeb, které jsou opomíjené. Stále více stárnoucí Praha 4 by se v budoucím období měla těmito otázkami zabývat více (Rozhovor č. 26).

Na Praze 4 pokračují rozpracované projekty, kterým je například koupaliště Lhotka. Tento projekt je příkladem, kdy některé akce se protáhnou přes více volebních období. Již v roce 2012 se začalo o pozemku jednat. Jedním z nejvýznamnějších iniciátorů byl až do voleb v roce 2018 Pavel Caldr. V posledních volbách mandát znovu neobhájil. Mezi lety 2012 až 2016 se řešila řada komplikací od objevení nebezpečného azbestu, až po problémy nalézt prameny vody (www.euro.cz). Realizace stavby se rozdělila do dvou etap. První etapa byla ukončena a biotopové koupaliště bylo pro návštěvníky otevřeno dne 30. 6. 2018 (www.prazsky.denik.cz). Zahájení druhé etapy rekonstrukce by mělo proběhnout co nejdříve. V druhé etapě se počítá s rozšířením sportovních aktivit v areálu. Mělo by se vystavět hřiště pro volejbal, tenis i pro míčové hry. Důvodem je časové prodloužení využití daného prostoru, nejen na teplé letní dny (Rozhovor č. 41). Druhá etapa by měla skončit před příští letní sezónou (www.praha4.cz). Především na konci minulého období se objevovaly názory, že se projekt Lhotky rozpohyboval jen kvůli blížícím se volbám (Rozhovor č. 5-7; Rozhovor č. 8-9; Rozhovor č. 11-14; Rozhovor č. 17). Ze strany koalice i opozice se před zahájením první etapy objevovaly pochybnosti o finanční stránce projektu (Rozhovor č. 1-18). V současné době se očekává zahájení výběrového řízení pro druhou etapu projektu (Rozhovor č. 41).

Velkým projektem, který se více či méně týká všech městských částí je zavedení parkovacích zón. Městská část Praha 4 je svou polohou vůči městskému centru nucena na zavádění již reagovat. Rada městské části Praha 4 požádala Magistrát hlavního města Prahy o rozšíření zón s účinností od 1. července 2019. Rozhodnutí bylo provedeno na základě analýzy dosavadního fungování Zón placeného stání. Hlavní město Praha tento projekt zastřešuje, ale požadavek musí vždy vzejít od konkrétní městské části (www.praha4.cz).

Názory zastupitelů Prahy 4 jsou rozličné. Upozorňují na to, že první zmínky o tomto projektu jsou již velmi staré. Datují se někdy do 70. let 20. století, což má vliv na dnešní fungování projektu. Magistrát hlavního města Prahy místo, aby vytvořil novelu zákona, tak začal staré znění ohýbat, což nefunguje. Mnoho lidí upozorňuje v souvislosti s tímto projektem na různé nedostatky. Většina zastupitelů se shoduje, že problém je v nesourodosti a mělo by dojít k sjednocení pravidel. Hlavní město Praha by k tomu měla přistupovat více

systematicky a řešit problém celopražsky (Rozhovor č. 26-42). Magistrát hlavního města pouze udává mantinely podmínek pro zavedení zón. Již v minulém volebním období bylo zřejmé, že dojde k rozšíření parkovacích zón. Zastupitelé ODS se shodují na zavedení soustředných kruhů, které by se odlišovaly cenou a podmínkami parkování. Konkrétně, když občan zaplatí určitou částku, může parkovat u svého bydliště a po dobu například osmi hodin v rámci jiné kružnice. Rozlišení by se týkalo i toho, zda člověk žije na území Prahy, tak bude platit méně než ten, kdo do Prahy dojíždí (Rozhovor č. 39-42). Místo střetu názorů zastupitelů Prahy 4 je vnímán v otázce, zda veřejný prostor má být či nemá být automaticky k dispozici občanům. Do jaké míry se jedná o veřejný statek a do jaké míry se stává parkovací místo soukromým statkem (Rozhovor č. 26-42).

Horní Počernice se doposud touto otázkou nezabývaly a nikdy žádné rozdělení na zóny neměly. Zastupitelé vidí v dopravě a míst pro parkování velký problém, ale o zavedení parkovacích zón neuvažují. Podle většiny se to týká zejména historického centra nikoliv okraje Prahy, ve kterém se Horní Počernice rozprostírají (Rozhovor č. 19-25).

Dalším projektem, který městská část Praha 4 podporuje je výstavba nové linky metra D. Jedná se o kompetenci hlavního města Prahy a městská část je v pozici podporovatele. Přestože cílem podpory výstavby je zmírnění individuální dopravy, zastupitelé si nemyslí, že je to jediné možné řešení. Jedním z řešení je výstavba záchytných parkovišť. Místa pro tyto parkoviště musí splňovat podmínku blízkosti městské hromadné dopravy, především metra. Takových míst, kde by mohly vyrůst záchytná parkoviště je hodně. Největším problémem projektu je v tuto chvíli výkup pozemků, který prodlužuje celý průběh výstavby.

Naproti tomu v Horních Počernicích se diskutuje nad prodloužením metra B až za území Prahy 20, které by podle oslovených snížilo dopravní zátěž Horních Počernic. V rozhovorech se objevil ovšem i názor, že přesunutí situace z Černého Mostu do Horních Počernic je nesmyslná. V neposlední řadě by mohlo dojít k narušení podzemních vod při samotném hloubení. *„Prodloužení metra B do Počernic vnímám jako další přibližování Horních Počernice k centru Prahy a jako něco, co by mohlo zvýšit tlak na další developerskou výstavbu v naší městské části. Rád bych zachoval spíše klidový charakter Horních Počernic“* (Rozhovor č. 19-25).

„Snadno si lze spočítat efektivitu hromadné dopravy. Stanovit si zdrojovou a cílovou množinu a zjistit ekonomické náklady, které s tím souvisí. Kolik lidí opravňuje, aby někam vedlo metro a jaká ekonomická aktivita to opravňuje. S překvapením zjistíte, že ta čísla jsou

vysoká. Odhadem tak k jedné stanici musíte mít dvacet pět tisíc lidí. Máte pět stanic, což je sto dvacet pět tisíc lidí. To metro D má, ale je to těsné. Když budete prodlužovat do Čakovic, pokud tam bude vládní čtvrť a terminál, kde napojíte Střední Čechy, tak vám to vyjde. Prodlužování na letišti, je otázka pouze vytíženosti letišti. Už Nemocnice Motol je na hraně. Prodlužovat metro A na východ nemá smysl. Prodlužovat metro B přes Horní Počernice a dál vám nevychází“ (Rozhovor č. 41).

Projekt zastřešení Spořilovské ulice na Praze 4 se projednává od roku 2013. O dva roky později došlo k výstavbě protihlukových stěn podél komunikace (www.praha.eu). Na konci minulého volebního období se vedení městské části shodlo, že nejvhodnější variantou je zastřešení Spořilovské parkovou úpravou. Dokonce proběhlo několik setkání s občany Prahy 4, kde se diskutovalo nad jednotlivými alternativy využití prostoru, který vznikne po zastřešení. V příloze č. 6 je ukázáno místo setkání i s materiály, které se zastřešení Spořilovské týkají.

Při rozhovorech v roce 2017 se názor lišil. Většina oslovených zastupitelů byla pro zastřešení Spořilovské. „Za této situace, tak jak je nastavena doprava, chceme-li chránit zdraví občanů Spořilova, tak není jiné řešení než zastřešení. Že by to bylo řešení, které odstraní všechny problémy, tak to samozřejmě, že ne“ (Rozhovor č. 1). Objevil se i názor, že problém Spořilova se vyřeší dostavbou Pražského okruhu. „Mnohem důležitější je okruh, který by odlehčil nejen Spořilovské, ale i Jižní spojce a vůbec celému Spořilovu“ (Rozhovor č. 16). Z rozhovorů provedených v roce 2018 a 2019 na Praze 4 vyšla naprostá podpora projektu zastřešení Spořilovské i dostavba Pražského okruhu. Problémem, který přinese zdržení, je nedostatek financí. Mnozí tyto dva projekty striktně rozlišovali, někteří do určité míry návaznost vidí (Rozhovor č. 26-42). „Zastřešení Spořilovské je jedno malé a velmi drahé řešení, ale neznamená to, že by nebylo potřeba. To, co by bylo potřeba je zastřešit všechny tři komunikace, které svírají Spořilov. Pražský okruh je samozřejmě zcela zásadní, protože ve chvíli, kdy bude dokončen, tak my můžeme řešit nějaká návazná opatření. To je věc, která se dříve na úrovni hlavního města Prahy nedělala. Když se dokončila velká dopravní stavba, tak se nepřijala návazná opatření, které by řidiči přijali. Rád bych viděl výrazné omezení dopravy kolem Spořilova“ (Rozhovor č. 29-30).

Dostavba Pražského okruhu se velmi výrazně týká Prahy 20, která proti tomu bojuje. „Zastupitelé se v tomto volebním období budou snažit o realizaci vnějšího regionálního silničního okruhu pro tranzitní dopravu v souladu s evropskou legislativou požadující oddělení nákladní tranzitní dopravy od osobní dopravy a obsluhy regionu“ (Rozhovor č. 24;

č. 19-25). Regionální varianta vedení Pražského okruhu je znázorněna na obrázku v příloze č. 7. Boj proti výstavbě Pražského okruhu je velmi zdlouhavý. Není proto divu, že se objevuje určitá rezignace. Rezignace v tom smyslu, že se ví, že se stejně okruh jednou dodělat musí. Snahou je, aby výstavba proběhla s co nejmenšími následky pro život v Horních Počernicích (Rozhovor č. 22-23). *„Na věc se může jinak dívat zastupitel hl. m. Prahy, jinak zastupitel naší městské části a jinak i občan. Myslím si, že o takto zásadním tématu by nemělo rozhodovat pouhých 25 zastupitelů, ale všichni obyvatelé Horních Počernic v referendu. Můj názor vychází z volebního programu našeho sdružení nezávislých kandidátů, který je dostupný na našem webu. Očekával jsem, že téma se výrazně posune díky změně ve vedení velké pražské radnice – byť se vedení města výrazně obměnilo, zásadní změnu v názoru na SOKP nevidím“* (Rozhovor č. 25).

Developerské projekty jsou často plné emocí především ze strany občanů, kterých se výstavba bezprostředně týká. K složitosti situace přispívá existence Územního plánu Hlavního města Prahy³⁰, který má v kompetencích magistrát. Městské části tedy na jedné straně vyjednávají s developery, ale na druhé s Magistrátem hlavního města Prahy (Rozhovor č. 1-18).

Mezi městskými částmi je určitá rozdílnost, která plyne z polohy, kde se městská část nachází. Praha 4, která se rozprostírá blízko centra města již nemá mnoho nezastavěných ploch. V té souvislosti se řeší otázka zachování zeleně nebo podpora výstavby. Popřípadě obměna stávajících budov, která je ovšem o hodně složitější. Zastupitelé Prahy 4 vnímají pozitivní posun v komunikaci s developery, kteří se sami snaží navázat kontakt s občany. Pro zlepšení komunikace směrem k občanům by mohly prospět dokumenty, které by obsahovaly informace o vytíženosti některých staveb. Bohužel takové dokumenty je obtížné vytvořit (Rozhovor č. 2).

Městská část Praha 20 orientovaná na okraji hlavního města Prahy řeší zvětšování své městské části směrem od centra Prahy, s tím související změny označení okolních pozemků z orné půdy na zastavitelnou plochu, která samozřejmě developery láká (Rozhovor č. 23). *„Za zásadní považují rozvojové projekty v dostatečném předstihu projednávat s veřejností, snažit se stávající rozvojové plochy nerozšiřovat a také vytvářet podmínky pro to, aby nová zástavba byla spíše menšího rázu* (Rozhovor č. 25).

³⁰ Od roku 2023 Metropolitní plán hlavního města Prahy

Obě městské části se shodují v tom, že je nutné s případnými developery vyjednávat podmínky a nenechat je samovolně postavit cokoliv. Důležité je pro zastupitele vždy zajistit k výstavbě odpovídající občanskou vybavenost (Rozhovor č. 1-43). „*Snažíme se nenechat stavět kanceláře a snažíme se přesvědčovat investory, aby stavěli, buď bydlení, které by mohli lidé potřebovat, nebo k tomu bydlení připojovat nějaké veřejné služby, infrastrukturu, mateřské školy, retenční nádrže na zalévání parků a další*“ (Rozhovor č. 3). Efektivnější občanská vybavenost se v tuto chvíli jeví spíše na Praze 4. Zastupitelé Horních Počernic se shodují, že nedostatečná občanská vybavenost je velký problém, který se musí řešit (Rozhovor č. 19-25).

5.15 Občanská participace a transparentnost

Velmi diskutované téma napříč městskými částmi se od roku 2010 stala transparentnost. „*Myslím si, že transparentnost je naprosto důležitá pro kvalitní rozhodování. Zároveň je důležité si přiznat, že transparence je také téma, o kterém se více mluví, než se promítá do praktické působnosti zastupitelstva. Transparentnost nemá být to, že do rozhodování budou lidé mluvit, ale pouze, že mají vidět do toho, o čem jejich zvolený zastupitel rozhodl a jak*“ (Rozhovor č. 35). Častěji zmiňovaný je i zákon č. 106/1999 Sb. o svobodném přístupu k informacím. Samotní zastupitelé jsou ochotni se žádostí občanům pomoci. Piráti a nezávislí na Praze 4 zaujímají zcela jednoznačný názor. „*Převládá idea neříkat nic, co nemusím a já bych se za ty čtyři roky rád dostal, že budeme říkat všechno, co můžeme. Spousta problémů, které radnice musí řešit vychází z toho, že občané neměli dostatek informací a lekli se nějakého rozhodnutí*“ (Rozhovor č. 29-30).

Stálé zvyšování transparentnosti může mít i svou negativní stránku. V dnešní době si již kdokoliv může nalézt téměř cokoliv o jiné osobě a tím pomalu zaniká soukromí člověka (Rozhovor č. 28).

V obou městských částech je zájem o zasedání ze strany občanů spíše minimální. Tato situace nepramení z nedostatku informací. Obě městské části zveřejňují informace na webových stránkách v relativně dostatečném předstihu (Rozhovor č. 19-42). Někteří zastupitelé vidí souvislost plynoucí z historie České republiky. V případě Prahy 4 byl zmíněn nevyhovující jednací řád. Interpelace občanů využívá malá část příchozích. Jedním z důvodů může být časové zařazení do programu zastupitelstva. Nyní bývá dvě hodiny po začátku, což vychází na třetí hodinu odpoledne. Lidé jsou touto dobou často ve svém zaměstnání, proto se bude jednat o změně v jednacím řádu, aby byly interpelace zařazeny později (Rozhovor č. 32). Někteří poukazují na to, že lidé přichází ve větším množství ve

chvíli, kdy se jich problematika bezprostředně týká. Dokonce si často myslí, že výstavbu³¹, úplně zastaví, což je úplně nesmysl. Zastupitelé Prahy 20 ještě zmiňují nechuť lidí zapojovat se do rozhodování, která reflektuje předvolební a povolební náladu v Horních Počernicích (Rozhovor č. 19-25).

V případě obou městských částí dochází k přenosu zasedání zastupitelstva. V Praze 4 nejde o archivaci videozáznamů, jen o snahu přiblížení se občanovi, který se nemůže fyzicky dostavit na zasedání, i když by rád. Podle oslovených zastupitelů, lze očekávat i vytvoření archivu těchto záznamů. S tím souvisí velmi diskutovaná ochrana osobních údajů. Samotné zveřejnění záznamu je z tohoto hlediska v pořádku, ale nesmí zaznít žádné osobní údaje během přenosu, což přináší nutnost „vypírání“ (Rozhovor č. 32). Zastupitelé obou městských částí se shodují, že to je vstřícný krok pro občany, kteří zajímá pouze určitý bod programu, aby nemuseli navštěvovat místo konání zasedání. Někteří si však nemyslí, že by to byl impuls pro zvýšení zájmu občanů. Konkrétně Praha 4 nemá žádná data o návštěvnosti přenosu, která by jim dala zpětnou vazbu projektu (Rozhovor č. 19-25; Rozhovor č. 26-42).

V průběhu minulého volebního období se na Praze 4 uskutečnilo několik setkání s občany jednotlivých čtvrtí. Tyto setkání má na starosti Komise MA 21. Bohužel, radnice získávala názory občanů, ale chyběla zpětná vazba radnice k občanům (Rozhovor č. 39). I nové vedení radnice na Praze 4 chce pokračovat v participativních setkání s občany. Snahou je a bude zapojení občanů do problematik co nejdříve (Rozhovor č. 26-42). V koaliční smlouvě Prahy 4 se objevuje společný bod zavést participativní rozpočtování, kde by občané mohli rozhodnout o části finančních prostředků městské části (Rozhovor č. 26-32; Rozhovor č. 36-38).³²

Horní Počernice již dlouho organizují takzvaný Kulatý stůl. Jedná se o pravidelné setkání s všemi občany, kteří chtějí se zastupiteli prodiskutovat místní témata. Další obdobnou akcí nového vedení radnice je „Na kus řeči se starostkou a radními“, která probíhá na Facebooku a osobně na radnici v Horních Počernicích. Z rozhovorů vyplývá, že nové vedení chce znát názory občanů. Horní Počernice kladou velký význam na přímý kontakt s konkrétními zastupiteli. Občané poté ani nemusí na oficiální jednání, protože potřebné informace dostanou emailovou komunikací (Rozhovor č. 19-25).

S tématem komunikace s občany se vždy rozhovory stočily k webovým stránkám obce a k tištěnému periodiku obce. Po volbách jsou tyto dva mediální kanály velmi řešeny.

³¹ Výstavba je nejběžnějším důvodem účasti na zasedání.

³² V koaliční smlouvě se mluví o pěti milionech korun, které budou na tyto účely vyčleněny.

Všichni oslovení zastupitelé měli k dnešní podobě jak webových stránek, tak k periodiku několik výtek.

Webové stránky městských částí jsou považovány za nepřehledné a zaostalé (Rozhovor č. 19-42). Především zastupitelé Horních Počernic vidí v tomto směru velký nedostatek. Potíž souvisí s tím, že probíhá pětiletá udržitelnost projektu, který byl financován z poskytnuté dotace z Operačního programu Praha konkurenceschopnost. Ještě větší problém je s firmou, která před třemi roky na základě soutěže zhotovila současnou podobu webových stránek. Za případné změny nyní požaduje neadekvátní částky. Horní Počernice čekají na vypršení doby udržitelnosti, aby nechala vytvořit webové stránky úplně nové. Do stávající podoby nemá cenu investovat finanční prostředky (Rozhovor č. 45). Cílem Prahy 4 pro toto volební období je mimo jiné udělat takové webové stránky, aby se na nich šlo lépe orientovat a občané našli, co hledají. Webové stránky by měly rozlišit určité sekce, podle situací, které občan při příchodu na stránky řeší. Zda chce nalézt nějakou informaci, do něčeho se zapojit nebo řeší nějakou svou životní situaci. Toto rozlišení současný web nenabízí. Největším problémem je nalézt dostatek financí. Při rozhovoru bylo zmíněno i zavedení newsletteru, který by přinášel informaci občanovi na míru jeho zájmu (Rozhovor č. 29-30).

Městská část Praha 4 vydává časopis Tučňák, který se už v minulém volebním období výrazně proměnil. Tehdejší vedení radnice mělo za cíl co nejvíce odpolitizovat obsah časopisu. V poslední době je hodně vyzdvižováno periodikum Prahy 7 Hobuleť, s kterým se Tučňák srovnávat v tuto chvíli nedá. Praha 4 si zadala průzkum o tom, jak lidé vnímají Tučňák a snaží se tím rozpohybovat proces zlepšení (Rozhovor č. 39). Praha 20 vydává Hornopočernický zpravodaj. Z rozhovorů vyplývá, že zájem o něj klesá. Dochází k jednání o podmínkách inzerce. V minulosti došlo k tomu, že nebyl dostatek místa pro příspěvky od občanů, což je spatřováno jako chybné. Na webových stránkách probíhá anketa, kde se občané mohou vyjádřit jaká rubrika má nejvyšší oblíbenost (Rozhovor č. 19-25). Žádná městská část se nevyjádřila, že by městské periodikum rušilo úplně. Důvodem je existence určité části obyvatel, která nemá přístup na internet a periodikum je jedinou formou komunikace (Rozhovor č. 1-42).

Mezi nejsilnější aktéry na Praze 4 patřil a stále je tak vnímán starosta Petr Štěpánek za koalici, z opozice pak Zdeněk Kovářik. Stejně tomu bylo v předchozím volebním období. V Praze 20 jsou vnímány dvě silné osobnosti, kterými jsou Hana Moravcová a Alena

Štrobová. Třetí osobou by byl Ivan Liška. Z toho vyplývá, že za nejsilnější aktéry jsou považováni, ať už bývalí nebo současní starostové/starostky.

6 Výsledky a diskuse

Městskou část Horní Počernice a Prahu 4 odlišuje počtem obyvatel, rozlohou území, ale i samotným umístěním vůči centru hlavního města Prahy. Na Prahu 4 působí blízkost historického centra, na rozdíl od Prahy 20, kde spíše převládá vliv Středočeského kraje. Praha 4 má bohatší sídelní strukturu a rozhodně větší množství sídlišť. Je jen pouhou spekulací, že některé volební strany svou volební kampaň zaměří na obyvatele sídlišť. Je to mnohdy z důvodu toho, že si nepamatují období neúspěchu konkrétní strany, protože bydleli v té době jinde. V Horních Počernicích se nachází méně sídlišť, naopak zde převládají vilové čtvrtě. Ve vilkách často žijí starousedlíci, kteří zákonitě mají vyšší zájem o rozvoj dané lokality. Možná to je důvodem, proč vedení radnice nepůsobí tolik jako byrokratický aparát. Nutno podotknout, že i na Praze 4 při porovnání průběhu rozhovorů v roce 2017 a 2019 se snižuje odosobnělost mezi zastupitelem/zastupitelkou a občanem.

Při porovnání volebních výsledků komunálních voleb 2006 a 2010 je patrné, že na Praze 4 přes velkou ztrátu mandátu stále vítězila ODS. V Praze 20 již ve volbách v roce 2010 ODS neobhájila vítězství. Z vítězství se radovala nově vzniklá Šance pro Počernice spolu s Nezávislými Horními Počernicemi. Obě volební strany získaly po sedmi mandátech. Ovšem není úplně pravdou, že by se na kandidátních listinách těchto dvou uskupení objevovala zcela neznámá jména. Za Šanci pro Počernice kandidovala Hana Moravcová, která se dříve objevovala na listině ODS. Stejně tomu je u Ivana Lišky, který kandidoval za Nezávislé Horní Počernice.

Volby v roce 2014 přinesly pro Prahu 4 rozdrobení získaných mandátů. Rozdíly v počtech mandátů na prvních třech místech nebyly velké. V Horních Počernicích zcela s přehledem s dvanácti mandáty vyhrála Šance pro Počernice. Následující vývoj si byl v obou městských částech podobný, ale v něčem zcela odlišný. První vzniklá koalice na Praze 4 se rychle rozpadla a vznikla jiná ve složení stran, které působí na opačných stranách politického spektra. Bylo těžké nalézat při rozhodování kompromis. S blížícími se volbami vznikal stále větší tlak, ale navenek koalice fungovala do konce volebního období. Praha 20, přestože měla celé volební období téměř jednobarevnou radu³³ působila zejména na konci

³³ Koalice volebního období 2014-2018 byla složena pouze ze Šance pro Počernice a TOP 09.

ve svém rozhodování podobně jako Praha 4. V průběhu volebního období vznikaly stále větší neshody, které vyústily rozdělením Šance pro Počernice na dvě volební strany.

Komunální volby v roce 2018 přinesly pro obě městské části mnoho změn. Praha 4 má zastoupeno ve vedení městské části šest volebních stran. Praha 20 má dokonce zastoupení všech sedmi kandidujících stran. Lze tedy pozorovat, že vedení Horních Počernic je ještě více roztrženo, než tomu je v Praze 4. V Praze 4 velký úspěch zaznamenalo doposud pro městskou část neznámé uskupení Piráti a Nezávislí. Naopak výsledek reflektoval situaci celostátní a do vedení městské části se nedostalo ČSSD. V Horních Počernicích vzniklo více na první pohled nových volebních stran, ale opět kandidátní listiny vždy alespoň jedno již známé jméno obsahovaly.

Volební účast v Horních Počernicích se každý druhý rok zvyšuje. Nejvyšší účast byla v roce 2010. Praha 4 naopak výrazný pokles zaznamenala v roce 2014. Nejvyšší volební účast byla zaznamenána při posledních volbách.

Na první pohled mnohdy nelogické spojení některých politických uskupení je v komunální politice možné, protože často jsou důležité postoje konkrétních kandidujících lidí. V Praze 20 se při sestavování kandidátních listin objevují spíše přátelské dohody utvrzené hlasováním. V Praze 4 volební strany disponují interními orgány, kterými jsou například místní sdružení, popřípadě krajské sdružení³⁴.

V obou městských částech je jasně vymezená koalice a opozice. V Praze 4 tomu nikdy nebylo jinak, ale v Praze 20 na konci volebního období 2014-2018 se hranice stírala. V Praze 4 se situace, která nastala po volbách v roce 2014 neopakovala. Tentokrát vítězná strana po zveřejnění výsledků nezaváhala a sestavila koalici, která funguje s naprosto těsnou většinou.³⁵ Prvotní domluva byla v situaci, kdy by koalice měla dvacet pět hlasů. Na základě soudního rozhodnutí však Společně pro Prahu přišlo o jeden mandát, který byl přidělen hnutí ANO 2011. O druhý mandát koalice přišla při odchodu Anety Krajcové ze Společně pro Prahu. Koaliční smlouva byla podepsaná mezi stranami Piráti a nezávislí, Praha 4 sobě a Společně pro Prahu. Koalice doposud funguje, ale existují pochybnosti o udržení minimálně takové situace po celé volební období. V Horních Počernicích vznikla koalice velice rychle po zveřejnění výsledků, přestože sestavování nebylo snadné. Koaliční smlouvu podepsalo mezi sebou Hnutí občanů Počernic s podporou Pirátů, Společně pro Počernice, ANO 2011 a

³⁴ Na rozdíl od Horních Počernic, kde sestavování kandidátních listin je založeno více na dohodě jednotlivců. Navržená kandidátní listina neprochází přes zřízené vnitřní orgány (místní, krajské sdružení).

³⁵ Koalice disponuje 23 hlasy, opozice 22 hlasy.

Počernice JINAK. Pro většinu bylo nutné spojit mandáty čtyř volebních stran ze sedmi. Z rozhovorů je patrné, že situaci na Praze 20 velmi ovlivňuje soupeření mezi Hnutím občanů Počernic s podporou Pirátů a Šancí pro Počernice. Koalice v Horních Počernicích funguje a působí stabilněji, než tomu je na Praze 4.

V Horních Počernicích i v Praze 4 probíhají před zasedáním zastupitelstva bezpočet pracovních jednání. Nejčastěji probíhají na úrovni volebních stran. V Praze 4 lze mluvit o klubech, které má založená každá strana. V Praze 20 je založení klubů novinka. Do voleb 2018 se kluby v Horních Počernicích vůbec nevyskytovaly. V současné chvíli je založily opoziční strany Šance pro Počernice a ODS s podporou NK Horní Počernice. Důvodem jsou výhody, které vedou k získání některých materiálů snadněji.

Předpoklady získání pozice radního není ani v jedné městské části nějak ukotveny. Nejdůležitějším kritériem je odbornost a zkušenost v sekci, kterou radní vykonává. Důležitý předpoklad zastupitele je ochota pozici vykonávat³⁶ a učit se novým věcem. Velmi významnou pozici má tajemník úřadu, který přemostuje vztah mezi zaměstnanci úřadu a volenými zástupci. Praha 4 má svého tajemníka od roku 2016. V případě Horních Počernic pozice tajemníka není obsazena a je vyhlášeno výběrové řízení. Za relativně krátký čas se zde vystřídalo několik tajemníků. Posledním byl Vítězslav Kaliba.

Obě městské části se shodují na tom, že hodnotit vztah s Magistrátem hlavního města Prahy je ještě předčasné. Nicméně Horní Počernice vnímají vztah dlouhodobě negativněji. Někteří zastupitelé si myslí, že odporující postoj Prahy 20 k některým projektům uzavírá vstřícnost hlavního města. Praha 4 poukazuje na shodnost složení koalice na úrovni městské části a Magistrátu hlavního města Prahy. Do tohoto vztahu vkládají naději snazší komunikace během volebního období. Starosta městské části se výrazně podílel na vzniku sněmu starostů, který má pomoc v komunikaci městských částí a hlavního města Prahy.

Schvalování rozpočtu městských částí je každoroční proces, který je závislý na schválení rozpočtu hlavního města Prahy. V Horních Počernicích relativně dlouho fungovali pomocí rozpočtového provizoria. Lehkost schvalování rozpočtu znamenal volební rok a následná změna vedení. Pro Horní Počernice bylo téma rozpočtu jádrem sporu mezi koalicí a opozicí. Nakonec byl městský rozpočet pro rok 2019 schválen na třetím zasedání zastupitelstva konaném 4. 3. 2019. V Praze 4 zvolené vedení respektovalo návrh rozpočtu vytvořený za předešlého vedení. Samozřejmě několik změn se v návrhu objevilo, přesto byl

³⁶ Často se zastupitel musí vzdát svého dosavadního zaměstnání, což není ochoten každý.

koaliční většinou na druhém zasedání zastupitelstva konaného 6. 2. 2019 schválen. V obou případech byl rozpočet navržený jako vyrovnaný. Praha 20 přišla s vytvořením takzvaného zásobníku investičních akcí, což představuje určitý seznam projektů. Když se seženou peníze, akce s nejvyšší prioritou se realizuje.

Vlivem zvyšování průměrného věku obyvatel Prahy 4 lze očekávat, že se investice budou orientovat sociálním směrem. Městská část Praha 4 je nejstarší městskou částí, proto by svou pozornost ráda orientovala na opomíjené odlehčovací služby. Rekonstrukce koupaliště Lhotka je jedním z projektů, který je řešený již přes tři volební období. V současnosti by měla být zahájena druhá fáze rekonstrukce. Zóny placeného stání jsou řešeny napříč všemi městskými částmi. Horní Počernice sice bojují s problémem dopravy, ale o zavedení parkovacích zón nikdy neuvažovaly. Důvodem je okrajová poloha městské části, která je daleko od historického centra. Praha 4 je v blízkosti historického centra a byla vývojem nucena zóny částečně zavést, dokonce od 1. července dojde k jejich rozšíření. Všichni oslovení zastupitelé se ovšem shodují, že by se měly na úrovni hlavního města Prahy sjednotit pravidla. Magistrát hlavního města Prahy by měl k tomuto problému přistoupit více systematicky. Výstavba metra je dalším projektem, který je řešen v obou městských částech. Horní Počernice řeší prodloužení metra B až za městskou část. Názory zastupitelů Prahy 20 jsou nejednotné. Někteří upozorňují na rizika, které taková výstavba přináší. Na jedné straně se od prodloužení metra slibuje snížení dopravy, na druhé straně je obava o narušení podzemních vod a přesunutí dopravního uzlu na území městské části. Prahy 4 se bezprostředně týká výstavba úplně nového metra D, které by mělo mít několik stanic na území městské části. Praha 4 tuto výstavbu podporuje, ale rozhoduje hlavní město Praha. Metro D slibuje snížení dopravní zátěže pro jižní část Prahy. Projekt zastřešení Spořilovské ulice a dostavení Pražského okruhu spolu do jisté míry souvisí. Praha 4 v minulém volebním období posunula zastřešení Spořilovské kupředu. Ovšem podporuje i dostavení Pražského okruhu, a to především z důvodu odklonění kamionové dopravy ze Spořilova. Proti dostavení Pražského okruhu se nejvíce staví právě Horní Počernice. V současném volebním období je prioritou prosazovat takzvanou regionální variantu, která vede dál od hranice hlavního města Prahy. Koaliční volební strana zastává názor, že by nemělo o takto velkém projektu rozhodovat pouze dvacet pět zastupitelů Horních Počernic a mělo by být vyhlášeno místní referendum, aby se všichni obyvatelé mohli vyjádřit. Oba tyto projekty jsou velmi finančně náročné a městské části jsou závislé na hlavním městě Praze. V případě zastřešení Spořilovské ulice je pro tento rok vyčleněna v rozpočtu zanedbatelná částka.

Postoj k developerským projektům je rozdílný. Praha 4 svou polohou nemá prostor pro rozšiřování městské části, proto se o výstavbě mnohdy rozhoduje na úkor zeleně, nebo již nevyhovující předešlé stavbě. Horní Počernice mají možnost rozšiřovat své území dál od centra Prahy. Městské části se shodují v tom, že je nutné s developery vyjednávat určité podmínky, které přinášejí rozvoj občanské vybavenosti. Efektivnější občanská vybavenost se nachází spíše na území Prahy 4. Praha 20 nedostatek vnímá jako závažný problém.

Transparence je velmi diskutované téma. V průběhu několika let je vnímán posun hranice k vyšší otevřenosti. Účast občanů na zasedání zastupitelstva je velmi nízká, ale dochází k vstřícnosti vůči voliči. Obě městské části přenáší záznam zasedání zastupitelstva. Praha 4 ho ještě nezveřejňuje v archivu, ale to se má v blízké budoucnosti změnit. Praha 4 již v minulém volebním období otevřena veřejnosti jednání komisí a výborů. Tento krok Praha 20 chystá. Participativní setkání s občany pořádají obě městské části. Již od roku 2015 se konají na Praze 20 takzvané Kulaté stoly, což jsou pravidelná setkání s občany. Nově Praha 20 zavedla „Na kus řeči se starostkou a radními“. Takové konkrétní akce na Praze 4 nemají, ale je snaha o zvýšení počtu participativních setkání.

Důležitou součástí komunikace s občany jsou webové stránky a periodikum o městské části. Praha 4 pomocí soukromého vydavatele vydává časopis Tučňák a Praha 20 vydává Hornopočernický zpravodaj. V obou případech se na začátku volebního období řeší změny, které by měly periodika vylepšit. Zmateněji působí webové stránky Horních Počernic. Zde je potíže s udržitelností projektu, na který byly čerpány finance pomocí dotace. Praha 20 chce vytvořit webové stránky zcela nové. Do úprav v tuto chvíli nechce investovat. I městská část Praha 4 vnímá nedostatky svých stránek. Zastupitelé by chtěli, aby byla na webových stránkách lepší orientace. Uvažuje se i o zavedení newsletteru, který by byl šitý na míru uživateli.

Obě městské části vyzdvihují ze svých zastupitelských řad dvě jména lidí, kteří jsou nejvlivnějšími. Vždy byl jmenován člověk, který zastává post starosty městské části. V Horních Počernicích to je Alena Štrobová. Druhým zmiňovaným jménem byla bývalá starostka a v současnosti opoziční zastupitelka Hana Moravcová. V Praze 4 vedle starosty Petra Štěpánka byl nejčastěji zmiňován Zdeněk Kovářík, který v minulém volebním období zastával post místostarosty a nyní je v opozici.

7 Závěr

Tato závěrečná práce se zabývá fungováním dvou městských částí Prahou 4 a Prahou 20. Tyto dvě městské části se odlišují počtem obyvatel. Praha 4 má téměř devětkrát více obyvatel než Praha 20. Sídelní struktura Prahy 4 je rozmanitější. Vyskytuje se zde větší množství sídlišť. V Horních Počernicích převládají naopak vilové čtvrtě, kde žijí starousedlíci, kteří mají větší zájem o rozvoj území městské části. Vliv na rozhodování má také umístění městské části vůči historickému centru hlavního města Prahy. Prahu 4, která se rozprostírá na hranici Městského okruhu, silně ovlivňuje blízkost centra města. Naopak Praha 20 se nachází na okraji Prahy. Větší vliv plyne ze Středočeského kraje, například lidé, kteří každodenně dojíždí ze severovýchodu do Prahy za zaměstnáním.

Praha 4 je nejlidnatější, ale i nejstarší městskou částí. Svým fungováním se přibližuje celostátní úrovni. Do voleb 2018 se dělila na pět volebních obvodů. Někteří oslovení zastupitelé v tom viděli větší výhodu, protože zastupitel byl zvolený za volební obvod a tím byl zodpovědnější k danému území. Těsně před volbami byl odhlasován vznik pouze jednoho volebního obvodu. Průměrný věk obyvatel Prahy 4 činí 44,5 let. Tento údaj je doložením nutnosti řešit investice sociálním směrem. V budoucích čtyřech letech by se měl řešit stav a množství domovů důchodců, ale i rozvoj odlehčovacích služeb. Horní Počernice se v rámci rozhodovacích procesů budou především zaměřovat na nedostatečnou občanskou vybavenost a snížení dopravní zátěže.

Krise ODS se v Horních Počernicích projevila již při volbách v roce 2010, což bylo o jedno volební období dříve než v Praze 4. Volby v roce 2014 dopadly ve sledovaných městských částech odlišně. V Praze 4 došlo k výraznému rozdrobení mandátů mezi několik stran. V Horních Počernicích naopak s přehledem vyhrála Šance pro Počernice. Ovšem konec volebního období 2014-2018 si byl podobný. Praha 4 vládla v koalici složené z volebních stran vyskytující se názorově na opačných stranách politického spektra. Na konci se tato nesourodost projevovala stále větším tlakem mezi jednotlivými stranami. V Horních Počernicích vznikaly v téměř jednobarevné koalici neshody, které vyústily vznikem nové volební strany.

Volby v roce 2018 v Praze 4 reflektovaly celostátní situaci. Do vedení radnice se dostalo pro komunální úroveň neznámé uskupení Piráti a Nezávislí a naopak své mandáty neobhájilo ČSSD. V Horních Počernicích mandát získalo všech sedm kandidujících stran. Koalice již není téměř jednobarevná, ale je naopak vytvořená čtyřmi stranami. V komunální politice se mnohdy setkáváme se zcela nelogickým spojením volebních stran, což je způsobeno tím, že

často jsou důležitější konkrétní lidé a jejich zkušenosti. V obou městských částech existuje hranice mezi koalicí a opozicí. V Horních Počernicích se v mezivolebním čase může do určité míry stírat.

Podle Petra Jüptnera se Praha 4 řadí do kategorie největších obcí a Horní Počernice do obcí větší střední velikosti. Tato závěrečná práce potvrdila toto rozdělení, přestože existují situace, které se vymykají standardu. Při pohledu na fungování velkých městských částí jako je Praha 4 nebo Praha 6 lze nalézt výrazné shodné prvky. Stejně tak, když porovnáme středně velké městské části, kam patří Horní Počernice. Podle Petra Jüptnera se mají sdružení nezávislých kandidátů vyskytovat v Horních Počernicích minimálně. Realitou je, že zde existují čtyři sdružení nezávislých kandidátů, což je více než polovina kandidujících volebních stran. Tyto sdružení jsou však podporovány politickými stranami.

Vývoj posledních let ukazuje, že stranictví se potýká s klesající členskou základnou. Pro ilustraci lze zmínit například pokles členské základny KDU-ČSL mezi lety 1998 až 2014, který činí třicet jedna tisíc čtyři sta šedesát tři členů. Podobně je na tom i KSČM nebo ODS. V současnosti lze pozorovat naopak podporu nově vznikajících stran, nejrůznějších hnutí a sdružení nezávislých kandidátů³⁷ jako forma zdánlivého přiblížení se občanovi. V praxi se lze často setkat s neusazeností těchto uskupení, která se projevuje například neexistencí interních orgánů sloužící k jasnému vymezení kompetencí jednotlivých členů (CHARVÁT, J.; JUST, P., 2016; KLÍMA, 2015).

Na základě rozhovorů se zastupiteli obou městských částí diplomová práce potvrzuje existenci neveřejných pracovních jednání před oficiálním zasedáním zastupitelstva. Vždy dochází k setkávání všech členů koalice a v rámci jednotlivých stran³⁸. Vyskytují se i schůzky jednotlivců mezi opozicí a koalicí. V Praze 4 vždy před veřejným zasedáním zastupitelstva svolává starosta všechny předsedy klubů na schůzku, kde se prodiskutují stanoviska k jednotlivým bodům programu.

Získaná data potvrzují teoretické východisko, že úloha starostů je v obci z hlediska iniciativy k rozhodování klíčová. Rozhodovací mechanismy Prahy 4 i Prahy 20 fungují na základě systému kolektivního vedení. V Horních Počernicích starosta svým postojem ovlivňuje ostatní zvolené členy. Přestože postavení starosty v Praze 4 by mělo být vnímáno jako méně významné, není tomu tak. Jednotlivá usnesení jsou sice schvalována kolektivním orgánem, ale nikdo z oslovených nezpochybňuje výrazný vliv zkušeností a charisma

³⁷ Sdružení nezávislých kandidátů je často podporováno některou politickou stranou.

³⁸ V případě Prahy 4 se schází jednotlivé kluby, které korespondují s volebními stranami.

starosty. Na základě závěrečné práce nelze potvrdit domněnku, že postavení starosty v obcích do třiceti tisíc obyvatel a nad třicet tisíc obyvatel se liší. V obou případech je vnímán jako hybatel obce.

Při porovnání všech provedených rozhovorů lze konstatovat, že se snižuje odosobnělost mezi občanem a vedením městské části. Diplomová práce zkoumá dvě městské části, ale výsledky, které byly získány, lze zobecnit pro více podobně velkých městských částí.³⁹ Nutnost zabývat se otázkami mechanismu rozhodování spočívá zejména v tom, že tyto městské části disponují velkým rozpočtem, což jsou veřejné finance, o které je důležité se zodpovědně starat.

8 Seznam použitých zdrojů

8.1 Seznam použité literatury

BALÍK, S., 2005. *Metodologie výzkumu komunální politiky*. Brno: ISPO-CDK. ISBN 80-7325-074-8

BALÍK, S., 2009. *Komunální politika. Obce, aktéři a cíle místní politiky*. Praha: Grada Publishing, a.s.. ISBN 978-80-247-2908-4

BARTOŇ, Jiří a kol., 2001. *Praha 4*. Praha: Městská část Praha 4. ISBN 80-86073-69-6

BLAŽEK, B., 1998. *Venkov města média*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON). ISBN 80-85850-59-1

CABADA, L. a. k., 2006. *Koalice a koaliční vztahy*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk s.r.o.. ISBN 80-7380-004-7

ČMEJREK, J.; BUBENÍČEK, V.; ČOPIK, J., 2010. *Demokracie v lokálním politickém prostoru: specifika politického života v obcích ČR*. Praha: Grada Publishing a.s. ISBN 978-80-247-3061-5

DRULÁK, P. a. k., 2008. *Jak zkoumat politiku*. Praha: Portál s.r.o. ISBN 978-80-7367-385-7

HEINELT, H.; MAGNIER, A.; CABRIA, M.; REYNAERT, H., 2018. *Political leaders and Changing Local Democracy*. Basingstoke: Palgrave Macmillan. ISBN 978-3-319-67409-4

HORNEK, J., 2016. *Politické dopady zadlužování malých obcí v České republice*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON). ISBN 978-80-7419-242-5

³⁹ Městská část Praha 4 je podobná městské části Praha 6, ale i například některým městským částem v Brně a dalších městech.

CHARVÁT, J.; JUST, P., 2016. *Krize politického stranictví a noví straničtí aktéři v české politice*. Praha: Metropolitan University Prague Press. ISBN 978-80-87956-47-2

JÜPTNER, P.; POLINEC, M. a kol., 2009. *Evropská lokální politika 2*. Praha: Institut politologických studií FSV UK. ISBN 978-80-254-3510-6

JÜPTNER, P., 2004. Komunální koalice a politické modely. *Politologická revue č. 2*, pp. 80-101. ISSN 1211-0353

KALDOR, M., 2003. *Global Civil Society: An Answer to War*. Cambridge: Polity Press. ISBN 978-0-745-62757-1

KLÍMA, M., 2015. *Od totality k defektní demokracii. Privatizace a kolonizace politických stran netransparentním byznysem*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON). ISBN 978-80-74191-39-8

KLIMOVSKÝ, D., 2009. *Občianska participácia v rámci politických procesov na lokálnej úrovni*. Praha: Institut politologických studií FSV UK. ISBN 978-80-254-3510-6

KOPŘIVA, R.; ČOPÍK, J.; ČMEJREK, J., 2017. Mechanismus rozhodování o investčních záměrech a rozpočtech obce. *Sociológia č. 5*, pp. 482-506. ISSN 0049-1225

MOURITZEN, P.E.; SVARA, J.H., 2002. *Leadership at the Apex: Politicians and Administrators in Western Local Governments*. Pittsburgh: University of Pittsburgh Press. ISBN 978-08-229-5785-0

MÜLLER B., K., 2008. *Evropa a občanská společnost - Projekt evropské identity*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON). ISBN 978-80-864-2984-7

MÜLLER B., K., 2016. *Češi, občanská společnost a evropské výzvy*. Praha: TRITON. ISBN 978-80-7387-865-8

MÜLLER, B. K., 2010. *Lobbing v moderních demokraciích*. Praha: Grada Publishing a.s.. ISBN 978-80-247-3165-0

OUTLÝ, J.; PROUZA, J. a kol., 2013. *Navrhování a výběr kandidátů - Politické strany v ČR a ve střední Evropě*. Olomouc: Civipolis o.p.s. ISBN 978-80-905-5271-5

PROROK, V., 2012. *Tvorba rozhodování a analýza v politice*. Praha: Grada Publishing a.s. ISBN 978-80-247-4179-6

PROVAZNÍKOVÁ, R., 2015. *Financování měst, obcí a regionů*. 3. aktual. a rozš. vydání editor Praha: GRADA. ISBN 978-80-247-5608-0

RAMKUMAR, V., 2008. *Our money, our responsibility; A citizen's guide to monitoring government expenditures*. Washington, D.C.: International Budget Project.

RYŠAVÝ, D.; ŠARADÍN, P., 2011. *Zastupitelé českých měst a obcí v evropské perspektivě*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON). ISBN 978-80-7419-042-1

SEDMIHRADSKÁ, L., 2015. *Rozpočtový proces obcí*. 1. editor Praha: Wolters Kluwer, a.s. ISBN 978-80-7478-967-0

TYER, C.; WILLAND, J., 1997. *Public budgeting in America: A twentieth century retrospective*. Journal of Public Budgeting Accounting and Financial Management.

VALEŠ, Lukáš; a kol., 2006. *Politologické aspekty veřejné správy*. Pelhřimov: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk s.r.o. ISBN 80-7380-010-1

8.2 Seznam použitých internetových zdrojů

AKTUÁLNĚ.CZ, V Praze 4 přerozdělil soud po přepočtení hlasů mandáty. Koalice má jenom těsnou většinu, Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/na-praze-4-soud-prerozdelil-hlasy-pridal-hnuti-ano-koalice-m/r~9722efa6ddd11e8abf3ac1f6b220ee8/>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, Volby.cz, Dostupné z: <http://www.volby.cz/>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, Městské části hlavního města Prahy, Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xa/mesta_a_obce

ČESKÁ TELEVIZE – ČT24, Pondělní odvolání starostky Horních Počernic je neplatné, Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/regiony/1194783-pondelni-odvolani-starostky-hornich-pocernic-je-neplatne>

ČTK ČESKÉ NOVINY, V ČR mohou vzniknout pravidla pro lobbying, záměr podpořila vláda, Dostupné z: <https://www.ceskenoviny.cz/zpravy/v-cr-mohou-vzniknout-pravidla-pro-lobbying-zamer-podporila-vlada/1588716>

EPRAVO.CZ, Evropská charta místní samosprávy, Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/evropska-charta-mistni-samospravy-13600.html>

EURO PORTÁL, Otevření Lhotky zbrzdily vrty a azbest, Dostupné z: <http://www.euro.cz/praha/otevreni-lhotky-zbrzdily-vrty-a-azbest-1303777>

E-ZPRAVODAJ HORNÍ POČERNICE, e-zpravodaj Horní Počernice, Dostupné z: <http://ezpravodaj.pocernice.cz/>

CHVALSKÝ ZÁMEK, Chvalský zámek, Dostupné z: <http://www.chvalskyzamek.cz/>

INFO.CZ, Koaliční jednání v Praze se blíží do finále. Strany začaly řešit, kdo bude primátorem, Dostupné z: <https://www.info.cz/volby/komunalni-volby-2018/koalicni-jednani-v-praze-se-blizi-do-finale-strany-zacaly-resit-kdo-bude-primatorem-37294.html>

INFORMUJI.CZ; Divadla v Praze, Dostupné z: <https://www.informuji.cz/divadla/praha/>

IPR PRAHA – Institut plánování a rozvoje hlavního města Prahy, Sídelní struktura a urbanismus, Dostupné z: http://www.iprpraha.cz/uploads/assets/soubory/data/UAP2008/2_3_sidelni_struktura_urbanismus.pdf

INSTITUT KLINICKÉ A EXPERIMENTÁLNÍ MEDICÍNY (IKEM), Základní informace, Dostupné z: <https://www.ikem.cz/cs/o-nas/zakladni-informace/a-11/>

INSTITUT POLITICKÉHO MARKETINGU, Preferenční hlasování, Dostupné z: <http://politickymarketing.com/glossary/preferencni-hlasovani>

KULTURNÍ CENTRUM HORNÍ POČERNICE, Kulturní centrum Horní Počernice je příspěvková organizace zřízená Městskou částí Praha 20- Horní Počernice, Dostupné z: <http://www.divadlopocernice.cz/domecek/kulturni-centrum>

ODS, Oblastní sdružení Praha 4, Dostupné z: <http://www.ods.cz/os.praha4>

MĚSTSKÁ ČÁST PRAHA 4, Vítejte na školském webu, Dostupné z: <http://skolyp4.publix.cz/Uvodni-strana-skoly>

MĚSTSKÁ ČÁST PRAHA 4, Realitní inzerce městské části Praha 4, Dostupné z: <http://reality.praha4.cz/default.aspx>

MĚSTSKÁ ČÁST PRAHA 4, Praha 4 má rozpočet na rok 2019, Dostupné z: <http://www.praha4.cz/Praha-4-ma-rozpocet-na-rok-2019.html>

MĚSTSKÁ ČÁST PRAHA 4, PRAHA iNFO, Dostupné z: <http://www.prahainfo.cz/encyklopedie/M%C4%9Bstsk%C3%A11+%C4%8D%C3%A1st+Praha+4>

MĚSTSKÁ ČÁST PRAHA 4, Praha 4 v mobilu, Dostupné z: <http://www.praha4.cz/Praha-4-v-mobilu.html>

MĚSTSKÁ ČÁST PRAHA 4, Dětská hřiště, Dostupné z: <http://detskahriste.praha4.cz/>

MĚSTSKÁ ČÁST PRAHA 4, Parky a mikroparky, Dostupné z: <http://www.praha4.cz/Parky-a-mikroparky.html>

MĚSTSKÁ ČÁST PRAHA 4, Z historie Prahy 4, Dostupné z: <http://www.praha4.cz/O-Praze-4>

MĚSTSKÁ ČÁST PRAHA 4, Znak a prapor městské části Praha 4, Dostupné z: <http://www.praha4.cz/Znak-a-prapor>

MĚSTSKÁ ČÁST PRAHA 4, Kulturní centrum Novodvorská, Dostupné z: <http://www.praha4.cz/Kulturni-centrum-Novodvorska-uvod.html>

MĚSTSKÁ ČÁST PRAHA 4, Časopis Tučňák, Dostupné z: <http://www.praha4.cz/Casopis-Tucnak-1>

MĚSTSKÁ ČÁST PRAHA 4, Praha 4 otevírá po letech populární koupaliště Lhotka, Dostupné z: <http://www.praha4.cz/Praha-4-otevira-po-letech-popularni-koupaliste-Lhotka.html>

MĚSTSKÁ ČÁST PRAHA 4, Praha 4 požádala o rozšíření parkovacích zón, Dostupné z: <http://www.praha4.cz/Praha-4-pozadala-o-rozsireni-parkovacich-zon.html>

MĚSTSKÁ ČÁST PRAHA 4, Pražští starostové ustavili sněm, Dostupné z: <http://www.praha4.cz/Prazsti-starostove-ustavili-snem.html>

MĚSTSKÁ ČÁST PRAHA 4, Seznam členů zastupitelstva, Dostupné z: <http://www.praha4.cz/Zastupitelstvo-mestske-casti>

MĚSTSKÁ ČÁST PRAHA 20 HORNÍ POČERNICE, Mateřské školy, Dostupné z: <https://www.pocernice.cz/rodice-a-deti/skolstvi/skolska-zarizeni/materske-skoly/>

MĚSTSKÁ ČÁST PRAHA 20 HORNÍ POČERNICE, Horní Počernice mají nové vedení, Dostupné z: <https://www.pocernice.cz/uredni/2018/11/horni-pocernice-maji-nove-vedeni/>

MĚSTSKÁ ČÁST PRAHA 20 HORNÍ POČERNICE, Základní školy, Dostupné z: <https://www.pocernice.cz/rodice-a-deti/skolstvi/zakladni-skoly/>

MĚSTSKÁ ČÁST PRAHA 20 HORNÍ POČERNICE, Základní umělecká škola, Dostupné z: <https://www.pocernice.cz/rodice-a-deti/skolstvi/zakladni-umelecka-skola/>

MĚSTSKÁ ČÁST PRAHA 20 HORNÍ POČERNICE, Střední školy a gymnázia, Dostupné z: <https://www.pocernice.cz/rodice-a-deti/skolstvi/stredni-skoly-a-gymnazia/>

MĚSTSKÁ ČÁST PRAHA 20 HORNÍ POČERNICE, Mapa dětských hřišť, Dostupné z: <https://www.pocernice.cz/rodice-a-deti/mapa-detskych-hrist/>

MĚSTSKÁ ČÁST PRAHA 20 HORNÍ POČERNICE, Lékaři, Dostupné z: <https://www.pocernice.cz/obcan/socialni-a-zdravotni-oblast/seznam-lekaru-a-zdravotnickych-zarizeni/lekari/>

MĚSTSKÁ ČÁST PRAHA 20 HORNÍ POČERNICE, Lékařská služba první pomoci, Dostupné z: <https://www.pocernice.cz/obcan/socialni-a-zdravotni-oblast/seznam-lekaru-a-zdravotnickych-zarizeni/lekarska-sluzba-prvni-pomoci/>

MĚSTSKÁ ČÁST PRAHA 20 HORNÍ POČERNICE, Seznam lékáren, Dostupné z: <https://www.pocernice.cz/obcan/socialni-a-zdravotni-oblast/seznam-lekaren/lekarny/>

MĚSTSKÁ ČÁST PRAHA 20 HORNÍ POČERNICE, Poskytovatelé sociálních služeb na území MČ, Dostupné z: <https://www.pocernice.cz/obcan/socialni-a-zdravotni-oblast/poskytovatele-socialnich-sluzeb-na-uzemi-mc/>

MĚSTSKÁ ČÁST PRAHA 20 HORNÍ POČERNICE, Znak/Logo MČ Praha 20, Dostupné z: <https://www.pocernice.cz/urad/povinne-informace/erbznak/>

MĚSTSKÁ ČÁST PRAHA 20 HORNÍ POČERNICE, Doprava – Hluková studie, Dostupné z: <https://www.pocernice.cz/obcan/doprava/hlukove-studie/>

MĚSTSKÁ ČÁST PRAHA 20 HORNÍ POČERNICE, Hornopočernický zpravodaj, Dostupné z: <https://www.pocernice.cz/obcan/prohlizet-zpravodaj/?id=387>

MĚSTSKÁ ČÁST PRAHA 20 HORNÍ POČERNICE, Vývoj osídlení, Dostupné z: <https://www.pocernice.cz/mestska-cast/historie-mc/historie/vyvoj-osidleni/>

MĚSTSKÁ ČÁST PRAHA 20 HORNÍ POČERNICE, O městské části, Dostupné z: <https://www.pocernice.cz/mestska-cast/o-mestske-casti/>

MĚSTSKÁ ČÁST PRAHA 20 HORNÍ POČERNICE, Naše tři měsíce na radnici, Dostupné z: <https://www.pocernice.cz/uredni/2019/02/nase-tri-mesice-na-radnici/>

MĚSTSKÁ ČÁST PRAHA 20 HORNÍ POČERNICE, Videozáznamy z jednání zastupitelstva, Dostupné z: <https://www.pocernice.cz/samosprava/zastupitelstvo/videozaznamy-z-jednani-zastupitelstva/>

MINISTERSTVO FINANČÍ ČESKÉ REPUBLIKY, Zadluženost územních rozpočtů v roce 2016, Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/uzemni-rozpocety/zadluzenost-uzemnich-rozpocetu/2016/zadluzenost-uzemnich-rozpocetu-v-roce-201-30092>

MÍSTNÍ VEŘEJNÁ KNIHOVNA – HORNÍ POČERNICE, Místní veřejná knihovna-Horní Počernice, Dostupné z: <https://www.knihovnapocernice.cz/>

PRAHA.EU, Základní informace o Magistrátu hl. m. Prahy, Dostupné z: http://www.praha.eu/jnp/cz/o_meste/magistrat/zakladni_informace/index.html

PRAHA.EU, Rozpočet a jeho plnění, Dostupné z: http://www.praha.eu/jnp/cz/o_meste/finance/rozpocet/index.html

PRAHA.EU, Zápis ze 39. jednání Rady hlavního města Prahy, Dostupné z: http://www.praha.eu/public/4f/d8/72/2103338_624488__39._zapis_39._Rada_HMP_10._11._2015.pdf

PRAHA.EU, Rada hlavního města schválila návrh finančních vztahů vůči městským částem pro rok 2018, Dostupné z: http://www.praha.eu/jnp/cz/o_meste/magistrat/tiskovy_servis/tiskove_zpravy/rada_hlavnih_o_mesta_schvalila_navrh_1.html

PRAHA.EU PORTÁL HLAVNÍHO MĚSTA PRAHY, Na Spořilově vzniká další protihluková mobilní stěna, Dostupné z: http://www.praha.eu/jnp/cz/doprava/automobilova/na_sporilove_vznika_dalsi_protihlukova.html

PRAŽSKÝ deník.cz, Biotop Lhotka přivítal první plavce, vstupné vyjde na stovku, Dostupné z: https://prazsky.denik.cz/zpravy_region/koupaliste-lhotka-privitalo-prvni-plavce-20180630.html

PUDIS Projektové, průzkumné, konzultační a inženýrské činnosti, Radlická radiála JZM – Smíchov, stavba č. 9567, Dostupné z: <http://www.pudis.cz/radlicka-radiala>

ŠANCE PRO POČERNICE sdružení nezávislých kandidátů, Aktuality, Dostupné z: <https://www.sancepropocernice.cz/>

THOMAYEROVA NEMOCNICE PRAHA 4, Informace, Dostupné z: <http://www.ftn.cz/informace-220/>

TOP 09, Regionální organizace, Dostupné z: <https://www.top09.cz/regiony/praha/regionalni-organizace/praha-4/regionalni-organizace/>

ÚSTAV PRO PÉČI O MATKU A DÍTĚ PRAHA PODOLÍ, Profil ústavu, Dostupné z: <https://www.upmd.cz/o-nas/profil-ustavu/>

ZMENTE.TO, námět, stížnost, pochvala, Dostupné z: <https://www.zmente.to/>

4 MAJETKOVÁ, O společnosti, Dostupné z: <http://www.4-majetkova.cz/o-spolecnosti/>

4ENERGETICKÁ, společnost 4 – Energetická, a.s., Dostupné z: <http://www.4-energeticka.cz/O-nas>

8.3 Seznam použitých rozhovorů

Rozhovor č. 1–4 se zastupitelem/zastupitelkou z klubu Trojkoalice z listopadu 2016 až ledna 2017

Rozhovor č. 5–7 se zastupitelem/zastupitelkou z klubu ODS z listopadu 2016 až ledna 2017

Rozhovor č. 8–10 se zastupitelem/zastupitelkou z klubu ČSSD z listopadu 2016 až ledna 2017

Rozhovor č. 11–14 se zastupitelem/zastupitelkou z klubu TOP 09 z listopadu 2016 až ledna 2017

Rozhovor č. 15–16 se zastupitelem/zastupitelkou z klubu Hnutí Pro Prahu z listopadu 2016 až ledna 2017

Rozhovor č. 17 se zastupitelem/zastupitelkou z klubu hnutí ANO 2011 z listopadu 2016 až ledna 2017

Rozhovor č. 18 se zastupitelem/zastupitelkou z klubu STAN (Tučňák) z listopadu 2016 až ledna 2017

Rozhovor č. 19 se zastupitelem/zastupitelkou z Hnutí Občanů Počernic s podporou Pirátů z července 2018 až února 2019

Rozhovor č. 20-21 se zastupitelem/zastupitelkou ze Společně pro Počernice z července 2018 až února 2019

Rozhovor č. 22-23 se zastupitelem/zastupitelkou z Šance pro Počernice z července 2018 až února 2019

Rozhovor č. 24 se zastupitelem/zastupitelkou z ANO 2011 z července 2018 až února 2019

Rozhovor č. 25 se zastupitelem/zastupitelkou z Počernice JINAK z července 2018 až února 2019

Rozhovor č. 26-28 se zastupitelem/zastupitelkou ze Společně pro Prahu 4 z července 2018 až února 2019

Rozhovor č. 29-32 se zastupitelem/zastupitelkou z Piráti a nezávislí z července 2018 až února 2019

Rozhovor č. 33-34 se zastupitelem/zastupitelkou z ANO 2011 z července 2018 až února 2019

Rozhovor č. 35 se zastupitelem/zastupitelkou z TOP 09 z července 2018 až února 2019

Rozhovor č. 36-38 se zastupitelem/zastupitelkou z Praha 4 sobě – Zelení a nezávislí z července 2018 až února 2019

Rozhovor č. 39-42 se zastupitelem/zastupitelkou z ODS z července 2018 až února 2019

Rozhovor č. 43 s kandidátem na zastupitele/zastupitelku z 4 pro 4 z července 2018 až února 2019

Rozhovor č. 44 s kandidátem na zastupitele/zastupitelku z ČSSD z července 2018 až února 2019

Rozhovor č. 45 s kandidátem na zastupitele/zastupitelku z Hnutí Občanů Počernic s podporou Pirátů z července 2018 až února 2019

9 Přílohy

9.1 Příloha č. 1 – Otázky používané při rozhovorech se zastupiteli městských částí

Městská část Praha 20 – Horní Počernice

1)

- Co vás vedlo angažovat se v politice městské části Prahy 20?
- Jakým způsobem sestavuje vaše strana před volbami **kandidátku**?

2)

- Muselo dojít k zásadnějším ústupkům při tvorbě **koalice**?
- Považujete **politický systém** v městské části za soutěživý?
- Jaké předvolební **cíle** jste prosadily?⁴⁰
- Co musí splňovat člověk, který chce zaujmout post v **radě**?

3)

- Jak byste hodnotil/a vztahy mezi městskou částí a **Magistrátem hlavního města Prahy**?
- Jak často se vaše politická strana setkává mimo zasedání zastupitelstva?
- Existují **tzv. pracovní jednání** všech členů zastupitelstva před veřejným zasedáním?
- Kdo nejčastěji přichází s návrhem **investic** městské části?
- Kterého člena (aktéra) vnímáte jako nejvlivnějšího?

⁴⁰ Po komunálních volbách 2018 byla tato otázka změněna: Jaký cíl je pro vás důležité v následujících čtyřech letech prosadit?

- Jaký je váš názor na **transparentnost**?
- Jaká je **účast občanů** na veřejných zasedání zastupitelstva?
- Z jakého důvodu Horní Počernice neuvažují o **zavedení parkovacích zón**?
- Jak se městská část staví k problematice dokončení **Pražského okruhu**?
- Z jakého důvodu podporujete/nepodporujete **prodloužení metra B**?
- Důležitou složkou je **městský rozpočet**. Jakým způsobem probíhá schvalování rozpočtu?
- Jakými pravidly se řídíte při rozhodování o **developerských projektech**?

Městská část Praha 4

Použity byly stejné otázky. Pouze otázka týkající se prodloužení metra B byla nahrazena otázkou týkající se postoje k výstavbě metra D. Otázka o problematice Pražského okruhu je rozšířena o zastřešení Spořilovské ulice. Poslední změněná otázka je ta o zavedení parkovacích míst – Co přineslo Praze 4 částečné zavedení parkovacích zón?

Zdroj: vlastní zpracování

9.2 Příloha č. 2 – Volební kampaň 2018 městská část Praha 4

Zdroj: vlastní zpracování

9.3 Příloha č. 3 – Volební kampaň 2018 městská část Praha 20

NAHRŇTE TO NA NÁS!

Přijďte na naše setkání a nahřňte na nás nápady a připomínky. Chceme vědět, co vás v Horních Počernicích baví i zlobí. Představíme vám, kam chceme Horními Počernicemi pohnout my.

19. září 2018 od 19.00 hodin
Club café tenis, Otovická 2865/109

Téma: Počernice východ – nové město, sousedé!
(O plánované masivní výstavbě a radikálním nárůstu počtu obyvatel na východě Počernic)

Srdečně zveme na setkání s Hopáky, kteří letos kandidují s podporou Pirátů.

11. září 2018 od 19.00 hodin restaurace
U Bobra Xaverov, Božanovská 2098/26

Téma: 350 000 aut denně? Díky, nechceme!
(Nové informace a fakta k dostavbě Silničního okruhu kolem Prahy)

22. září 2018 od 14.00 hodin na Chvalské tvrzi
Pohodové odpoledne s Hopáky
(Zábava, pirátská hra pro děti, čepované pivo)

www.hophp.cz

ŠANCE PRO POČERNICE

kandidátka pro volby 2018

1 Hana Moravcová	2 Pavel Wagner	3 Eva Tómová	4 Petr Růžička	5 Kristine Karhanová
6 Jaroslav Kočí	7 Klára Bonková	8 Hana Čížková	9 Božena Beňová	10 Miroslav Držmítek
11 Ivana Rosová	12 Jiří Spilka	13 Zdena Víznerová	14 Helena Barcalová	15 Tomáš Ják
16 Jiří Chvalník	17 Lucie Hendrychová	18 Jan Eisenhamer	19 Liber Pištěk	20 Blanka Brázdová
21 Antonín Wagner	22 Libor Pina	23 Dana Václavíková	24 Jarmila Blažková	25 Josef Černý

www.sancepropocernice.cz

ANO PRO POČERNICE

V posledních dnech jsem velmi často dotazována na téma, která se týkají komunálních voleb. Rozhodla jsem se využít plošný prostor zpravodaje, abych své důvody v nadcházejících komunálních volbách kandidovat jeho čtenářům objasnila.

Horní Počernice jsme si s rodinou vybrali jako poměrně klidnou lokalitu s většinou občanskou vybaveností, dostupnou školou i školkou, s parky a přílehlým lesem. A zároveň i velmi dobře dopravně dostupnou, protože za prací dojíždíme denně do centra. Zkrátka v Počernicích žijeme rádi.

Horní Počernice a jejich rozvoj mě zajímají, sleduji místní poměry a dění, účastním se organizovaných jednání pro veřejnost i schůzí zastupitelstev městské části. Bohužel má zkušenost je taková, že aktivní zájem o dění v naší městské části není u některých představitelů současného vedení vítán. Zřejmě proto občané Horních Počernic svůj názor již nemohou sdělit prostřednictvím místního zpravodaje. Jeho obsah buď dějem reklamy na klidné a spokojené pražské předměstí.

Avšak například téma komunikace občanů s úřadem městské části - zkusili jste někdy dohledat kontakty na oficiálním webu? Pravděpodobně jste se ztratili... Představte si, že samotné zveřejnění mobilních služebních řádek zaměstnanců úřadu trvalo tři měsíce. Nad samotnou absencí těchto informací se z vedení městské části dopusd nikdo nepozastavil!

Přitom snadná komunikace s občanem je zásadní. Vedle základních předpokladů, které komunikaci umožňují, je nadmíru důležitá transparentnost ze strany úředníků, zastupitelů, radních a starostů. Transparentnost úřadu a vedení naší městské části je obrovská oblast ke zlepšení. Samospráva nesmí do práce úředníků zasahovat, aby se občané na jejich nezávislé posouzení a rozhodnutí mohli spolehnout. Ať už se jedná o drobnou rekonstrukci rodinného domu, stavbu nové pošty nebo nový sklad Amazonu. Počernice a lidé, kteří tu žijí, mají právo naplno využít potenciál, který naše atraktivní městská část nabízí. Velmi ráda tomu napomůžu.

Jana Hájková, BBA
lídr kandidátky hnutí ANO

22. září / 14:00
Na Chvalské tvrzi 858/1, 193 00 Praha 20

www.anobudelp.cz
www.chomelepiscesko.cz
AndrejBabis

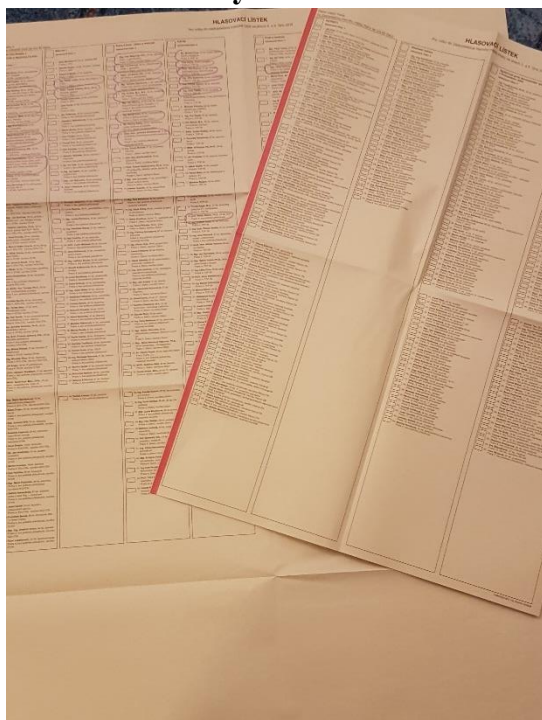
Zdroj: HORNOPOČERNICKÝ ZPRAVODAJ 9/2018, Ročník 66

9.4 Příloha č. 4 – Volební kampaň 2018 Senátní volby – Jiří Drahoš

The image shows a campaign poster on the left and a ballot paper on the right. The poster features a photograph of Jiří Drahoš, a man with glasses wearing a light blue shirt, standing outdoors. Text on the poster includes: "Nebojí se vás. Nebojí se mě. Oni se bojí nás." (They are afraid of us), "JIRÍ DRAHOŠ Praha 4 Senát" (Jiří Drahoš Prague 4 Senate), and "Tak to dejme dohromady!" (Let's put it together!). The ballot paper is yellow and contains the following information: "Číslo volebního obvodu: 26" (Election district number: 26), "úřad volebního obvodu: Praha 4" (Election district office: Prague 4), "vylosování číslo kandidáta: 2" (Drawing number of candidate: 2), "HLASOVACÍ LÍSTEK" (Ballot paper), "pro volby do Senátu Parlamentu České republiky konané ve dnech 5. a 6. října 2018" (for elections to the Senate of the Parliament of the Czech Republic held on October 5 and 6, 2018), "prof. Ing. Jiří Drahoš, DrSc." (Candidate name), "jméno a příjmení kandidáta" (Candidate's name and surname), "69 let, VŠ pedagog, emeritní předseda AV ČR, Praha" (69 years old, university teacher, emeritus president of AV ČR, Prague), "věk, povolání, obec trvalého pobytu" (Age, profession, place of permanent residence), "bez politické příslušnosti" (No political affiliation), "příslušnost kandidáta k politické straně nebo politickému hnutí nebo údaj, že kandidát je „bez politické příslušnosti“" (Candidate's affiliation with a political party or movement or statement that the candidate is "without political affiliation"), "Jiří Drahoš, nezávislý kandidát za koalici STAN, KDU-ČSL, Zelení a TOP 09" (Candidate name, independent candidate for the coalition STAN, KDU-ČSL, Greens and TOP 09), "název politické strany, politického hnutí či koalice, která kandidáta přihlásila k registraci, nebo údaj, že jde o nezávisleho kandidáta" (Name of the political party, movement or coalition that registered the candidate, or statement that it is an independent candidate), "Složení koalice: politické hnutí STAROSTOVÉ A NEZÁVISLÍ, politická strana Křesťanská demokratická unie - Československá strana lidová, politická strana Strana zelených, politická strana TOP 09" (Coalition composition: political movement STAROSTOVÉ A NEZÁVISLÍ, political party Křesťanská demokratická unie - Československá strana lidová, political party Strana zelených, political party TOP 09), "Kandidát navržen: STAROSTOVÉ A NEZÁVISLÍ" (Candidate proposed by: STAROSTOVÉ A NEZÁVISLÍ), "pokud jde o koalici, uveďte se, která politická strana nebo politické hnutí jí tvoří, a název politické strany či politického hnutí, které kandidáta navrhlo" (if for a coalition, specify which political party or movement it consists of, and the name of the political party or movement that proposed the candidate), and a circular logo of "MĚSTSKÁ ČÁST PRAHA 4 VO 26" (Municipal part of Prague 4 VO 26).

Zdroj: vlastní zpracování, volební kampaň 2018

9.5 Příloha č. 5 – Hlasovací lístky Magistrátu hlavního města Prahy a Městské části Prahy 4

Zdroj: vlastní zpracování, komunální volby 2018

9.6 Příloha č. 6 – Místo setkání občanů a materiály k projektu zastřešení Spořilovské ulice

Zdroj: vlastní zpracování

9.7 Příloha č. 7 – Modře zvýrazněná regionální varianta Pražského okruhu

Zdroj: <https://zpravy.aktualne.cz/ekonomika/doprava/regionalni-varianta-prazskeho-okruhu-by-zabrala-vice-pudy-a/r~fde2f9e6256a11e99d3cac1f6b220ee8/>

9.8 Příloha č. 8 – Volby do zastupitelstva Prahy 4 v roce 2006

Počet volených členů zastupitelstva	Počet volebních obvodů	Okrsky			Voliči v seznamu	Vydané obálky	Volební účast v %	Odevzdané obálky	Platné hlasy
		Celkem	zpr.	v %					
45	5	129	129	100	108 240	45 545	42,8	45349	367 478
Volební strana		Hlasy			Zastupitelé				
		abs.	v %		abs.	v %			
Strana zelených		50 028	13,61		5	11,11			
Česká strana sociálně demokratická		60 649	16,50		6	13,33			
Komunistická strana Čech a Moravy		29 329	7,98		2	4,44			
Občanská demokratická strana		193 638	52,69		29	64,44			
Koruna Česká (monarchistická strana Čech, Moravy a Slezska)		179	0,05		0	0,00			
STRANA ROVNOST ŠANCÍ		445	0,12		0	0,00			
Česká strana národně socialistická		2 078	0,57		0	0,00			
Koalice SNOB, Z		1 286	0,35		0	0,00			
Unie Prahy 4		29 846	8,12		3	6,67			

Zdroj: vlastní zpracování; volby.cz

9.9 Příloha č. 9 – Volby do zastupitelstva Prahy 4 v roce 2010

Počet volených členů zastupitelstva	Počet volebních obvodů	Okrsky			Voliči v seznamu	Vydané obálky	Volební účast v %	Odevzdané obálky	Platné hlasy
		Celkem	zpr.	v %					
45	5	131	131	100	101 853	44 566	43,76	44 529	379 990
Volební strana		Hlasy			Zastupitelé				
		abs.	v %		abs.	v %			
Strana zelených		34 670	9,12		4	8,89			
Česká strana sociálně demokratická		73 314	19,29		10	22,22			
Komunistická strana Čech a Moravy		25 950	6,83		1	2,22			
Občanská demokratická strana		115 148	30,30		16	35,56			
Věci veřejné		16 673	4,39		0	0,00			
Koalice KDU-ČSL, Suveren. a ČPS		10 542	2,77		0	0,00			
TOP 09		99 665	26,23		14	31,11			
Strana Práv Občanů ZEMANOVCÍ		4028	1,06		0	0,00			

Zdroj: vlastní zpracování; volby.cz

9.10 Příloha č. 10 – Volby do zastupitelstva Prahy 4 v roce 2014

Počet volených členů zastupitelstva	Počet volebních obvodů	Okrsky			Voliči v seznamu	Vydané obálky	Volební účast v %	Odevzdané obálky	Platné hlasy
		Celkem	zpr.	v %					
45	5	131	131	100	98 660	35 141	35,62	35 116	295 642
Volební strana		Hlasy			Zastupitelé				
		abs.	v %		abs.	v %			
Česká strana sociálně demokratická		37 658	12,74		5	11,11			
Komunistická strana Čech a Moravy		15 996	5,41		0	0,00			
Občanská demokratická strana		28 853	9,76		5	11,11			
DOMOV		2 041	0,69		0	0,00			
Strana svobodných občanů		15 320	5,18		0	0,00			
TOP 09		53 259	18,01		10	22,22			
ANO 2011		64 110	21,69		12	26,67			
Pro Prahu		21 978	7,43		2	4,44			
Koalice KDU-ČSL, SZ, STAN		56 160	19,00		11	24,44			
Koalice ND a DSSS		267	0,09		0	0,00			

Zdroj: vlastní zpracování; volby.cz

9.11 Příloha č. 11 – Volby do zastupitelstva Prahy 4 v roce 2018

Počet volených členů zastupitelstva	Počet volebních obvodů	Okrsky			Voliči v seznamu	Vydané obálky	Volební účast v %	Odevzdané obálky	Platné hlasy
		Celkem	zpr.	v %					
45	1	132	132	100	96 394	43 959	45,60	43 792	1 799 940
Volební strana	Hlasy			Počet kandidátů	Přepočtený základ dle počtu kandidátů	Přepočtené % platných hlasů	Počet mandátů		
	abs.	v %							
Společně pro Prahu 4	194 835	10,82		45	1 799 940,00	10,82	5(6)		
ANO 2011	257 637	14,31		42	1 679 944,00	15,33	8(7)		
Praha 4 sobě – Zelení a NK	314 798	17,49		45	1 799 940,00	17,48	9		
TOP 09	154 285	8,57		45	1 799 940,00	8,57	4		
Piráti a Nezávislí	339 818	18,88		45	1 799 940,00	18,87	10		
Svob. a př. dem. – T. Okamura (SPD)	66 012	3,67		40	1 599 946,66	4,12	0		
Komunistická strana Čech a Moravy	54 636	3,04		45	1 799 940,00	3,03	0		
4 pro 4	39 071	2,17		45	1 799 940,00	2,17	0		

DOST JE DOST! Ob. za svá práva	6 458	0,36	45	1 799 940,00	0,35	0
Občanská demokratická strana	315 377	17,52	45	1 799 940,00	17,52	9
Česká strana soc. demokratická	57 013	3,17	45	1 799 940,00	3,16	0

Zdroj: vlastní zpracování; volby.cz

9.12 Příloha č. 12 – Volby do zastupitelstva Prahy 20 v roce 2010

Počet volených členů zastupitelstva	Počet volebních obvodů	Okrsky			Voliči v seznamu	Vydané obálky	Volební účast v %	Odevzdané obálky	Platné hlasy
		Celkem	zpr.	v %					
25	1	12	12	100	11 242	5 801	51,60	5 801	134 794
Volební strana	Hlasy			Počet kandidátů	Přepočtený základ dle počtu kandidátů	Přepočtené % platných hlasů	Počet mandátů		
	abs.	v %							
Občanská demokratická strana	17 742	13,16		25	134 794,00	13,16	3		
Česká strana sociálně demokratická	16 019	11,88		24	129 402,24	12,37	3		
Komunistická strana Čech a Moravy	11 240	8,34		23	124 010,48	9,06	2		
Šance pro Počernice	35 549	26,37		25	134 794,00	26,37	7		
TOP 09	9 391	6,97		25	134 794,00	6,96	2		
Věci veřejné	7 506	5,57		25	134 794,00	5,56	1		
„Nezávislé Horní Počernice“	36 883	27,36		25	134 794,00	27,36	7		
Suverenita – blok J. Bobošíkové	464	0,34		5	26 958,80	1,72	0		

Zdroj: vlastní zpracování; volby.cz

9.13 Příloha č. 13 – Volby do zastupitelstva Prahy 20 v roce 2014

Počet volených členů zastupitelstva	Počet volebních obvodů	Okrsky			Voliči v seznamu	Vydané obálky	Volební účast v %	Odevzdané obálky	Platné hlasy
		Celkem	zpr.	v %					
25	1	12	12	100	11 434	4 823	42,18	4 804	105 262
Volební strana	Hlasy			Počet kandidátů	Přepočtený základ dle počtu kandidátů	Přepočtené % platných hlasů	Počet mandátů		
	abs.	v %							
Hnutí Občanů Počernic – VIZE	21 099	20,04		25	105 262,00	20,04	5		
KSČM a Počerníci pro Počernice	9 522	9,05		25	105 262,00	9,04	2		
ODS s podporou NK H. Počernice	13 613	12,93		25	105 262,00	12,93	3		
Šance pro Počernice	46 455	44,13		25	105 262,00	44,13	12		
Česká strana sociálně demokratická	6 258	5,95		25	105 262,00	5,94	1		
DOMOV	58	0,06		1	4 210,48	1,37	0		
TOP 09	8 257	7,84		25	105 262,00	7,84	2		

Zdroj: vlastní zpracování; volby.cz